EURÓPAI BIZOTTSÁG

AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLÜGYI ÉS BIZTONSÁGPOLITIKAI FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2013.4.17.
JOIN(2013) 6 final

2013/0107 (NLE)

Együttes javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás által létrehozott Társulási Tanács keretében a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó cselekvési terv (2013–2017) végrehajtására irányuló ajánlás elfogadása tekintetében képviselt uniós álláspontról

INDOKOLÁS

Marokkó és az Európai Unió euromediterrán társulási megállapodást kötött, amely 2000. március 1-je óta van hatályban. A megállapodás alapján az európai szomszédságpolitika (ENP) keretében 2005 júliusában mindkét fél jóváhagyta az EU–Marokkó cselekvési tervet, öt éves időtartamra.

Az EU és Marokkó közötti kapcsolatok ennek keretében alakultak tovább és jelentős mértékben elmélyültek. A kiemelt státuszról szóló közös dokumentum 2008 októberében további lendületet adott e kapcsolatoknak, és a politikai kapcsolatok, a biztonság, a gazdaság, a kereskedelem terén és különböző ágazatokban, valamint a népek közötti kapcsolatok tekintetében komoly előrelépést jelentett.[1]

Mivel a jelenlegi ENP cselekvési terv 2010 júliusában lejárt, a Bizottság helyénvalónak tartotta, hogy a kiemelt státuszról szóló közös dokumentum célkitűzései és kihívásai alapján tárgyalásokat folytasson egy új cselekvési tervről, majd elfogadja azt. A két fél azonban megállapodott, hogy a 2005. évi cselekvési tervet az új cselekvési terv elfogadásáig továbbra is alkalmazni kell.

Az EU és Marokkó közötti kapcsolatok háttere olyan globális politikai helyzet, melyet a régióban 2011 eleje óta folyamatos változás jellemez.

Az Európai Bizottság a Parlamentnek és a Tanácsnak címzett közös közleménye, amely „Az átalakuló szomszédság új megközelítése” címet viseli, olyan új stratégiát vázolt fel, amelynek célja magasabb szintű differenciálás a partnerek között, hogy mindegyik partner saját törekvései, szükségletei és kapacitása, ugyanakkor a kölcsönös elszámoltathatóság, az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság univerzális értéke melletti elkötelezettsége, valamint a közösen megállapított prioritásokra vonatkozó végrehajtási kapacitása alapján is fejlessze kapcsolatait az EU-val. Ez az új cselekvési terv – a kiemelt státusz és a két fél közötti sokrétű kapcsolatok teljes körű figyelembevételével – egyértelműen meghatározza az EU–Marokkó különleges partnerség kiemelt célkitűzéseit.

Az Európai Bizottság, valamint az uniós tagállamok szolgálataival szoros együttműködésben az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) tájékozódási célú megbeszéléseket folytatott Marokkóval, amelyek eredményeként megállapodás született a cselekvési terv tervezetéről, különösen a program keretében megvalósítandó kiemelt intézkedések jegyzékéről. Az EU-Marokkó Társulási Tanács legutóbbi, 2012. április 23-i ülésén mindkét fél egyetértett abban, hogy közel állnak a megállapodás elfogadásához, amelyre végül 2012 novemberében került sor. A szakmai konzultációk befejezéséről levélváltás útján érkezett értesítés – 2012. november 28-án az EKSZ és 2013. január 10-én Marokkó részéről.

A kiemelt státuszt végrehajtó új EU–Marokkó cselekvési terv (2013–2017) alapvető referenciaeszközként szolgál majd, és az elkövetkező években irányadó lesz a Marokkóval folytatott kétoldalú kapcsolataink tekintetében, így ütemtervet szolgáltat a Marokkó és az EU közötti társulás elmélyítéséhez. A többek között partnerségen, közös megegyezésen, valamint az eredményektől függő differenciáláson és egyedi igényekhez szabott segítségnyújtáson alapuló, egységes stratégiai keretet nyújtó ENP továbbra is a kapcsolatok mozgatórugója lesz.

[1] A kiemelt státuszról szóló közös dokumentumot az EU–Marokkó Társulási Tanács 2008. október 13-án fogadta el.

Az Európai Bizottság és az Unió külügyi- és biztonságpolitikai főképviselője (a továbbiakban: főképviselő) együttes javaslatot nyújtott be az EU–Marokkó Társulási Tanácsban a cselekvési terv végrehajtására vonatkozó ajánlás elfogadása tekintetében az Európai Unió által képviselendő álláspontról szóló tanácsi határozatról, amelynek a szövege a mellékletben található.

Az Európai Bizottság és a főképviselő ezért felkéri a Tanácsot, hogy fogadja el a tanácsi határozatra irányuló mellékelt együttes javaslatot.

2013/0107 (NLE)

Együttes javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás által létrehozott Társulási Tanács keretében a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó cselekvési terv (2013–2017) végrehajtására irányuló ajánlás elfogadása tekintetében képviselt uniós álláspontról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás megkötéséről szóló, 2000. január 24-i 2000/204/EK-ESZAK tanácsi és bizottsági határozatra és különösen annak 2. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 29. cikkére,

tekintettel az Unió külügyi- és biztonságpolitikai főképviselője és a Bizottság együttes javaslatára,

mivel:

(1) 1996. február 26-án aláírták az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodást, amely 2000. március 1-jén lépett hatályba.

(2) A felek szándékában áll az európai szomszédságpolitika (ENP) keretében a kiemelt státuszt végrehajtó új EU–Marokkó cselekvési terv (2013–2017) jóváhagyása, amely tükrözi a két fél közötti különleges partnerséget és hozzájárul az említett megállapodás végrehajtásához olyan konkrét intézkedések kidolgozásának és elfogadásának köszönhetően, amelyek célja az euromediterrán megállapodás célkitűzéseinek elérése,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás által létrehozott Társulási Tanács keretében a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó cselekvési terv (2013–2017) végrehajtására irányuló ajánlás elfogadása tekintetében képviselt uniós álláspont a Társulási Tanács e határozathoz csatolt ajánlástervezetén alapul.

2. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök

Tervezet

AJÁNLÁS

A kiemelt státuszt végrehajtó EU-Marokkó ENP cselekvési terv (2013–2017) végrehajtásáról

Az EU–Marokkó Társulási Tanács,

tekintettel az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodásra és különösen annak 80. cikkére,

mivel:

(1) Az euromediterrán megállapodás 80. cikke feljogosítja Társulási Tanácsot arra, hogy megfelelő ajánlásokat tegyen a megállapodás céljainak elérésére.

(2) Az euromediterrán megállapodás 90. cikke értelmében a felek meghozzák azokat az általános vagy konkrét intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy teljesíthessék a megállapodás szerinti kötelezettségeiket, és gondoskodnak arról, hogy a megállapodásban meghatározott célkitűzések teljesüljenek.

(3) Az euromediterrán megállapodásban részes felek jóváhagyták a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó ENP cselekvési tervet (2013–2017).

(4) Az EU-Marokkó ENP cselekvési terv elősegíti a megállapodás végrehajtását azoknak a felek közötti közös megegyezés tárgyát képező konkrét intézkedéseknek a kidolgozása és elfogadása révén, amelyek a végrehajtáshoz gyakorlati útmutatásként szolgálnak.

(5) A cselekvési terv kettős célt szolgál: egyrészt megállapítja az euromediterrán megállapodásban a felek tekintetében meghatározott kötelezettségek teljesítéséhez szükséges a konkrét lépéseket, másrészt az euromediterrán megállapodás átfogó célkitűzéseivel összhangban tágabb keretet nyújt az EU és Marokkó közötti kapcsolatok további megszilárdításához a jelentős mértékű gazdasági integráció és a politikai együttműködés elmélyítése érdekében,

(6) ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ AJÁNLÁST:

Egyetlen cikk

A Társulási Tanács azt ajánlja a feleknek, hogy – az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság között társulást létrehozó euromediterrán megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében – hajtsák végre a mellékletben feltüntetett, a kiemelt státuszt végrehajtó EU–Marokkó ENP cselekvési tervet (2013–2017).

Kelt, […]-án/-én.

a Társulási Tanács részéről

az elnök

MELLÉKLET

EURÓPAI SZOMSZÉDSÁGPOLITIKA

A KIEMELT STÁTUSZT VÉGREHAJTÓ MAROKKÓI CSELEKVÉSI TERV (2013-2017) TERVEZETE

I. BEVEZETÉS

Az európai szomszédságpolitika (ENP) nagyra törő célokat tűz ki, amelyek a kölcsönösen elismert kapcsolatokra és a közös értékekre – a demokrácia, a jogállamiság, a jó kormányzás és az emberi jogok tiszteletben tartása – épülnek. Az ENP továbbá a piacgazdaság, a szabadkereskedelem, a fenntartható fejlődés elvein, a szegénység enyhítésén, valamint a politikai, gazdasági, szociális és intézményi reformok végrehajtásán alapul. A béke és stabilitás térségének megteremtése egyaránt az ENP részét képezi, ideértve a válságkezelést és a konfliktusmegelőzést és -megoldást a régióban. Marokkó osztja az említett értékeket és elveket, amelyek iránymutatásként szolgáltak nemzeti és nemzetközi szintű politikáinak kidolgozásához.

Az 1969-ben a kereskedelmi megállapodással megkezdett Európai Unió (EU)–Marokkó partnerség az 1996-ban aláírt társulási megállapodással, majd az európai szomszédságpolitikával fordulóponthoz érkezett. Ez utóbbiak hozzájárultak a politikai, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok megerősítéséhez, valamint a kulturális és csereprogramok jelentős mértékű fejlesztéséhez. Az említett társulási megállapodás keretében a Marokkó és az EU közötti kapcsolatok fokozatosan és jelentős mértékben elmélyültek egy tényleges EU–Marokkó partnerség irányába, amely révén Marokkó kiemelt partnerré vált.

A kétoldalú kapcsolatok megerősítéséről/a kiemelt státuszról szóló közös dokumentum 2008 októberében történő elfogadása a bilaterális kapcsolatokra nézve új szakasz kezdetét jelentette. Ez a dokumentum megerősíti az EU és Marokkó közötti kiemelt partnerséget azáltal, hogy új ambiciózus célokat határoz meg a politikai, gazdasági és cserekapcsolatok elmélyítése terén. Az EU–Marokkó csúcstalálkozó, amelyre 2010 márciusában Granadában került sor, az EU–Marokkó partnerség sajátos jellegét hangsúlyozva megerősítette ezeket a célokat. Jelenleg – fennálló kapcsolataik előrehaladott szintjére alapozva – a két fél arra törekszik, hogy tovább erősítse e példaértékű és kölcsönösen előnyös partnerséget annak érdekében, hogy a politikai, gazdasági és társadalmi kihívásokkal közösen, szolidáris módon tudjanak szembenézni.

A jó kormányzás és politikai és társadalmi–gazdasági reformok felé történő előrelépés a kiemelt státusz végrehajtására vonatkozó közös elveknek számítanak. Ez a partnerség erősebb elkötelezettséget követel a Marokkó által kezdeményezett jelentős reformok végrehajtása és azok megszilárdítása tekintetében – politikai szinten, elsősorban a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása, valamint gazdasági és társadalmi szinten is, különösen a humán fejlesztés terén tett kézzelfogható előrelépés érdekében. Az EU támogatásának intenzitását a Marokkó által végrehajtott reformok célkitűzéseinek és előrehaladásának, valamint az ország igényeinek és kapacitásainak függvényében fogják kiigazítani. Az EU és Marokkó továbbra is ebbe az irányba halad majd, amely összhangban

áll Marokkó 2011. július 1-jén elfogadott új alkotmányával és „A demokráciáért és a közös jólétért a dél-mediterrán térséggel” partnerség keretében kidolgozott új uniós stratégiával.

Az EU elismeri, hogy az Unióhoz való közeledés alapvetően befolyásolja, hogy Marokkó milyen külpolitikai irányvonalat választ. Célja, hogy optimális mértékben közeledjék az EU-hoz annak érdekében, hogy a politikai modernizációja, gazdasági nyitottsága és társadalmi kohéziója dinamikáját kísérje és megszilárdítsa. Marokkó szerint ez a legjobb mód arra, hogy előmozdítsa a közös érdeklődésre számot tartó stratégiai kérdések EU-val történő összehangolását és koordinációját. A két fél úgy véli, e folyamat eredményeit a maghrebi térség regionális integrációja tovább fokozza, és megerősíti együttműködési szándékát, hogy az integrációnak új lendületet adjon. Továbbá az Európai Unióról szóló szerződés 8. cikkével, valamint Marokkó arra irányuló célkitűzésével összhangban, hogy a kölcsönös kapcsolatokat szabályozó új megállapodást fogadjanak el, a felek megállapodnak abban, hogy továbbra is mérlegelik, milyen jelleget és formát kaphatna egy ilyen megállapodás.

Az EU–Marokkó ENP cselekvési terv lehetővé tette a társulási megállapodásban meghatározott eszközök célzottabb végrehajtását, valamint támogatta Marokkó arra irányuló szándékát, hogy a marokkói gazdasági és társadalmi struktúrákat fokozottabban összehangolja az Európai Unió struktúráival.

A kiemelt státuszt végrehajtó új cselekvési terv kulcsfontosságú lépés a Marokkó és az EU közötti kapcsolatok folyamatos elmélyítésében, amely a kiemelt státusz valamennyi ösztönzőjét, mechanizmusát és eszközét mozgósítani fogja.

Ez az eszköz ösztönözni fogja a jogállamiság megszilárdítása, a demokrácia és az emberi jogok, a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió, a szegénység enyhítése és a környezet védelme előmozdítására irányuló szakpolitikák és intézkedések kidolgozását és végrehajtását, ami hosszú távon hozzájárul a fenntartható fejlődés eléréséhez. Az új eszköz végrehajtása során figyelembe veszik az egyrészt a marokkói gazdaság megnyitása dinamikájának és korszerűsítésének felgyorsítása, másrészt a fenntartható társadalmi–gazdasági fejlődés szükségessége közötti egyensúlyt.

Emellett mindkét fél folytatja a gazdasági integráció végrehajtását azáltal, hogy egy mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásra (ALECA) irányuló tárgyalások megnyitását kezdeményezi, amely elmélyíti a már lezárult vagy jelenleg folyamatban lévő ágazati tárgyalásokat, különösen a szolgáltatáskereskedelem és a letelepedés liberalizációja vonatkozásában, és megvizsgálja, hogyan lehetne kölcsönösen javítani a szabadkereskedelmi megállapodás keretében elfogadott, a mezőgazdasági termékeket, a feldolgozott mezőgazdasági termékeket és a halászati termékeket érintő preferenciális kereskedelmi engedményeket – tekintettel a két fél esetében fennálló körülményekre.

Ez az új eszköz összefogja a korábbi cselekvési tervet és a kiemelt státuszról szóló közös dokumentumot. Magában foglalja a cselekvési tervben előirányozott, megegyezés tárgyát képező, még végrehajtásra váró reformokat és intézkedéseket, valamint a közös dokumentumban meghatározott új elemeket. Mindemellett Marokkó reformprogramjával összhangban az új eszköz tükrözi a differenciálás és az elsajátítás elveit. A kiemelt státuszról szóló ütemtervnek operatív jelleget kölcsönöz. Az új dokumentum ugyanis előirányozza, hogy a marokkói kormány egy olyan stratégiát vezessen be, amely a szabályozások összehangolására irányul és a meglévő különbségek értékelésén, a konvergenciaprioritások megállapításán és egy végrehajtási ütemterven alapul. Az EU támogatási programjai segíteni fogják a stratégiát.

Az eszköz többek között a közösségi vívmányokhoz való fokozatos és több szakaszban történő közelítést irányoz elő annak érdekében, hogy a marokkói gazdaságot fokozatosan integrálja az EU belső piacához, valamint ösztönözze a kereskedelmet, a beruházásokat és a növekedést. Ennek érdekében a két fél vállalja, hogy a cselekvési tervben szereplő referenciák alapján elvégzi a marokkói jogszabályok és a közösségi vívmányok közötti különbségek szisztematikus elemzését. A konvergencia biztosítása céljából a cselekvési terv minden egyes ágazatát illetően értékelést végeznek a prioritások és a szükséges eszközök tekintetében. A jogszabályok közelítése a következő formákat öltheti: i) bizonyos ágazatokban a közösségi vívmányok fokozatos, teljes mértékű átvétele rövid, illetve hosszú távon; ii) a közösségi vívmányok egy részének átültetése; vagy iii) egy adott területen a közösségi vívmányok főbb elvei, illetve a bevált gyakorlatok átvétele. A cselekvési terv első két évének végén a marokkói kormány elfogadja az EU-val való szabályozási konvergenciáról szóló nemzeti programot, amely megállapítja a konvergencia prioritásait, mértékét és ritmusát, a 2010-ben tartott trónbeszédnek megfelelően.

Az új cselekvési terv szolgál alapul az EU támogatásának előirányozásához, végrehajtásához és nyomon követéséhez, figyelembe véve a kinyilvánított igényeket és az időközi eredményeket. Ennek keretében Marokkó és az EU forrásokat bocsát rendelkezésre az elfogadott prioritások megvalósítására. Az Európai Unió részéről a támogatás főként a Marokkóval megegyezés tárgyát képező nemzeti indikatív programokon keresztül történik, amelyek meghatározzák a támogatás prioritásait és az indikatív pénzügyi keretet. E támogatást az EU által nyújtott külső támogatások végrehajtására vonatkozó szabályok és eljárások szigorú betartásával nyújtják.

A Marokkó számára nyújtott uniós támogatás végrehajtása különböző eszközök révén történhet, ideértve az ENP-országokra érvényes új stratégia keretében kidolgozott eszközöket. Ezek közé tartozik a tanácsadással, technikai segítségnyújtással, a bevált gyakorlatokkal és a know-how-val kapcsolatos tapasztalatcsere, az intézmény- és kapacitásfejlesztés támogatása, az ágazati reformok támogatása, az integráció és a társadalmi és gazdasági kohézió ösztönzése, valamint a régiók közötti fejlettségbeli különbségek csökkentése és a civil társadalom támogatása.

Az európai pénzügyi intézmények által nyújtott kölcsönök is központi szerepet játszanak majd az új cselekvési terv végrehajtásában. Így az EU által finanszírozott szomszédsági beruházási keret és az Euromediterrán Beruházási és Partnerségi Pénzügyi Eszköz (FEMIP) jelentős ösztönző szerepet tölt majd be az infrastruktúra kiépítéséhez, illetve a magánszektorral való együttműködéshez és annak fejlődéséhez nyújtott kölcsönök végrehajtása során. Ez többek között lehetővé teszi az Európai Beruházási Bank (EBB) alapjainak a FEMIP keretében nyújtott teljes körű mozgósítását.

A felek megállapodtak továbbá abban, hogy közösen mérlegelik, hogyan lehet a leghatékonyabban felhasználni a pénzügyi együttműködés végrehajtására vonatkozó új eszközöket, például az ENP-országokra vonatkozó új stratégia által bevezetett eszközöket, és hogyan lehet Marokkót támogatni abban, hogy hozzájuthasson reformjainak folytatása, illetve az EU-hoz való közeledése során szükséges megfelelő finanszírozási eszközökhöz annak érdekében, hogy a hatékonyság, valamint Marokkó és az EU közötti integráció szintje javuljon.

A cselekvési terv ötéves időszakra szól (2013–2017). Különös figyelmet fognak fordítani a cselekvési terv szerves részét képező táblázatban meghatározott, kiemelt intézkedésekre (lásd a III. mellékletet). A végrehajtás során a két fél kiigazíthatja a tervet, a marokkói kormány

és/vagy az EU új prioritásainak függvényében, anélkül, hogy új cselekvési tervet kellene elfogadni.

Pontos célokat kell meghatározni és megfelelő eszközöket kell rendelkezésre bocsátani ahhoz, hogy számos kulcsfontosságú ágazatban sor kerülhessen a reformok végrehajtására. A Társulási Bizottság és a társulási megállapodás alapján felállított albizottságok biztosítani fogják a cselekvési terv végrehajtásának rendszeres nyomon követését, különösen az elért előrehaladás és a kapott támogatás vonatkozásában. A felek az elért eredményekről szóló jelentéseket is kidolgozhatnak. Lehetőséget kell biztosítani a civil társadalomnak arra, hogy aktívan hozzájáruljon a nyomon követéshez.

A kiemelt státusz végrehajtási folyamatának részét képező cselekvési terv fontos lépésnek számít a két fél közötti kiemelt partnerség irányába fejlődő kapcsolatok szempontjából.

A kiemelt státusszal foglalkozó ad hoc munkacsoport továbbra is folytatja tanácskozásait annak érdekében, hogy meghatározzák az új partnerség jövőbeni perspektíváit, tartalmát, eszközeit és célját.

II. CSELEKVÉSI TERV

A. EGY KÖZÖS ÉRTÉKEKEN ALAPULÓ TÉRSÉG FELÉ

1. POLITIKAI ÉS STRATÉGIAI PÁRBESZÉD

1.1 Együttműködés a kül- és biztonságpolitika terén

A párbeszéd és az együttműködés megerősítése a kül- és biztonságpolitika terén annak érdekében, hogy biztosítsák a nemzetközi kérdésekről folytatott rendszeres konzultációt, mindkét fél érdekeinek figyelembevételét, valamint megerősítsék a biztonságot és a stabilitást, különösen a maghrebi térségben

A **kétoldalú politikai párbeszéd** fejlesztése, amely különösen a következőkre terjed ki:

- Marokkó–EU csúcstalálkozók szervezése ad hoc alapon,
- találkozók szervezése Marokkó külügyminisztere és az Unió külügyi- és biztonságpolitikai főképviselője, az Európai Bizottság alelnöke között ad hoc alapon,
- informális, ad hoc alapon történő találkozók szervezése Marokkó külügyminisztere és európai külügyminiszterek között,
- az EU Tanácsának rendszeres üléseit kísérő találkozók Marokkó ágazati szaktárcákat képviselő miniszterei és európai miniszterek között,
- ad hoc találkozók szervezése Marokkó és az EU Tanácsa bizottságainak és csoportjainak – köztük a Politikai és Biztonsági Bizottság (PBB), a Maghreb–Mashreq munkacsoport (MAMA), az Afrika munkacsoport (COAFR), a terrorizmus munkacsoport (COTER) és az emberi jogi munkacsoport (COHOM) magas rangú tisztviselői között,
- eseti alapon az Európai Unió Tanácsa által a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) terén hozott határozatok és nyilatkozatok támogatása Marokkó részéről az EU által megállapított eljárásoknak megfelelően.

Fokozottabb koordináció többoldalú fórumokon

- Találkozók szervezése New Yorkban Marokkó külügyminisztere és a főképviselő között, a két fél álláspontjának nagyobb mértékű összehangolása érdekében.
- Közös kezdeményezések az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa, az ENSZ Közgyűlésének harmadik bizottsága és más nemzetközi szervezetek keretében a két fél által megállapított prioritások alapján, valamint menetrend felállítása az ENSZ emberi jogi szerveinek üléseit megelőző, Genfben és New Yorkban tartandó konzultációs ülésekről.
- Informális koordinációs mechanizmusok létrehozása a többoldalú egyezmények hatékonyabb végrehajtásához való hozzájárulás érdekében,

- Konzultációs és koordinációs találkozók a nemzetközi, regionális és szubregionális biztonságot érintő fenyegetések elleni küzdelemre irányuló kezdeményezések tekintetében,

- Egyeztetés Marokkó és az EU között az éghajlatváltozás elleni fellépésekről.

Az együttműködés fokozása a konfliktusmegelőzés és a válságkezelés terén

- Az együttműködés és a párbeszéd fokozása a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) terén.

- Keretmegállapodás megkötésének mérlegelése az információbiztonság terén.

- Keretmegállapodás megkötése az EU (polgári és katonai jellegű) válságkezelési műveleteiben való marokkói részvétel vonatkozásában.

- Adott esetben részvétel az Európai Biztonsági és Védelmi Főiskola (EBVF) képzési tevékenységeiben a konfliktusmegelőzés és a válságkezelés terén.

- Az együttműködési lehetőségek áttekintése a béketeremtés keretében megvalósuló, konfliktus utáni helyzetek kezelése és az újjáépítés terén.

- A béke és a biztonság partnerségének fejlesztése Afrikában, mindkét fél érdekeinek figyelembevételével.

- Hozzájárulás konfliktusok megoldását célzó ENSZ-erőfeszítésekhez.

- Aktív részvétel a regionális vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris kiválósági központok kezdeményezéseiben, amelyek célja az intézményi kapacitások megerősítése a központokat fenyegető kockázatokkal szemben, függetlenül azok bűnügyi, véletlen- vagy természetszerű jellegétől (a Marokkóban tervezett nyugat-afrikai/Atlanti-óceán parti központ titkársága).

Az együttműködés elmélyítése a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozása, valamint a fegyverek és a kettős felhasználású áruk exportellenőrzése terén

- Hozzájárulás a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés 2010. évi felülvizsgálati konferenciája záródokumentumának végrehajtásához.

- Aktív részvétel a fegyverkereskedelmi szerződés tárgyalási folyamatában.

- Szemináriumok és gyakorlatok szervezése a nukleáris terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó globális kezdeményezés (GICNT) elveinek végrehajtásáról.

- A nukleáris fegyverek és azok hordozóeszközei elterjedésének megakadályozásáról szóló párbeszéd elmélyítése, amely a regionális biztonságot érintő, e fegyverek jelentette konkrét veszélyek vizsgálatára is kiterjed, különösen az alábbiak révén:

– a hatályos nemzetközi kötelezettségeknek – különösen az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1540/04. és 977/2011. sz. határozatainak – végrehajtása nemzeti szinten,

– a vonatkozó nemzetközi eszközökhöz való csatlakozás és azok végrehajtása nemzeti szinten – a vonatkozó nemzetközi szervezetekkel, mint például a Nemzetközi Atomenergia-ügynökséggel (NAÜ) való fokozott együttműködés alapján,

– fokozott együttműködés az olyan anyagok, berendezések és know-how tiltott kereskedelmének megelőzése és leküzdése terén, amelyek szerepet játszhatnak a tömegpusztító fegyverek vagy hordozóeszközeik gyártása során,

– a ballisztikus rakéták elterjedése elleni hágai magatartási kódex és az Átfogó Atomcsend Szerződés (CTBT) egyetemessé tételének és végrehajtásának előmozdítása.

- Hatékony nemzeti ellenőrzési rendszer a fegyverek és kettős felhasználású termékek exportja tekintetében, amely lehetővé teszi a fegyverek és a tömegpusztító fegyverek gyártása során felhasználásra kerülő áruk exportjának és továbbításának felügyeletét, különösen az alábbiak révén:

  – exportellenőrzési szabályozás elfogadása, amely különösen kiterjed a fegyverek és a kettős felhasználású termékek rendeltetési helyére, valamint a követelmények be nem tartása esetén hatékony és megfelelő szankciók bevezetése,

  – a hatóságok és a magánszektor szereplői közötti együttműködés kialakítása annak érdekében, hogy a fegyverek, valamint a kettős felhasználású termékek exportellenőrzésével kapcsolatos követelmények köztudottak legyenek és azokat betartsák.

- A kézi- és könnyűfegyverek exportellenőrzésére, valamint az átrakodás és továbbítás ellenőrzésére vonatkozó kérdésekről szóló párbeszéd fokozása, többek között regionális képzési és tájékoztató szemináriumok szervezése révén.

- Együttműködés a hagyományos fegyverek tiltott kereskedelmének megelőzése és az ilyen kereskedelemmel szembeni küzdelem terén, ideértve a kézi- és könnyűfegyvereket és a kapcsolódó kereskedelem elleni küzdelmet.

1.2 Együttműködés a polgári védelem területén

- A regionális együttműködés folytatása a természeti és ember által okozott katasztrófák megelőzése, valamint az azokra való felkészülés és reagálás terén.

- Operatív intézkedések kidolgozása a marokkói szervek és az Európai Bizottság szervei között az uniós polgári védelmi mechanizmus megfigyelési és tájékoztatási központjával való együttműködés tekintetében – a mechanizmus működésbe lépése során.

- Az együttműködés megerősítése és diverzifikálása a polgári védelem területén, ideértve a természeti katasztrófák és technikai kockázatok megelőzését, az azokra

való felkészültséget és azok kezelését, a természeti katasztrófák korai előrejelző rendszerének kialakítását, valamint a megfelelő képzési és szakosodási tevékenységeket.

1.3 Regionális együttműködés

A regionális integrációs kezdeményezések és projektek végrehajtásának támogatása

- Aktív szerepvállalás az Unió a Mediterrán Térségért program végrehajtása érdekében, hogy ez utóbbi globális és szolidáris partnerséggé fejlődjön.

- Szerepvállalás a szubregionális szintű koordinációs és együttműködési mechanizmusok megerősítéséért az 5+5 párbeszéd és az Arab Maghreb Unió (AMU) és az EU közötti együttműködés keretében, különösen közös érdekű területeken megvalósítandó, különböző horderejű projektek fejlesztése révén.

- A régión belüli integráció előmozdítása, különösen az AMU keretén belül, többek között gazdasági és kereskedelmi kérdésekben.

- Az agadiri megállapodás hatékony végrehajtásának előmozdítása a mediterrán arab országok közötti gazdasági integráció fokozása érdekében.

- A kétoldalú egyeztetés fokozása az Afrika–EU partnerség tekintetében.

2. A DEMOKRÁCIA, A JOGÁLLAMISÁG ÉS A KORMÁNYZÁS

Az e fejezetben meghatározott fellépések a demokratikus alapelvek és emberi jogok tiszteletben tartására és a kormányzásra irányulnak, különösen Marokkó 2011. július 1-jén elfogadott alkotmányának végrehajtása keretében

2.1 A demokrácia, a jogállamiság és a kormányzás

A demokráciát, a jogállamiságot, a hatalommegosztást és a hatalmi egyensúlyt biztosító intézmények megszilárdítása

- A parlament és a kormány szerepének megerősítése.

- A politikai pártok szerepének megerősítése a demokratikus pluralizmus keretében, és a politikai pártok és parlamenti frakciók közötti cserekapcsolatok elmélyítése.

- A parlamenti ellenzék közreműködésének és kulcsfontosságú szerepének erősítése a parlament munkája során, és az ellenzék jogainak garantálása.

- A civil társadalom szerepének megszilárdítása, különösen a civil társadalom szereplőivel és a jogszabálytervezetek tekintetében érdekelt felekkel folytatott konzultáció megerősítése, e célból konzultációs szervek létrehozása, amely elősegíti az érintettek bevonását a közpolitikák kidolgozásába, végrehajtásába és értékelésébe.

- A polgárok közéletben való részvételének erősítése, különösen a petíciós jog, és a jogalkotási javaslatokra vonatkozó előterjesztési jog megvalósítása.

- A választói névjegyzékbe való felvételi arány, valamint a választási konzultációkban való részvétel fokozására irányuló intézkedések megerősítése.

- A jogállamiság fokozottabb demokratikus megvalósítását felügyelő közigazgatási intézkedések és szervek megszilárdítása, és különösen alkotmánybíróság felállítása.

- További demokratikus választások lebonyolítása, a nemzetközi szabványokkal összhangban.

- A választások független és semleges megfigyeléséről szóló törvény további végrehajtása, az érintett civil társadalmi szervezetek bevonásával.

- Azon jogalkotási intézkedések további végrehajtása, amelyek célja a nők és férfiak mandátumokhoz és választási tisztségekhez való egyenlő hozzáférésének ösztönzése, valamint a nők részvételének erősítése a politikai életben.

- Azon intézkedések Marokkó általi végrehajtásának ösztönzése, amelyek a külföldön lakóhellyel rendelkező marokkói állampolgárok számára lehetővé teszik, hogy gyakorolják aktív és passzív választójogukat.

- A Nemzeti Emberi Jogi Tanács (CNDH) és az ombudsman cselekvési kapacitásának és függetlenségének további megerősítése.

A közigazgatás korszerűsítése

- A közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférésnek, az ország területe méltányos lefedettségének és a szolgáltatások folyamatosságának, illetve annak biztosítása, hogy a közszolgáltatások megfeleljenek a minőségre, átláthatóságra, elszámoltathatóságra és felelősségre vonatkozó előírásoknak. E célból olyan közszolgáltatási charta elfogadása és végrehajtása, amely a közigazgatás működése tekintetében a jó kormányzásra vonatkozó összes szabályt meghatározza.

- A közigazgatást érintő reklamációk tekintetében az ügyfélfogadási, orientációs és panaszkezelési struktúrák megerősítése és képzési programok kidolgozása az ügyfélfogadó alkalmazottak részére.

- A közszolgálat humánerőforrás-gazdálkodásának korszerűsítése.

- A közigazgatási eljárások egyszerűsítése.

- Képzés az uniós szakpolitikákról.

- A nemek közötti egyenlőség és különösen a nők döntéshozó beosztásokba lépésének előmozdítása a közszolgálatban.

- Együttműködés a közpolitikák értékelésének terén.

2.2 Dekoncentráció, a decentralizáció és regionalizáció

A közigazgatási és költségvetési dekoncentráció és decentralizáció folyamatának megerősítése

- A közigazgatási decentralizációs folyamat végrehajtása.
- A helyi önkormányzatok irányítási és technikai, valamint humánerőforrás-gazdálkodási és -képzési kapacitásának megerősítése.
- A helyi önkormányzatok és csoportjaik pénzgazdálkodásáról szóló törvény végrehajtása.
- A helyi rendszerének egyszerűsítése és a helyi adó hozamának javítása.
- A helyi önkormányzatok azon kapacitásának javítása, hogy felmérjék és teljes mértékben kihasználják pénzügyi potenciáljukat.
- A marokkói és európai helyi önkormányzatok partnerségi és együttműködési kezdeményezéseinek ösztönzése.
- A bővített regionalizáció folyamatának végrehajtása alapvető törvény elfogadása révén, amely meghatározza a helyi önkormányzatok működésének keretét és módját.
- A regionalizáció projektjét kísérő és irányító hatóságok kapacitásának megerősítése, különösen a finanszírozás és az egyenlő közteherviselés modelljének meghatározása, a megfelelő igazgatási szervezet, a partnerségek kapacitásának fejlesztése és a szerződtetés tekintetében.
- A helyi szolgáltatások szakszerűsítése és a projektfelügyelet megerősítése.
- A marokkói területi egységek és a Régiók Bizottsága közötti együttműködési kezdeményezések ösztönzése.

2.3 Az igazságügyi rendszer reformja

Az igazságszolgáltatás reformja és függetlenségének erősítése

- A bírói hivatal függetlenségének és hatékony működésének megerősítése, valamint egy legfelsőbb igazságszolgáltatási tanács felállítása.
- A bírák függetlenségét – és különösen kinevezésüket, előléptetésüket, nyugdíjazásukat és fegyelmi kötelezettségeiket – biztosító szükséges reformok végrehajtása.
- A bírói státusz és hivatal, illetve a különböző jogi szakmákat szabályozó jogi keret felülvizsgálata.
- Az igazságszolgáltatáshoz való egyetemes hozzáférés javítása, és amennyiben a jogszabályok előírják, a megfelelő pénzeszközökkel nem rendelkezők számára annak költségmentessége.
- A tisztességes eljáráshoz való jog, az ártatlanság vélelmének elve és a hatékony jogorvoslat elvének biztosítása.

- Az új büntető törvénykönyv véglegesítése, a büntetőeljárási törvénykönyv és a polgári eljárási törvénykönyv felülvizsgálata, a nemzetközi szabványokkal összhangban.

- Országos bűnözési megfigyelőközpont felállítása.

- Alternatív vitarendezési módszerek kialakítása, például a közvetítés, a választottbírói és békéltetési eljárás, valamint szabadságvesztés helyett büntetés-végrehajtási alternatívák alkalmazása, beleértve a vádlottak felügyeletére szolgáló rendszert.

- Az igazságszolgáltatás további dekoncentrációja, az igazságszolgáltatás területi felosztásának és szervezetének felülvizsgálata.

- A bírósági eljárások egyszerűsítése és javítása, beleértve az eljárások, perek hosszának lerövidítését az ítéletek ésszerű határidőn belül történő meghozatala és végrehajtása érdekében.

- A fogvatartottak jogi segítségnyújtásának javítása, a jogszabályoknak megfelelően.

- A bírák és egyéb jogi szakemberek képzésének elmélyítése a következő területeken: emberi jogok, nemzetközi egyezmények, a vádlottak jogai, gazdasági jog.

- A családjogi bírósági részlegek megerősítése az elsőfokú bíróságok keretében, a családjogi törvény végrehajtásának elősegítése céljából.

- A fiatalkorúak bíróságának bírái és a fiatalok bűnözésével foglalkozó bűnügyi rendőrtisztek testületi kapacitásának megerősítése.

- A szociális infrastruktúra – a fiatalok figyelemmel kísérésével és átnevelésével megbízott szociális munkások és létesítmények – kapacitásának fejlesztése.

- A fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatás terén a nemzetközi szabványok alkalmazásának biztosítása, beleértve a fiatalkorúak igazságszolgáltatási rendszerére vonatkozó, 1985. évi ENSZ minimumszabályokat (pekingi szabályok) és a fiatalkori bűnözés megelőzésére vonatkozó 1990. évi ENSZ-iránymutatásokat (rijádi iránymutatások).

A fogva tartás körülményeinek javítása

- A fogvatartottak jogai teljes körű tiszteletben tartásának biztosítása, fogva tartásuk valamennyi szakaszában.

- A börtönigazgatóság és reintegráció főképviseletének intézményi megerősítése, különösen a képzés és a fogvatartottak jogainak védelme (a börtönkörülmények javítása céljából), a börtönök túlzsúfoltsága elleni küzdelem és a fogvatartottak társadalomba történő visszailleszkedése tekintetében.

- A személyek fizikai és lelki épségének biztosítása, és annak megsértése esetén a büntetlenség elleni küzdelem fokozása, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés elleni nemzetközi egyezményből származó kötelezettségek keretében egyaránt.

- A vezetők és a börtönőrök képzése, pedagógiai, biztonsági és emberi jogi szaktudásuk fejlesztésével.

- Új oktatási központok kiépítése a büntetés-végrehajtási intézményekben.

- Együttműködés a fogvatartottak rehabilitációjának javítása terén.

- A fogvatartási körülmények javítása az intézmények túlzsúfoltságának enyhítése által, amely egy börtönépítési és -felújítási programnak köszönhetően valósulhat meg.

- Dekoncentráció kilenc regionális igazgatóság létrehozásával a büntetés-végrehajtási intézmények decentralizált irányítása és közelsége érdekében.

2.4 Az emberi jogok és alapvető szabadságok előmozdítása és védelme

Az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának, előmozdításának és védelmének biztosítása, a nemzetközi szabványokkal összhangban

- A marokkói jogszabályok további harmonizációja a nemzetközi emberi jogi szabványokkal.

- A megfelelően megerősített és kihirdetett nemzetközi egyezmények elsőbbsége a nemzeti joggal szemben, valamint a nemzeti jogszabályok harmonizációja annak érdekében, hogy összhangban legyenek az említett egyezményekkel (lásd az Alkotmány preambulumát).

- A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (CEDAW) fakultatív jegyzőkönyve átültetési és végrehajtási folyamatának lezárása.

- A Faji Megkülönböztetés Megszüntetésének Bizottsága (CERD) 77. ülésén Genfben 2010 augusztusában kibocsátott ajánlások végrehajtása, Marokkó rendszeres jelentésének vizsgálatát követően.

- A panasztételi eljárás tekintetében a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányához csatolt 1. fakultatív jegyzőkönyvhöz, a CEDAW fakultatív jegyzőkönyvéhez és a kínzás elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyvéhez való csatlakozás céljából Marokkó csatlakozási eszközeinek letétbe helyezése az Egyesült Nemzeteknél.

- A minden egyénnek az erőszakos eltüntetéssel szembeni védelméről szóló nemzetközi egyezmény megerősítése.

- Az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa egyetemes időszakos felülvizsgálati mechanizmusa által elfogadott ajánlások további végrehajtása Marokkó részéről.

- Azon lehetőség mérlegelése, hogy Marokkó állandó meghívást kapjon az ENSZ különleges eljárásaihoz.

- A Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumának megerősítéséről szóló konzultációk folytatása.

- Az élethez való jog fokozottabb jogi védelme, a halálbüntetésre vonatkozó de facto moratórium fenntartása, a halálbüntetés eltörlése érdekében a büntető törvénykönyv rendelkezéseinek felülvizsgálatával, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányához csatolt 2. fakultatív jegyzőkönyv megerősítésével kapcsolatos párbeszéd folytatása.

- Az Igazság és Megbékélés Bizottság valamennyi ajánlásának további végrehajtása, különösen a büntetlenség elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégia végrehajtása.

- A demokráciával és az emberi jogokkal kapcsolatos nemzeti cselekvési terv elfogadása és végrehajtása.

- A rasszizmus és az idegengyűlölet leküzdésével kapcsolatos párbeszéd és együttműködés fokozása.

- Az amazigh – az arab nyelvvel egyenértékű – hivatalos nyelvvé nyilvánításáról szóló alapvető törvény elfogadása és végrehajtása.

- A marokkói nemzet különböző etnikai részei kulturális jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó erőfeszítések megerősítése (különösen amelyeket az audiovizuális területen már megkezdtek) és a Marokkóban beszélt dialektusok védelmének biztosítása: e célból a marokkói nyelv és kultúra nemzeti tanácsának felállítása.

- A szabad vallásgyakorlás biztosítása.

- A hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem ösztönzése a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 26. cikke értelmében.

2.5 A véleménynyilvánítás szabadsága, az audiovizuális területet is beleértve, az egyesülés és a gyülekezés szabadsága

Az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának biztosítása a nemzetközi szabványokkal összhangban

- A véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó biztosítékok megerősítése, a nemzetközi szabványokkal összhangban.

- Új sajtótörvény elfogadása, a nemzetközi emberi jogi szabványokkal összhangban, valamint az újságírók etikai kódexének kidolgozásához nyújtott támogatás és annak mérlegelése, hogy az újságírók szabadságának megvonására vonatkozó intézkedéseket csökkentsék és eltöröljék, valamint biztosítsák az újságírók munkája során felhasznált források védelmét.

- A sajtó önszabályozásának hatékony megvalósítása, a demokrácia, az etikai és magatartási kódexek szigorú tiszteletben tartásának biztosításával, a nemzetközi szabványokkal összhangban.

- Országos sajtótanács felállítása.

- A médiapluralizmus és a médiák (különösen pénzügyi) függetlenségét elősegítő reformok végrehajtása, többek között a média és a hirdetések ágazatainak piaci liberalizációja révén.

- Az Audiovizuális Kommunikáció Legfelsőbb Hatósága szerepének megerősítése az audiovizuális ágazat további liberalizációja, a médiapluralizmus ösztönzése, valamint a pluralista vélemény- és gondolatnyilvánítás tekintetében.

- A külső (a szolgáltatók pluralizmusa) és belső (a tartalom pluralizmusa) audiovizuális pluralizmus megszilárdítása annak érdekében, hogy biztosítsák a sokszínű tartalom előállításához szükséges forrásokat, és különösen egy professzionális és hatékony audiovizuális tájékoztatási rendszer kialakítása.

- Jogszabályi intézkedések elfogadása és végrehajtása a közigazgatás, a megválasztott intézmények és a közfeladatot ellátó szervek információihoz való hozzáférés joga tekintetében.

- A sajtóbűncselekmények tekintetében az igazságügyi hatóságok bevonását megelőző, előzetes közvetítési mechanizmusok bevezetése.

- A meglévő jogszabályok hatékony alkalmazása az egyesülés joga tekintetében, valamint a közigazgatási határozatokkal vagy mulasztással szembeni jogorvoslati eszközök megerősítése.

- Az utcai demonstrációkról és nyilvános gyülekezésekről szóló törvény módosítása annak érdekében, hogy a közrend tiszteletben tartása és az alapvető jogok és szabadságok védelme összeegyeztethető legyen.

- Alapvető törvény elfogadása és végrehajtása – a szociális partnerekkel egyeztetve – a sztrájkhoz való jog gyakorlásának szabályairól.

2.6 A nők jogainak előmozdítása

A nők polgári, politikai, gazdasági és szociális jogainak előmozdítása, valamint a nemek közötti egyenlőség megvalósítása minden területen

- A CEDAW és az egyenlő jogok és szabadságok elvének végrehajtása a polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális, oktatási és környezetvédelmi területeken.

- Törekvés a nők és férfiak közötti egyenlőség megvalósítására, az esélyegyenlőségért felelős hatóság felállítására és a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemre.

- A nemek közötti egyenlőségről szóló menetrend (2011–2015) kormányzati cselekvési tervként történő végrehajtása a közpolitikákban a nemek közötti egyenlőség kialakítása céljából.

- A nők társadalomban betöltött szerepéről szóló, 2009 novemberében Marrakeshben tartott euromediterrán találkozó következtetéseinek végrehajtása.

- A nők jogainak védelmét és előmozdítását szolgáló mechanizmusok és struktúrák végrehajtása és megerősítése.

- A családjogi törvény érdekelt felek általi alkalmazásának megerősítésére vonatkozó mechanizmusok és eszközök további kialakítása, a bíráknak a családjogi törvény elveivel és céljaival kapcsolatos tájékoztatására és képzésére irányuló erőfeszítések folytatása, valamint a családjogi bíróságok megfelelő humán és anyagi erőforrásokkal való megerősítése.

- Családi szolidaritási alap felállítása és működtetése.

- A nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelemre vonatkozó jogszabályi keret véglegesítése (a büntetőjogi reform és a nők elleni erőszakról szóló törvény elfogadása keretében).

- A munka törvénykönyvében előírt esélyegyenlőségi intézkedések alkalmazásának megerősítése.

2.7 A gyermekek és a veszélyeztetett személyek, különösen a fogyatékkal élők jogainak előmozdítása

A gyermekek és a fogyatékkal élők jogai védelmének biztosítása a nemzetközi szabványokkal összhangban

- Azon ellenőrzési mechanizmusok megerősítése, amelyek a 15 év alatti gyermekek általi munkavégzés – a munka törvénykönyvében foglalt – tilalmának hatékony alkalmazására vonatkoznak, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 182. és 138. sz. egyezményeivel összhangban.

- A háztartási alkalmazottak foglalkoztatási és munkafeltételeiről szóló törvény elfogadása és végrehajtása.

- A hátrányos helyzetűek egészségügyi rendszerének (RAMED) általános alkalmazása.

- A fogyatékkal élők jogairól szóló törvény elfogadása és végrehajtása.

- A családok és a gyermekek konzultatív tanácsa, valamint az ifjúsági és civil társadalmi konzultatív tanács felállítása.

2.8 Együttműködés Marokkó, az Európai Unió és az Európa Tanács között

Együttműködés kialakítása Marokkó és az Európa Tanács között, különösen az Európa Tanács szakterületei tekintetében, valamint szinergiák feltérképezése az említett együttműködés és a Marokkó–EU partnerség keretében folytatott kezdeményezések között.

- Együttműködés kezdeményezése Marokkó emberi jogi biztosa és az Európa Tanács emberi jogi biztosa között az emberi jogok előmozdítása terén.

- Marokkó fokozatos csatlakozása az Európa Tanács alapvető jogok védelmére vonatkozó azon egyezményeihez, amelyek nyitva állnak a nem Európa Tanács tagországok számára, az Európa Tanács csatlakozási eljárásaival összhangban, különösen a következő egyezmények tekintetében:

  – a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény, valamint az ahhoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyv,

  – az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezmény,

  – a gyermekek jogainak gyakorlásáról szóló egyezmény,

  – a gyermekek szexuális kizsákmányolással és szexuális zaklatással szembeni védelméről szóló egyezmény,

  – a pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló egyezmény,

  – a korrupció elleni küzdelemről szóló egyezmények, valamint az azokhoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyv,

  – a terrorizmus megelőzéséről szóló egyezmény,

  – a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény és az ahhoz csatolt második kiegészítő jegyzőkönyv,

  – a kínzás és más kegyetlen, embertelen, vagy megalázó bánásmód és büntetés megelőzéséről szóló egyezmény,

  – egyezmény az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során,

– az audiovizuális kommunikációval kapcsolatos egyezmények, valamint annak támogatása, hogy Marokkó csatlakozzon az Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézethez.

- A háromoldalú együttműködési program végrehajtása.

- Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által adott „partner a demokráciáért” státusz további végrehajtása.

- A Marokkó területi egységei és az Európa Tanács Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa közötti együttműködési kezdeményezések ösztönzése.

- Az Európa Tanács Joggal a Demokráciáért Bizottsága („Velencei Bizottság”) – amelynek Marokkó 2007 óta tagja – szakértelmének hasznosítása Marokkó részéről.

- Az emberi jogokkal kapcsolatos marokkói jogszabályok összehangolása az Európa Tanács vonatkozó jogi keretével.

2.9 A korrupció elleni küzdelem

Együttműködés a korrupció elleni küzdelem terén

- A korrupció megelőzésére és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó ENSZ egyezmény és más vonatkozó eszközök végrehajtása.

- Az OECD-vel való további együttműködés a korrupció megelőzése és a korrupció elleni küzdelem terén.

- A korrupció megelőzésére és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó marokkói jogszabályok további naprakésszé tétele és harmonizációja.

- A korrupció megelőzésére és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégia cselekvési tervének végrehajtása.

- A korrupció megelőzését és a korrupció elleni küzdelmet szolgáló szakpolitikák objektív értékelésére vonatkozó állami kapacitások megerősítése.

- A korrupciós kockázat feltérképezése kettős – regionális és ágazati – megközelítés alapján.

- A közigazgatási eljárások átláthatóságának, egyszerűsítésének és dematerializációjának fokozása, valamint az e-kormányzati célkitűzések végrehajtása.

- A vizsgálati, ellenőrzési, nyomonkövetési és elszámoltatási intézmények megerősítése, többek között a célból, hogy biztosítsák az intézmények döntéseinek átláthatóságát és az intézményközi kapcsolatok és koordináció kiépítését.

- Az etikai és átláthatósági szabályok megerősítése az államháztartás/közpénzek kezelése, a közszolgáltatások átruházott irányítása, a közbeszerzés és annak végrehajtása során.

- A feddhetetlenség biztosításért és a korrupció elleni küzdelemért felelős nemzeti hivatal felállítása és szerepének, függetlenségének és kapacitásainak megszilárdítása.

- A civil társadalom részvételének növelése a korrupció megelőzése terén.

- Korrupcióellenes jogi segítségnyújtási központok létrehozásának elősegítése.

- A pénzügyi közigazgatási bíróságok – köztük a Számvevőszék – megerősítése.

- A korrupció áldozatai és tanúi védelméről szóló törvény alkalmazása.

A „Közös értékeken alapuló térség felé” című szakasz valamennyi célkitűzésének közös megvalósítása érdekében Marokkó folytatja arra irányuló erőfeszítéseit, hogy valamennyi érintett fél és nemzeti részes fél figyelmét felkelti az Európa Tanács emberi jogokról szóló európai egyezményében, az Európai Unió Alapjogi Chartájában, az Európa Tanács részleges megállapodásaiban, valamint a vonatkozó uniós irányelvekben meghatározott elvek és értékek alkalmazása iránt. Az e vonatkozásban figyelembe veendő európai jogszabályok indikatív listája e dokumentum mellékletében található (lásd az I. mellékletet). A tudatosság növelésére irányuló erőfeszítés a nemzeti jogalkotót is érinti, és ennek megfelelően figyelembe kell vennie ezen értékeket és elveket a nemzeti jogszabályok megalkotása során.

3. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ IGAZSÁGÜGY ÉS A BIZTONSÁG TERÜLETÉN

3.1 Igazságügyi együttműködés polgári és büntetőügyekben

Jogszabályok elfogadása az államok közötti igazságügyi együttműködés terén

- A legfontosabb nemzetközi egyezmények végrehajtása, például:

  – a polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, 1965. évi hágai egyezmény,

  – a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételről szóló, 1970. évi hágai egyezmény,

  – a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. évi hágai egyezmény,

  – a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. évi hágai egyezmény.

- A gyermekek nemzetközi védelmével és a családjogi kérdésekkel kapcsolatos párbeszéd ösztönzése, Marokkó részvétele a határokon átnyúló családjogi kérdésekről szóló igazságügyi konferencián, a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia által indított „máltai folyamat” keretében.

- Gyakorlati megoldások a gyermekfelügyelettel és különösen a gyermekrablással kapcsolatos konfliktusok megelőzésére, kezelésére és megoldására.

- Együttműködési megállapodás megkötése Marokkó és az Európai Igazságügyi Együttműködési Egység (EUROJUST) között, figyelembe véve a személyes adatok védelmére vonatkozó követelményeket.

3.2 Rendőrségi együttműködés

A Marokkó és a tagállamok rendőri szervei közötti együttműködés további fejlesztése

- A rendőrségi együttműködés elősegítése a bevált gyakorlatok megosztása terén.

- Stratégiai együttműködési megállapodás megkötése az illetékes marokkói hatóságok és az Európai Rendőrségi Hivatal (EUROPOL) között.

- Együttműködési megállapodás megkötése Marokkó és az Európai Rendőrakadémia (CEPOL) között, valamint Marokkó részvétele a CEPOL képzési programjaiban.

- A bűnözés elleni küzdelemre szakosodott felsőoktatási intézmény létrehozása.

3.3 Együttműködés a terrorizmus elleni küzdelem terén

A terrorizmus megelőzésére és a terrorizmus elleni küzdelemre irányuló együttműködés további fejlesztése és megerősítése

- Az együttműködés fokozása a terrorizmus megelőzése és a terrorizmus elleni küzdelem terén, a megelőzés, a hírszerzés, valamint az igazságügyi és rendőrségi együttműködés vonatkozásában.

- Az 1373/01., 1988/11. és 1989/11. sz. ENSZ BT-határozatok további végrehajtása és valamennyi vonatkozó nemzetközi egyezmény és jegyzőkönyv megerősítése.

- Az együttműködés folytatása a terrorizmus-munkacsoport (COTER) keretében.

- A terrorizmusellenes jogszabályok végrehajtása – ideértve a terrorizmus megelőzésére és a terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó jogszabályokat – az emberi jogok tiszteletben tartásának biztosításával.

3.4 Együttműködés a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén

A szervezett bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi eszközök megerősítése és végrehajtása

- Az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény, valamint a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni jegyzőkönyv, a tűzfegyverek, részeik, alkotóelemeik és a lőszerek tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló kiegészítő jegyzőkönyv, és az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló kiegészítő jegyzőkönyv végrehajtása.

- Jogszabályok kidolgozása a vonatkozó nemzetközi szabványokkal és jogi eszközökkel összhangban.

- Jogszabályok kidolgozása az emberkereskedelem megelőzéséről, az emberkereskedelem elleni küzdelemről, a nemzetközi szabványokkal és eszközökkel összhangban.

- A legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő csoportokra (nők és gyermekek) irányuló kezdeményezések fokozása.

- Képzés nyújtása a szervezett bűnözés megelőzésével és az ellene folytatott küzdelemmel kapcsolatos mechanizmusokról, beleértve az emberkereskedelmet, valamint annak áldozatainak azonosítását, védelmét és segítését.

- A bűncselekmények jellegének, az embercsempészet módszereinek, valamint az emberkereskedelem és a kizsákmányolás típusainak elemzésére szolgáló eszközök kifejlesztése.

- Az információk és bevált gyakorlatok cseréje a számítástechnikai bűnözés megelőzése és az ellene folytatott küzdelem terén.

Módszerek kidolgozása az emberkereskedelem elleni küzdelem terén

- A toborzókra, a migránsokat szállító és elrejtő személyekre, a kizsákmányolókra, más közvetítőkre, az érintettekre és a migrációból hasznot húzókra vonatkozó átfogó stratégia megerősítése.

- Speciális képzések indítása a bírák, a rendőrség és a határőrségi alkalmazottak részére.

3.5 A kábítószerek terjedése és a kábítószer-kereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem

A kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem – nevezetesen a kábítószerek továbbítása és exportja, valamint a kábítószer-függőség elleni küzdelem – fokozása a megelőzés révén, különösen a nemzeti kábítószer-ellenes stratégia különböző elemeinek végrehajtása keretében

- A nemzeti kábítószer-ellenes stratégia megerősítése, beleértve a kábítószerek iránti kereslet és a kínálat csökkentésére, a megelőzésre és a régiók fejlesztésére irányuló intézkedéseket.

- A kábítószerek terjedésének megelőzésével és a kábítószer-ellenes küzdelemmel kapcsolatos párbeszéd folytatása.

- A Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontjával (EMCDDA) közös együttműködési intézkedések kezdeményezése, különösen a kábítószer és kábítószer-függőség nemzeti megfigyelőközpontjának műveletei tekintetében.

- Az ellátásról és a kezelésről szóló speciális képzések indítása a törvényt alkalmazó ügynökségek és alkalmazottak (különösen a rendőrség) számára.

- A nemzeti kábítószer-ellenes bizottság kapacitásainak fokozása.

- Együttműködés a cannabis termesztésének megszüntetésére irányuló folyamat folytatása, valamint alternatív fejlesztési programok végrehajtása keretében.

- A kábítószer-függőség megelőzésére, a kábítószerfüggők kezelésére és rehabilitációjára irányuló programok kidolgozása Marokkó részéről, többek között az Európa Tanács illetékes szerveivel való együttműködés keretében.

- A kábítószer-függők egészségügyi és szociális ellátását biztosító speciális struktúrák megerősítése.

- Együttműködés a vegyi prekurzorok és a kábítószerek előállítására használt más anyagok eltulajdonítására vonatkozó szabványok kidolgozása céljából.

3.6 A pénzmosás és a gazdasági és pénzügyi bűncselekmények

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni erőfeszítések és együttműködés megerősítése

- A társulási megállapodás 61. cikkének végrehajtása.

- A jogszabályokról, a gyakorlatokról, az európai tipológiákról és a nemzetközi eszközökről (különösen a Pénzügyi Akció Munkacsoport ajánlásai a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megakadályozása és az ellene folytatott küzdelem terén) szóló információk cseréje.

- A jogszabályi és szabályozási keret fejlesztésének folytatása a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megakadályozása és az ellene folytatott küzdelem terén a Pénzügyi Akció Munkacsoport elveivel és ajánlásaival összhangban.

- A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megakadályozása és az ellene folytatott küzdelem nemzeti rendszerének megerősítése.

- Az információcsere megerősítése a pénzügyi hírszerző egységek „Financial Intelligence Unit (FIU)” európai rendszerei és a marokkói rendszer között, nevezetesen az Egmont-csoport keretében.

- Képzési program kidolgozása a bírák, ügyészek és a rendőri erők, valamint egyéb a kérdésben érintett igazgatási szervek számára.

- A marokkói pénzügyi hírszerző egység kapacitásainak megerősítése, valamint megelőző szerepének megszilárdítása.

- Felvilágosító kampányok folytatása az adóalanyok számára.

- Az adóalanyok ellenőrzésére és felügyeletére vonatkozó eljárások kidolgozása.

3.7 Határigazgatás, a személyek mobilitása és a migrációs politika, a nemzetközi védelem és menekültügy

Párbeszéd folytatása a migrációról, a mobilitásról és a biztonságról, amelynek célja:

- a jogszerű migráció jobb szervezése,

- a migráció fejlődésre gyakorolt pozitív hatásának maximalizálása,
- az illegális migráció és az emberkereskedelem elleni hatékony küzdelem, beleértve a visszafogadás területén folyatott együttműködést és a jobb határellenőrzést,
- a nemzetközi védelem elősegítése és a menekültügyi politika megerősítése,
- a migránsok jogainak előmozdítása és tisztelete, beleértve az Európai Unióban tartózkodó marokkói állampolgárokat, valamint a Marokkóban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat,
- az Európai Unióba visszatérő marokkói legális migránsok integrációja, valamint a származási országukba visszatérő marokkóiak társadalmi és munkaerő-piaci visszailleszkedése érdekében tett kezdeményezések elősegítése.

A párbeszéd célja egy mobilitási partnerség megkötése, amelynek keretében a felek a migrációval, mobilitással és biztonsággal kapcsolatos számos kezdeményezésről megállapodnak és azokat végrehajtják. A párbeszéd folyamán azonosított intézkedések magukban foglalnák többek között a migráció legális csatornáihoz való fokozott hozzáférést, a vízumkönnyítést (többek között az Uniós Vízumkódexben rejlő lehetőségek kiaknázásával), a származási országba történő visszafogadást, valamint az önkéntes visszatérés esetén a társadalmi és munkaerő-piaci visszailleszkedést.

A mobilitási partnerség célja, hogy – a migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítéssel, valamint Marokkó migrációs politikájával összhangban – politikai párbeszéden és együttműködésen alapuló, hosszú távú együttműködési keretet biztosítson, amely a Marokkó és az EU között fennálló kapcsolatokra épülve idővel tovább fog fejlődni.

A nemzetközi védelem és a menekültügyi politika fejlődése a következők révén:

- A marokkói jogszabályi és intézményi keretek megerősítése a menedékjog területén a nemzetközi normákkal és a marokkói alkotmány rendelkezéseivel összhangban.
- Az 1951. évi genfi egyezményben és 1967. évi jegyzőkönyvében foglalt elvek megvalósításának folytatása, különösen az alábbiak tekintetében: a nemzetközi védelemre szoruló migránsok azonosításának módja, a visszaküldés tilalma elvének alkalmazása, a menekültstátusz megszerzésének következményei.
- A migráció területét érintő közpolitikák megerősítése, figyelembe véve a nemzetközi védelemre vonatkozó igényeket, valamint annak szükségességét, hogy tartós védelmi megoldásokat kínáljanak a menekültek számára, lehetővé téve integrációjukat is.
- Az együttműködés folytatása az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával (UNHCR) marokkói megbízatásának végrehajtása keretében, valamint a menekültügyi eljárások egészének kezeléséért felelős nemzeti szervezetek kialakítása.

3.8 A személyes adatok védelme

A személyes adatok védelme magas szintjének biztosítása az információs társadalom alkalmazásainak fejlesztése, a nyilvános adatbázisok és az elektronikus adatcsere keretében

- Az együttműködés fokozása a személyes adatok védelmének ellenőrzéséért felelős nemzeti bizottság és a személyes adatok védelmének ellenőrzéséért felelős hasonló európai szervek között.

- A személyes adatok védelme az elektronikus kereskedelem során (elektronikus aláírás, a domainnevek kezelése).

4. A NÉPEK KÖZÖTTI KÖZELEDÉS

4.1 Parlamenti együttműködés

- Az EU–Marokkó parlamenti vegyes bizottság tevékenységének erősítése.

- A Parlament technikai, szervezeti és jogalkotói kapacitásának megerősítése.

- Együttműködés a marokkói parlament és az Európai Parlament között a Marokkó és az EU közötti partnerség megerősítése érdekében, nevezetesen a jelen cselekvési terv végrehajtásával.

4.2 Az információcsere és konzultáció hálózatainak ösztönzése a civil társadalom szereplői között és új szereplők bevonása

- A szervezeti és igazgatási kapacitások erősítése és a marokkói civil társadalom egyesületeinek támogatása.

- A marokkói és európai NGO-k közötti kapcsolatok ösztönzése.

- A civil társadalom, különösen az egyesületek és az ifjúsági központok hozzáférésének megkönnyítése az új információs és kommunikációs technológiákhoz.

- A regionális fejlesztési ügynökségek szerepének erősítése az együttműködési programok végrehajtásában, valamint a tapasztalatcsere és a civil társadalom szereplői kapacitásainak fejlesztése terén.

- Megerősített párbeszéd megteremtése az EU (beleértve az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét) és Marokkóban az Emberi Jogok Nemzeti Bizottsága között.

4.3 A kapcsolatok strukturálása a marokkói területi egységek és az EU, így a Régiók Bizottsága között

- A marokkói és európai helyhatóságok közötti kapcsolatok erősítése a Helyi és Regionális Önkormányzatok Euromediterrán Közgyűlése (ARLEM) keretében.

- Együttműködési projektek helyhatóságok általi kidolgozásának elősegítése, nevezetesen a fejlesztési ügynökségek révén.

- A többszintű kormányzás, valamint a különböző intézményi szintek együttműködésének előmozdítása.

- A helyhatóságok megerősítése, valamint modernizációs és képzési programok létrehozása a helyi és regionális önkormányzatok számára.

4.4 Együttműködés a marokkói gazdasági és szociális tanács, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság között

A kapcsolatok erősítése és strukturált együttműködés előmozdítása a marokkói gazdasági és szociális tanács, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság között

- Strukturált együttműködés és rendszeres párbeszéd megteremtése a két intézmény között.

- A szociális párbeszéd előmozdítása a szociális partnerek és a marokkói civil társadalmi szervezetek között, valamint az uniós szervezetekkel.

- Információcsere, kiadványok és adatbázisok, amelyek hozzájárulnak a tevékenységek tökéletesítéséhez és a két intézmény keretében folytatott megbeszélések gazdagításához.

- Közös érdekű kérdésekről szóló közös konferenciák megtartása.

4.5 Együttműködés az Ombudsmanok Hivatala és az európai ombudsman között

Strukturált együttműködés és rendszeres párbeszéd megteremtése a két intézmény között

- A szakértelem erősítése a közvetítés területén.

- A tárgyalások alatti egyezményre vonatkozó cselekvési program kidolgozása, amely a következőkre terjed ki:

  – Mechanizmusok az állampolgárok közigazgatással szembeni jogainak erősítésére

  – Mechanizmusok a közszféra erkölcsének javítására

  – Mechanizmusok az emberi jogok kultúrájának és a jó közigazgatás elveinek terjesztésére

- A két intézmény tevékenységeinek összehangolása nemzetközi szervezetek keretében.

4.6 Kulturális együttműködés

- Az UNESCO kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló 2005. évi egyezménye ratifikációs folyamatának lezárása és végrehajtása.

- A kulturális együttműködés fokozása a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása érdekében.

- A nemzetközi fórumok, mint az UNESCO keretében folytatott munka a kulturális sokszínűség előmozdítása és védelme érdekében.

- A történelmi és kulturális örökség megőrzésének és értékei kiemelésének területén folytatott párbeszéd és együttműködés és a kulturális iparágak fejlesztésének előmozdítása.

- Marokkó részvételének intenzívebbé tétele a mediterrán térség kulturális együttműködési programjaiban (Euromed Heritage és Euromed Audiovisuel), bevonva azokba az érintett marokkói intézményeket, mint az audiovizuális hírközlésért felelős főhatóság (HACA), az Amazigh Kultúra Királyi Intézete (IRCAM), valamint a külföldi marokkói közösség tanácsa (CCME) stb.

- A kulturális ágazat (állami és magán) igazgatásának korszerűsítése és fejlesztése.

- Marokkó szerepének növelése a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása terén a kulturális iparágak erősítése révén, az olyan audiovizuális tartalmak gyártásának és terjesztésének fokozása érdekében, amelyek különösen tükrözik az Európai Unióval közös értékeket és célokat.

- Együttműködés az Európa Tanács Észak-Dél Központjával.

- Együttműködés a marokkói Civilizációk Szövetségéért Nemzeti Terv átdolgozása vonatkozásában.

B. KÖZÖS GAZDASÁGI TÉRSÉG FELÉ

5. GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS REFORMOK

5.1 Makrogazdasági keret

A makrogazdasági teljesítmény javítása, valamint a növekedés, foglalkoztatás és fejlődés előmozdítása érdekében tett előrelépés megszilárdítása

- A stabil makrogazdasági keret megszilárdításának folytatása, beleértve a folyó fizetési mérleg fenntartható helyzete és a külkereskedelem fejlesztése által.

- Prudens költségvetési politika folytatása a középtávú költségvetési konszolidáció céljából az államháztartás stabilitásának és fenntarthatóságának biztosítása érdekében.

- Az államadósság csökkentésére irányuló politika folytatása.

- A központ bank műveleti képességeinek erősítése a bankrendszer felügyeletére és az infláció kezelésére vonatkozó politika végrehajtásában.

- A pénzügyi irányítás rendszerének erősítése, különösen a szakértelem cseréje révén.

- A gazdasági növekedés forrásainak diverzifikálása.

- A közigazgatási reform folytatása.

- Az energia és bizonyos élelmiszerek ártámogatására vonatkozó rendszer megreformálására irányuló erőfeszítések folytatása annak érdekében, hogy az csökkentse a költségvetési terheket és biztosítsa az államháztartás fenntarthatóságát annak köszönhetően, hogy az jól célzottan az alacsony jövedelműek javára történik.

5.2 Adópolitika

A nemzetközi és európai normáknak megfelelő adópolitika és adóügyi igazgatás kialakításának folytatása

Az államháztartási bevételek szintjének biztosítása és az adórendszer méltányosságának növelése

- Az eltérési rendszerek konszolidációjának folytatása és új mentességek létrehozásának korlátozása.

- Az adóalap kiszélesítése.

- A HÉA reformjának folytatása egyszerűsítve és javítva ennek az adónak a gazdasági semlegességét.

- A jövedelemadó reformjának folytatása.

- Az adózási morál javítása és a feketegazdaság fokozatos adóztatás alá vonása.

Az adóügyi igazgatás korszerűsítése.

- Az Adóügyi Igazgatóság által nyújtott szolgáltatások számítógépesítésének folytatása.

- Az adórendszer egyszerűsítésének folytatása, különösen az adóbevallások határidejének, valamint a jogorvoslatok vagy szankciók határidejének harmonizációja.

- Az adóellenőrzés eredményességének és hatékonyságának javítása, különösen az olyan új megközelítésekre alapozva, mint a kockázat és a megcélzott kör összekapcsolásának megközelítése és az adóügyi igazgatóság megismertetése az auditellenőrzés automatikus programozás módszerével.

- A belső ellenőrzési rendszerek javítása : döntések nyomon követhetősége ; az irányításra vonatkozó belső eljárások; az irányítás auditja és kontrollja ; a teljesítménymutatók nyomon követésének eszköze ; eredménytábla stb.

- Általánosságban a szolgáltatás minőségének, különösen pedig a ügyfélszolgálat javítása.

Az adóügyi együttműködés és a fokozatos konvergencia az európai rendszer felé a társasági adózás területén

- A felelős adóügyi irányítás elveinek végrehajtásáról szóló párbeszéd folytatása és elmélyítése, beleértve az Európai Unió társasági adózásra vonatkozó magatartási kódexét.

- Az Euromediterrán Vállalkozások Chartájának végrehajtása abban az adózási dimenziójában, amely a beruházásoknak kedvez.

- Az adóügyi főigazgatóság munkatársainak képzése.

5.3 Közpénzek kezelése és ennek ellenőrzése

A közkiadások programozásának, igazgatásának, végrehajtásának és kontrolljának szabályozására vonatkozó átláthatóság, hatékonyság és eredményesség növelése

A közpénzekkel való ésszerű gazdálkodás megvalósításának folytatása

- A költségvetésről szóló, előkészítés alatt álló új alapvető törvény elfogadása, amely a következő elveket hozza létre :

  – több évre szóló programozás,

  – teljesítményközpontú irányítás,

  – a költségvetés átláthatósága a programokra összpontosító költségvetési szerkezet átdolgozásával,

  – költségvetési fenntarthatóság új szabályok bevezetésével,

  – a Parlament nagyobb és egyértelműbb szerepe a költségvetési eljárásban.

Az állami számviteli rendszer modernizációjának folytatása, fokozatosan bevezetve az eredményszemléletű rendszert.

- A közkiadások kezelésére szolgáló információs rendszer teljes körű kiépítése.

- A közigazgatás, különösen a decentralizált közigazgatási szervek és a költségvetési gazdálkodásért felelős szervezetek kapacitásainak megerősítése.

- A helyi közpénzek kezelésére szolgáló rendszer korszerűsítése.

A közkiadások belső kontrollrendszerének korszerűsítése

- A közkiadások szabályszerűségének és teljesítményének auditjáért és kontrolljáért felelős igazgatási kapacitások (Általános Pénzügyi Felügyelet/IGF, Minisztériumok Felügyelete/IGM, a Helyhatóságok Felügyelete/IGAT) megerősítésének folytatása.

- A nemzetközi normákhoz és módszertanhoz (Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége/IFAC, Belső Ellenőrök Intézete/IIA, Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete/INTOSAI), valamint az állami bevételek és kiadások kontrollja és auditja terén az Európai Unió bevált gyakorlataihoz való fokozatos közelítés folytatása.

- A vezetés (engedélyezésre jogosult tisztviselők), ellenőrök és a számvitelért felelős tisztviselők felelősségéről szóló jogszabályok végrehajtása.

- Az állami vállalatok állami pénzügyi kontrolljával kapcsolatos jogszabályok hatékonyabb végrehajtására vonatkozó kapacitások megerősítése.

- Tapasztalatcsere az államháztartás kontrolljáért és auditjáért felelős marokkói intézmények és a megfelelő európai intézmények között.

A közkiadások külső kontrollrendszerének megerősítése

- A nemzeti számvevőszék kapacitásainak megerősítése.

- A marokkói számvevőszék és az uniós tagállamok külső ellenőrzésért felelős intézményei közötti tapasztalatcsere.

- A költségvetési demokrácia megerősítése a parlament hatásköreinek és elemzőkapacitásának megerősítésével az éves költségvetési törvények elfogadása és végrehajtása szakaszaiban.

5.4 A marokkói gazdaság versenyképességét célzó strukturális reformok

Strukturális reform és előrehaladás egy működő és versenyképes piacgazdaság felé

- A reformok folytatása az üzleti környezet javítása érdekében, beleértve a Befektetési Chartáról és a fizikai infrastruktúrákról szóló folyamatban lévő munkát, a beruházások támogatása, a versenyképesség növelése és a foglalkoztatás fejlesztése érdekében.

- Gyors információs és konzultációs mechanizmus megteremtése a kereskedelemre és a beruházásokra hatást gyakorló intézkedések területén.

- Az integrált ipari platformok és kereskedelmi tevékenységi területek programtervének végrehajtása az ipari kibontakozás nemzeti paktuma, valamint a kereskedelemre és forgalmazásra vonatkozó Rawaj terv keretében.

- A rendelkezésre bocsátható ipari és kereskedelmi területek kínálatának javítása.

- Az olyan intézkedések végrehajtásának folytatása, amelyek célja a termelékenység növelése és a munkaerő képzése a növekedő, különösen az ipari fejlődés nemzeti paktumában tervbe vett gazdasági szektorokban (aeronautika, autógyártás, elektronika, offshore kihelyezés, agrár-élelmiszeripar és textilipar).

- A stratégiai és kereskedelmi tanulmányok kidolgozása, amelyek lehetővé teszik az ipari ágazatok és új üzleti tevékenységi területek fejlődését.

5.5 Foglalkoztatás (beleértve az alapvető szociális jogokat és az alapvető munkaügyi normákat) és szociálpolitika

A párbeszéd és együttműködés erősítése a foglalkoztatás, a szociálpolitika és a nemek közötti egyenlőség területén

A nemek közötti egyenlőség előmozdítása

- A nemek közötti egyenlőség aktív előmozdítása minden szinten (foglalkoztatás, oktatás, képzés, vállalkozás és döntéshozatal).

- Az esélyegyenlőség politika és a nemi sztereotípiák elleni küzdelem politikájának folytatása.

- A várandós nők munkahelyi védelmének megerősítése.

Az alapvető szociális jogok és az alapvető munkaügyi normák megerősítése

- Kedvező feltételek megteremtése az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelméről szóló 87. sz. ILO-egyezmény ratifikációjához.

- A 29., 87., 98., 100., 105., 111., 138. és a 182. sz. ILO-egyezmények jogi rendelkezéseinek végrehajtása és tényleges alkalmazása ellenőrzésének megerősítése.

- A munkaügyi jogszabályok rendelkezéseinek alkalmazására vonatkozó ellenőrzési mechanizmusok megerősítése, beleértve a gyermekmunkát szabályozó rendelkezéseket.

- A sztrájkjog gyakorlására vonatkozó alapvető törvény elfogadását célzó tárgyalások folytatása a gazdasági és szociális partnerekkel.

- A szociális párbeszéd megfelelő és független struktúráinak megerősítése (kétoldalú és háromoldalú), beleértve a szociális partnerek kapacitásait.

- A vállalati társadalmi felelősségvállalás és az ENSZ globális megállapodását, az ILO multinacionális vállalatokról és szociálpolitikáról szóló háromoldalú nyilatkozatát, valamint az OECD-nek a területtel kapcsolatos gyakorlatait tiszteletben tartó üzleti gyakorlatok kialakításának előmozdítása.

- A munkahelyi egészség, higiéné és a biztonság javítására és felügyeletére szolgáló rendszer erősítése, beleértve a témával kapcsolatos képzéseket, az elővigyázatosság elvének intézményesítése, a veszélyes és mérgező anyagok kezelésével kapcsolatos foglalkozási kockázatok megelőzése, valamint a bevált gyakorlatok és elemzések cseréje ezen a területen a balesetek és foglalkozási megbetegedések csökkentése érdekében.

- A nemzeti jogszabályok közelítése az alábbiakra vonatkozó európai irányelvekbe foglalt általános elvekhez: a foglalkozási kockázatok megelőzése, a biztonság és az egészség védelme, a kockázatok és balesetek tényezőinek kiküszöbölése, tájékoztatás, konzultáció, a munkavállalók és képviselőik kiegyensúlyozott részvétele és képzése[2], valamint azok alkalmazásának a munkakörülményekkel foglalkozó nemzeti intézmény általi figyelemmel kísérése.

- A munkahelyi balesetekkel kapcsolatos valamennyi statisztika rögzítésére, valamint átlátható és koherens kezelésére vonatkozó módszerek erősítése.

[2] A Tanács 89/391/EGK irányelve (1989. június 12.) a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről *(HL L 183., 1989.6.29.)*.

A foglalkoztatással, a foglalkoztathatósággal és a méltányos munkával kapcsolatos politikák végrehajtása a foglalkoztatás fejlesztése és a munkanélküliség elleni küzdelem érdekében. A produktív és méltányos foglalkoztatáshoz való hozzáférés elősegítése a formális gazdaság keretében

- A foglalkoztatással, a foglalkoztathatósággal és a méltányos munkával kapcsolatos politikák fejlesztése Marokkóban, figyelembe véve az európai foglalkoztatási stratégia iránymutatásait, valamint a 2008 novemberében Marrakeshben a foglalkoztatásról szóló euromediterrán miniszteri konferencián meghatározott cselekvési keretet, a társadalmi igazságosság és méltányosság elveivel összhangban, különösen:

  – a lakosság munkaerő-piaci részvételének növelése a formális termelő ágazatban, a nők részvételének és a független munkavállalók arányának növelése az aktív foglalkoztatott népesség körében ,

  – a szakmai képzések fejlesztése (nevezetesen a tanulószerződéses gyakorlati képzés és duális képzés) különösen a fiatalok javára a foglalkoztathatóságuk javítása érdekében ,

  – a képesítések jobb hozzáigazítása a munkaerő-piaci igényekhez, különösen a fiatalok és nők integrációjának megkönnyítése a termelékeny és hivatalosan bejelentett foglalkoztatás területén,

  – a munkahelyteremtés előmozdítását célzó intézkedések értékelésére és ellenőrzésére vonatkozó rendszer végrehajtása, annak érdekében, hogy növeljék azok hatékonyságát, valamint hogy az említett intézkedések jobban megfeleljenek a munkaerőpiaci igényeknek. a marokkói Országos Foglalkoztatási és Szakképzési Hivatal (ANAPEC) kapacitásainak erősítése,

  – a méltányos munka integrált programjának végrehajtása, miután Marokkó és az ILO elfogadta azt, valamint célkitűzéseinek és mutatóinak nyomon követése.

A szociális védelemmel és a társadalmi befogadással kapcsolatos politikákra vonatkozó általános rendszer elfogadásának és alkalmazásának előmozdítása

- A munkahely elvesztésekor folyósítandó járadék rendszerének elfogadása és végrehajtása.

- Az abszolút vagy relatív szegénységben vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő népesség arányának tartós csökkentése iránti erőfeszítés folytatása.

- A társadalmi kirekesztés szintjének csökkentését célzó erőfeszítések folytatása (pl. a nyomornegyedekben lakó népesség százalékos aránya).

- A szegénység csökkentésére és a társadalmi kohézió javítására irányuló marokkói célkitűzések megvalósítása érdekében folytatott együttműködés folytatása.

- Az aktív társadalmi befogadás biztosítása mindenki számára, ösztönözve a munkaerő-piaci részvételt, különösen a lakosság legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő csoportjai számára.

- Konkrét adminisztratív és szabályozó intézkedések bevezetése a fogyatékos személyek társadalmi-munkaügyi integrációja érdekében.

- A kötelező betegségbiztosítás kiterjesztése valamennyi társadalmi-foglalkozási kategóriára (különösen az önálló vállalkozók, a szellemi szabadfoglalkozásúak és a hallgatók esetében).

- A bevált gyakorlatok cseréje a szociális védelem lefedettségének kiterjesztése és szintjének növelése érdekében, különösen a lakosság legszegényebb rétegeire vonatkozóan.

- A szociális védelmi rendszer pénzügyi fenntarthatóságának garantálása.

Az egészségügyi ellátás vagy betegbiztosítás kiterjesztése a lakosság egészére (különösképpen a szociálisan hátrányos helyzetű állampolgárokra) a színvonalas egészségügyi alapellátás tekintetében

- A háztartások átlagos közvetlen kiadásainak csökkentése (a betegek által viselt költségek), különösen a lakosság szociálisan leghátrányosabb helyzetű csoportjai számára.

- A betegbiztosítási vagy egészségügyi ellátási rendszerek közül valamely által ténylegesen lefedett lakosság arányának növelése.

Konvergencia: A reformok megvalósítása érdekében az Európai Unió segítséget nyújt Marokkónak ahhoz, hogy a szabályozási konvergencia területén figyelembe vegye a munkahelyi biztonságra és egészségre (a munkahelyi kockázatok megelőzésével kapcsolatos új jogszabályi és szabályozói keret kialakítása), a nemek közötti esélyegyenlőségre, a megkülönböztetés elleni védelemre, a munkajogra vonatkozó uniós irányelveket, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartáját.

5.6 Regionális és helyi fejlesztés

- A fejlesztési folyamat megerősítése helyi szinten:

  – a helyi, különösen a vidéki közigazgatás intézményi és pénzügyi forrásainak megerősítése („Communes 2015”),

  – a települési fejlesztési tervek általános alkalmazásának biztosítása (kidolgozás, elfogadás, rendszeres felülvizsgálat),

  – a települések közötti együttműködés elősegítése,

  – a helyi közigazgatás modernizációja az informatizálás révén, az eljárások számítógépesítése, valamint az állampolgároknak nyújtott szolgáltatások minőségének javítása,

  – a helyhatóságok, a magánszektor és a nem kormányzati szervezetek közötti partnerségek megerősítése a helyi és regionális jellegű infrastruktúrák és létesítmények megvalósítása és irányítása érdekében,

  – a helyhatóságok adópotenciáljának mobilizálása.

- A régiók közötti és a vidéki/városi területek közötti különbségek csökkentésének felgyorsítása:

  – a regionális fejlesztési és a különleges területekre (pl.: hegyvidéki övezetek) összpontosító politikák meghatározása és végrehajtása,

  – a regionális fejlesztési tervek kidolgozása és végrehajtása a 16 régióban,

  – az alapvető szociális és gazdasági infrastruktúrákhoz való hozzáférés területén lévő különbségek csökkentése,

  – a regionális és helyi fejlődés szereplői kapacitásainak megerősítése,

  – az euromediterrán vállalkozási charta végrehajtásának következő közös értékelése (Marokkó, Bizottság) során, valamint a rendelkezésre álló források függvényében, annak felmérése, hogy a chartát az egész országban ismerik és figyelembe veszik-e, beleértve a gazdasági fejlesztési központokon kívüli területeket, és milyen hatást fejt ki a különböző régiókban és a végső kedvezményezettek száma tekintetében,

  – az együttműködés fokozása Marokkó és az EU között a regionális és határokon átnyúló programokon keresztül, azzal a céllal, hogy csökkentsék a kiegyensúlyozatlanságot a régiók fejlődésében és növeljék azok jólétét.

5.7 Befektetés az emberekbe

- Törekvés a Nemzeti Humánfejlesztési Kezdeményezés (INDH) projektjeinek hatékonyságának javítására.

- Az INDH-projektek monitoringjának és értékelésének erősítése.

- Mikroprojektek támogatása, amelyek munkahelyeket teremtenek és állandó jövedelmet generálnak.

- A nők, fiatalok **és különleges szükségletekkel rendelkező személyek** részvételének erősítése az INDH irányítószerveiben

5.8 Fenntartható fejlődés

- A környezetvédelemről és fenntartható fejlődésről szóló nemzeti charta fenntartható fejlődésre vonatkozó elemeinek végrehajtása a kerettörvény véglegesítése révén.

- A stratégiai tervezésre vonatkozó struktúrák és eljárások kialakításának folytatása a fenntartható fejlődés területén, valamint a különböző szereplők közötti koordináció biztosítása.

6. KERESKEDELEM, PIAC ÉS A SZABÁLYOZÁS REFORMJA

6.1 Marokkó és az EU jogi keretének közelítése a következő területeken

- Mechanizmus kialakítása a marokkói jogszabályok és az uniós vívmányok közötti különbségek azonosítására a nemzeti konvergencia program kialakításának megkönnyítése érdekében.

- A szabályozás közelítése tekintetében kiemelt jelentőségű ágazatok, valamint a szükséges nemzeti források és végrehajtási ütemezés meghatározása.

6.2 Kereskedelemi kapcsolatok, beleértve a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás megkötését

Az Euromed ütemterv ajánlásainak és a kiemelt státuszról szóló közös dokumentumnak megfelelően a két fél tárgyalásokat kezd először egy mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás megkötése érdekében, amely idővel egy Közös Gazdasági Térség létrehozásához vezet.

A társulási megállapodás II. címében (az áruk szabad mozgása) vállalt kötelezettségek végrehajtása

- Az EU-Marokkó társulási megállapodás kereskedelmi fejezetére vonatkozó kérdések végrehajtásának nyomon követése, különösen az áruk exportjára és az importjára vonatkozó valamennyi vámjellegű és nem vámjellegű korlátozás kölcsönös megszüntetése érdekében.

- Az árukereskedelem liberalizációjának elmélyítése és folytatása az ágazati politikákkal összhangban.

- A mezőgazdasági termékek, a feldolgozott mezőgazdasági termékek, halak és halászati termékek kereskedelmének liberalizálásáról szóló megállapodás végrehajtása és nyomon követése.

- Személyi állomány képzése és az igazgatási kapacitás erősítése a nemzetközi kereskedelem területén.

Az euromediterrán szabadkereskedelmi térség létrehozásához való hozzájárulás

- A szabadkereskedelmi megállapodások végrehajtásának folytatása a mediterrán partnerekkel regionális, régióközi és kétoldalú szinteken.

- A kereskedelmi viták rendezésének mechanizmusáról szóló megállapodás alkalmazása és végrehajtása, beleértve a nemzetközi kereskedelemben jártas marokkói választott bírák képzésének támogatását, hogy részt vehessenek a vitarendezési eljárásokban.

- Az agadiri megállapodás végrehajtásának nyomon követése a megállapodás által jelenleg lefedett valamennyi területen; a területek számának kiterjesztésére való törekvés, mint például a szolgáltatások és a beruházások belefoglalása, valamint az agadiri megállapodás a térség más országaira történő kiterjesztésének bátorítása.

- Az euromediterrán partnerségek erősítésére irányuló kezdeményezések végrehajtása és nevezetesen euromediterrán mechanizmus létrehozása a kereskedelem és beruházás megkönnyítésére, amelynek egyik komponense egy korai információs és konzultációs mechanizmus a kereskedelemre és beruházásokra hatást gyakorló intézkedésekre vonatkozóan.

- Az együttműködés és párbeszéd erősítése a piacvédelmi eszközök meghatározásában és használatában.

- A szolgáltatások kereskedelmének liberalizációjáról és a letelepedés jogáról szóló folyamatban lévő kétoldalú tárgyalások folytatása.

Szabadkereskedelmi megállapodás megkötése

- Tárgyalások megkezdése szabadkereskedelmi megállapodás megkötése céljából Marokkó és az EU között, amely hozzájárul piacaik fokozatos integrációjához.

- A szabadkereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalások a következő ágazatokra terjednek ki (nem teljes lista, figyelembe véve a kiemelt ágazatoknak a jogszabályok közelítése keretében történő kiválasztását):

  – az ipari termékekre vonatkozó műszaki szabályok, szabványok és megfelelőségértékelés,

  – közbeszerzések,

  – tőkemozgások és kifizetések,

  – a szellemi tulajdonjog védelme,

  – egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedések,

  – versenypolitika,

  – vámügyek és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése,

  – a piacvédelmi eszközökről szóló párbeszéd,

  – a szolgáltatások kereskedelmének további liberalizációja és a befektetések védelme,

  – kereskedelem és fenntartható fejlődés,

  – a szabadkereskedelmi megállapodás keretében a mezőgazdasági termékekre, a feldolgozott mezőgazdasági termékekre, valamint a halászati termékekre vonatkozóan megítélt preferenciális vámengedmények javításával kapcsolatos lehetőségek vizsgálata, figyelembe véve a mezőgazdasági politikát, valamint mindkét fél érintett termékeinek érzékenységét és sajátosságait.

6.3 AZ IPARI TERMÉKEK PIACRA JUTÁSÁNAK MEGKÖNNYÍTÉSE

6.3.1 Az ipari termékek szabad mozgása (uniós harmonizált területeken)

Az ipari termékek piacra jutásának megkönnyítése. Az ipari termékekre vonatkozó marokkói jogszabályok nemzetközi és európai jogszabályokkal és gyakorlatokkal való harmonizációjának folytatása.

- A kiemelt státusz keretében, az alkalmazandó jogszabályok uniós vívmányokkal történő összehangolásának folytatása, valamint annak végrehajtása az infrastruktúra minőségének javítása révén.

- A jogszabályok közelítésének folytatása a szabványok, a műszaki szabályok és a megfelelőségértékelés területén, az európai jogi kerettel való fokozatos harmonizáció érdekében horizontális szinten és a kiemelt ágazatokban.

- A szabványosításért (IMANOR), akkreditációért (COMAC), a megfelelőségértékelésért, a metrológiáért és a piacfelügyeletért felelős intézmények erősítése, nevezetesen az információk és szakértelem cseréje révén és azoknak az európai és nemzetközi struktúrákba való integrációja révén, beleértve a csatlakozást az európai akkreditálási együttműködésről szóló megállapodáshoz.

- Az ipari termékek megfelelőségértékeléséről és elfogadásáról szóló megállapodás megkötése a közös érdekű ágazatokban, amelyekben a jogszabályok és a szabványok azonosak, mint az EU-ban.

6.3.2 A korlátozások megszüntetése (az uniós szinten nem harmonizált területek)

Az áruk mozgásának megkönnyítése és az igazgatási együttműködés javítása

- A diszkriminatív intézkedések további megelőzésének és annak a lehetőségnek biztosítása, hogy az érdekelt felek felvethetik az azonosított problémákat.

- A kereskedelem technikai akadályairól szóló megállapodás keretében létrehozott központi kapcsolattartó pont és információs pont megerősítése az információátadásnak és az együttműködésnek megkönnyítése érdekében, az EU és Marokkó között, valamint a gazdasági szereplőkkel.

- A termékek címkézésére, összetételére, gyártására és leírására vonatkozó marokkói jogszabályok elemzésének folytatása az Európai Unióban meglévő általános elvekhez való közelítés érdekében.

- A nem vámjellegű akadályok azonosítása és vizsgálata, valamint azok megszüntetésének elősegítése a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésére vonatkozó euromediterrán mechanizmuson keresztül.

6.4 Egészségügyi és növény-egészségügyi kérdések

Az állat-és növény-egészségügy javítása és az élelmiszer-ipari termékek és a takarmányok egészségbiztonságának biztosítása, valamint a Marokkó és az EU közötti kereskedelem megkönnyítése

- Az egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló WTO-megállapodás (SPS) végrehajtásának, valamint az Állat-egészségügyi Világszervezet, a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény és az *Élelmezési Kódex (Codex Alimentarius)* nemzetközi szabványai végrehajtásának folytatása.

- A szabályok frissítése az állat-egészségügy, a növény-egészségügy és az élelmiszer és takarmánybiztonság, valamint az állatjólét területén annak érdekében, hogy a védelem szintjét az uniós szabályokhoz közelítsék, beleértve az élő állatok, élelmiszerek, takarmány, halászati termékek stb. higiéniára, azonosításra és nyomonkövethetőségre vonatkozó szabályait. Különösen:

  – az Európai Unió által 2007-2009-ben finanszírozott ikerintézményi programok keretében kidolgozott és validált törvények és rendeletek elfogadása,

  – az élelmiszerbiztonságról szóló 28-07 sz. törvény végrehajtási jogszabályainak elfogadása.

- Az agrár-élelmiszeripar, beleértve a halászati ágazatokat fejlesztésének ösztönzése, a higiéniai és egészségügyi normák alapján a 28-07 sz. törvénnyel összhangban.

- Együttműködés a peszticidek engedélyezésének, az élelmiszerekben és takarmányokban a szermaradványok és szennyező anyagok ellenőrzésének, valamint a növényeket vagy növényi termékeket károsító szervezetek bevezetése elleni védelem területén.

- Együttműködés a nemzeti élelmiszerbiztonsági hivatallal (ONSSA) a következők céljából:

  – a járványos állatbetegségek megelőzésének és felszámolásának javítása,

  – az új szabályozás végrehajtása az élelmiszer-biztonság területén (28-07 sz. törvény),

  – a határokon az ellenőrző állomások megfelelőségének biztosítása,

  – a laboratóriumok fejlesztése tervezett akkreditációjuk céljából.

- Az együttműködés folytatása a nemzeti élelmiszerbiztonsági hivatallal, különösen annak céljából, hogy létrehozzanak egy regionalizációs rendszert az állat-egészségügy területén, hogy megkönnyítsék Marokkó kivitelét a Marokkó és az Európai Unió közötti szabad árukereskedelmi megállapodás keretében.

- Az együttműködés folytatása az egészségügyi riasztás területén és uniós szabályok szerinti részvétel az élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszerben.

- Marokkó további részvétele a TRACES-rendszerben (*Trade Control and Expert System*, kereskedelmi ellenőrző és szakértői rendszer).

- Együttműködés a nemzeti élelmiszerbiztonsági hivatallal, amelynek célja, hogy létrehozza az agrár-élelmiszeripari létesítmények jóváhagyási rendszerét (állati eredetű élelmiszerek). A rendszer alkalmazásakor a következőket kell figyelembe venni:

a) a fogyasztók egészségvédelmének garantálása Marokkóban,

b) szolgáljon eszközként az átláthatóság, a kiszámíthatóság, valamint az ellenőrzések iránti bizalom növelése, csakúgy mint a kereskedelem elősegítése érdekében,

c) Alapuljon az exportáló országok hivatalos vizsgálati és tanúsítási rendszereinek hatékonyságára vonatkozó értékelésen (inkább, mint konkrét termékeken vagy létesítményeken), az irányelveknek és a nemzetközi normákba foglalt elveknek, valamint különösképpen a Codex Alimentarius CAC/GL 26-1997 normájának megfelelően,

d) a nemzeti élelmiszerbiztonsági hivatal forrásainak felhasználása hatékonyságának és eredményességének biztosítása.

Konvergencia: E célkitűzés megvalósítása érdekében Marokkó prioritásokat állít fel és szükséges jogszabályokat és rendeleteket fogad el (például az élelmiszer-biztonságra vonatkozó 28-07 sz. törvény végrehajtási jogszabályait, valamint az Európai Unió által 2007-2009-ben finanszírozott ikerintézményi projekt keretében kidolgozott és validált szövegtervezeteket. Marokkó figyelembe veszi a szabályozási konvergencia területén, az EU támogatásával, a vonatkozó uniós jogszabályokat az állat-és növény-egészségügy területén.

6.5 Mezőgazdaság és halászat

Mezőgazdaság

Az agrárszektor modernizációja és kapacitásainak erősítése a kereskedelem liberalizációja keretében, valamint a Zöld Marokkó Terv perspektíváival összhangban:

- A „szolidáris mezőgazdaság” (a Zöld Marokkó Terv II. pillére), különösen a nehéz és kiszolgáltatott helyzetben lévő régiók kistermelők fejlesztése. A következő kiemelt intézkedések típusai javasoltak a partnerségi programok megerősítésére:
  - a mediterrán fakultúrák termesztésének előmozdítása a hegyvidéki övezetekben, azzal a céllal, hogy csökkentsék a szegénységet,
  - a hagyományos helyi termékek fejlesztése a mindkét fél számára előnyös termékekre összpontosítva,
  - a gazdasági környezet javítása az mezőgazdaságban, nevezetesen a következő területeken: a gépesítés, a marketing, a szolgáltatások a kistermelők számára, a technológia innovációja, a kutatás a termelékenység és a minőség javítása érdekében stb.,
  - a minőségi termelés fejlesztése, beleértve a biotermékeket,
  - együttműködés a földrajzi árujelzők területén,
  - a természeti erőforrások és biodiverzitás megőrzése.
- A minőségi termelésnek és az árukereskedelem megerősítésének előmozdítása az élelmiszer-ellátási lánc révén.

- A marokkói és az európai mezőgazdasági termelők szakmai szervezetei közötti partnerségek létrehozásának megkönnyítése, erősítése és ösztönzése.

- Tárgyalások megkezdése a földrajzi árujelzések oltalmáról szóló kétoldalú megállapodás megkötéséről a mezőgazdasági, agráripari és halászati kereskedelem liberalizációjáról szóló megállapodás hatályba lépését követő három hónapon belül.

- Marokkó támogatása, hogy rövid távon teljesítse az agrár- és vidékfejlesztésre vonatkozó új európai szomszédsági program (ENPARD) kísérleti projektjeiben való részvétel feltételeit és közép távon lehetővé tegye a részvételét az ENPARD kezdeményezés több évre szóló fejlesztésében.

A nem egészségügyi megfelelőség szabályozása és szabványosítása, valamint a mezőgazdasági és halászati termékek helyes gyakorlatairól szóló szabályzat

- A jogszabályok közelítése a nem egészségügyi megfelelés szabványosítása és a mezőgazdasági és halászati termékek helyes gyakorlatairól szóló szabályzat területén az európai jogi kerettel való fokozatos harmonizáció céljából.

- A mezőgazdasági és halászati termékek fent említett szempontokért felelős intézményeinek erősítése és felügyelete (az exportellenőrzés és -koordináció független hivatala/EACCE, a nemzeti élelmiszerbiztonsági hivatal (ONSSA) és egyebek), nevezetesen az információcsere, valamint az európai és nemzetközi struktúrákba való integrációjuk révén.

- A nem egészségügyi megfelelőség szabályozásának és szabványainak alkalmazása területével foglalkozó személyi állomány készségeinek fejlesztése.

A kereskedelem megkönnyítése a mezőgazdasági és halászati termékek nem vámjellegű akadályainak megszüntetése révén

- Az élelmiszerek címkézésére, összetételére, gyártására, kiszerelésére, valamint a mezőgazdasági és halászati termékek leírására vonatkozó marokkói jogszabályok naprakésszé tétele.

- Az EU-ban meglévő általános elvek közelítése a húst tartalmazó, zsírtartalmú termékek címkézésére vonatkozóan stb.

A Zöld Marokkó Terv jogszabályi közelítése végrehajtásának javítása a konvergencia célkitűzéseivel összhangban

- A mezőgazdasági ágazati politika kapacitásainak erősítése: az EU belső és külső szabályozási keretének, nevezetesen a mezőgazdasági termékek piacaival kapcsolatos közös szervezeteinek, valamint a közös agrárpolitika különböző mechanizmusainak a bemutatása.

- A termékek és piacok stratégiai monitoringjának javítása, a mezőgazdaság modernizációjára vonatkozó új politika támogatásához.

Halászat

A halászati gazdálkodási keret végrehajtása a Halieutis-stratégia tartalmával és célkitűzéseivel és az európai halászati politika halászati erőforrások megőrzésére és fenntartható kiaknázására, valamint közös érdekű területekre vonatkozó rendelkezéseivel összhangban

- Az erőforrások fenntarthatóságának biztosítása (A Halieutis terv 1. célkitűzése):
  - a tudományos kutatás erősítése,
  - a halászati gazdálkodási rendszer kiterjesztése a teljes kifogható mennyiség (TAC) révén,
  - a flotta modernizációja és a halászati erőfeszítések kiigazítása,
  - a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászati tevékenység elleni küzdelem folytatása,
  - az akvakultúra fejlesztésének ösztönzése.
- A termelés optimalizálása (a Halieutis terv 2. célkitűzése):
  - a kikötői infrastruktúra és a halászati rakodóhelyek modernizációja,
  - a kikötői területek hatékony igazgatásának biztosítása.
- A halászati termékek árazásának és értékesítési feltételeinek javítása (a Halieutis terv 2. és 3. célkitűzése):
  - a gyártók minőségi nyersanyagokhoz való hozzáférésének megkönnyítése,
  - az ipari termelés diverzifikációjának, valamint a legígéretesebb piacok felé terelésének ösztönzése,
  - a belső piac strukturálása és dinamizálása,
  - a halászati termékek kereskedelmének megkönnyítése a szabadkereskedelmi övezet megteremtése érdekében.
- Az átfogó kérdések integrálása:
  - állami irányítás: a szakmai egyesületek konzultatív szerepének erősítése és az élelmiszer-ellátási lánc különböző szegmensei közötti párbeszéd bátorítása,
  - jogi keret: egységes szerkezetbe foglalás, pontosítás és naprakésszé tétel,
  - kontroll és felügyelet: az eszközök erősítése az ágazat egészében,
  - minőség és higiénia: az eszközök és jogi keretek végrehajtása, amelyek lehetővé teszik a nyomonkövethetőséget az élelmiszer-ellátási lánc egésze mentén (kapcsolat az 5.4. ponttal),
  - humánerőforrás és foglalkoztatás: a halászati ágazat foglalkoztatási megfigyelőközpontjának létrehozása (munkafeltételek, a női szakemberek

státuszának javítása, a gazdasági környezethez való alkalmazkodással kapcsolatos intézkedések),

– versenyklaszterek létrehozása.

Konvergencia: E célkitűzések megvalósítása érdekében Marokkó figyelembe veszi, az Európai Unió támogatásával, a halászati erőforrások közös halászati politika alapján történő védelméről és fenntartható kiaknázásáról szóló rendeletet (2371/2002/EK tanácsi rendelet és a kapcsolódó jogi aktusok), csakúgy mint a közös halászati politika specifikus rendelkezéseit a közös érdekű területeken, azaz:

– a környezeti dimenzió integrálása,

– kontroll, nyomon követés és felügyelet,

– a kutatás támogatása.

A Halieutis stratégia végrehajtása a szabályozási konvergencia célkitűzéseivel összhangban, főleg a halászati erőforrások fenntarthatóságára összpontosítva

- Megfelelő új jogi keret elfogadása és végrehajtása a nemzeti jogszabályokba integrálva a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemről szóló hatályos uniós jogszabályokat, nevezetesen a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására irányuló közösségi rendszer létrehozásáról szóló, 2008. szeptember 29-i 1005/2008/EK rendeletet.

- A halászati tevékenység, valamint a halászati termékek legális kereskedelmének nyomon követésére és kontrolljára vonatkozó kapacitások fejlesztése az ágazat egészében. Ezek a kapacitások a következőkre vonatkoznak:

  – az új feladatra megfelelően képzett humánerőforrás,

  – az elektronikus adatkezelést lehetővé tévő eszközök, amelyek összeegyeztethetőek a marokkói halászati termékek fő célpontjának számító Európai Unió szabványaival,

  – a halászhajók helyzetének műholdas nyomkövetővel való követése.

- A tengeri környezet megőrzéséről és e terület környezetszennyezésének megelőzésről szóló jogi keret elfogadása és végrehajtása.

- A Nemzeti Halászati Kutatási Intézet megfelelő felszerelésekkel és eszközökkel való ellátása a kutatáshoz és nyomon követéshez.

- Az akvakultúra fejlesztése és az akvakultúrával foglalkozó intézmény támogatása (az Akvakultúra fejlesztésének nemzeti hivatala) a nemzetközi normákat és szabványokat ösztönző és tiszteletben tartó jogi keret elfogadásával a környezetvédelem területén egy olyan eszközt jelent, amely ösztönzi a befektetéseket ezen a területen.

- A halászati flotta modernizációjának folytatása a halászati kapacitás növelése nélkül.

- Az elfogadott normák végrehajtásának és teljes mértékű tiszteletben tartásának biztosítása a halászati gazdálkodás nemzetközi és regionális szervezeteinek, nevezetesen az Atlanti Tonhal Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság (ICCAT) és a Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság (CGPM) keretén belül.

- A halászat szabályozásának elősegítése, annak függvényében, hogy milyen mértékben használják ki az erőforrásokat.

- A szelektív halászfelszerelések használatának ösztönzése.

- A hajók általi szennyezés megelőzéséhez való hozzájárulás.

- A tengerészek képzésére és egészségére vonatkozó normák és követelmények alkalmazása.

- A tengeri életmentési képesség erősítése.

6.6 A letelepedés szabadsága, a társasági jog, számvitel és audit

Letelepedés

A letelepedés elősegítése és az üzleti környezet javítása

- A társaságoknak kedvező környezet elősegítése, különösen az igazságszolgáltatási rendszer reformja, az eljárások egyszerűsítése és a bürokratikus terhek csökkentése révén.

- Az online vállalkozás-alapítást lehetővé tévő intézkedések bevezetése .

- A beruházásfejlesztés marokkói hivatalának megerősítése a külföldi befektetések kapcsolattartó pontjaként.

- Rendszeres párbeszéd biztosítása a külföldi befektetők képviselőivel a letelepedés feltételeinek javítása céljából.

- Az együttműködés erősítése a befektetéseket elősegítő euromediterrán ügynökségekkel.

Konvergencia: E célkitűzések megvalósítása érdekében, Marokkó különös figyelmet fordít a következőkre:

– az adminisztratív eljárások egyszerűsítése (biztosítva, hogy az adminisztratív eljárások a szolgáltatások tevékenységeihez való hozzáférés és annak gyakorlása területén átláthatóak, arányosak, objektív kritériumokon alapulnak azzal a céllal, hogy kiszámíthatóságot és jogbiztonságot kínáljanak a szolgáltatók számára.),

– a szolgáltatók támogatása adminisztratív eljárásaik lebonyolításában (a rendelkezésre álló információk megerősítésével vagy az egyablakos jogszabályok létrehozásával a szolgáltatások nyújtói számára),

– Az elektronikus szabályozás („e-szabályozás”) rendszerének általános kiépítése valamennyi marokkói regionális befektetési központban.

Társasági jog

A társasági jog harmonizációja valamennyi fél védelmének biztosítása és a vállalkozások tevékenységének elősegítése érdekében

- A részvényesek és más érdekelt felek védelmének javítása a vonatkozó európai normáknak és gyakorlatoknak megfelelően.

- A jó közigazgatás kódexének véglegesítése a különböző típusú vállalkozásokra és jogi személyekre vonatkozóan az európai és nemzetközi normáknak megfelelően és a meglévő szabályzatok nyomon követése és végrehajtása.

- A marokkói köztisztviselők intézetének támogatása annak érdekében, hogy tudatosítsa, közvetítse és terjessze a felelős vállalatirányítás elveit (találkozók, vitafórumok, weboldalak...), valamint biztosítsa a stratégiai monitoring és kutatási tevékenységeket a vállaltirányítás területén (kiadványok, tanulmányok, vállalatirányítási megfigyelőközpontok).

- A cégnyilvántartásokra és a nemzeti hivatalos lapban való, harmadik felek tájékoztatására szolgáló közzététel rendszerére vonatkozó modernizáció véglegesítése.

Konvergencia: e célkitűzések elérése érdekében Marokkó a szabályozási konvergencia terén – az EU támogatásával – figyelembe veszi az európai társasági jogi normákat.

Számvitel és audit

A tőzsdén jegyzett társaságokra vonatkozó uniós és nemzetközi számviteli és auditálási normák alkalmazása

- Az erőfeszítések folytatása a magas színvonalú audit lefolytatásának előmozdítása céljából.

- További intézkedések a tőzsdén jegyzett társaságokra vonatkozó uniós és nemzetközi számviteli és audit normák elfogadásának és alkalmazásának előmozdítása céljából, különösen:

  – a Tanács 1978. július 25-i 78/660/EGK negyedik irányelve a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról,

  – a Tanács 1983. június 13-i 83/349/EGK hetedik irányelve a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) éves beszámolóról,

  – az Európai Parlament és a Tanács 2002. július 19-i 1606/2002/EK rendelete a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról,

  – az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK irányelve az éves és összevont (konszolidált) éves beszámolók jog szerinti könyvvizsgálatáról.

6.7 Szolgáltatások, pénzügyi szolgáltatások és postai szolgáltatások

A szolgáltatói ágazat további fejlesztése Marokkóban

- A marokkói jogszabályok közelítése az uniós jogszabályokhoz az általános vagy ágazati szabályozás területén a marokkói jogszabályoknak az uniós jogszabályokhoz való harmonizációja érdekében.

- Az e-kereskedelem fejlesztésének előmozdítása.

- A szolgáltatások kereskedelmének értékelésére vonatkozó kapacitások megerősítése.

- A szolgáltatások kereskedelméről és letelepedésről szóló jegyzőkönyvben meghatározott keret alapján megkönnyítik a szakmai képesítések kölcsönös elismeréséről szóló megbeszéléseket, amelyek célja, hogy támogassa a szolgáltatók mobilitását.

Konvergencia: E célkitűzések elérése érdekében Marokkó figyelembe veszi:

– az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31/EK irányelvet,

– a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelvet (az egyablakos ügyintézés, az adminisztráció és az elektronikus adminisztratív eljárások egyszerűsítése elveinek szisztematikus alkalmazása, amelyre kötelezettséget vállaltak a 2006/123/EK irányelv átültetése érdekében).

Pénzügyi szolgáltatások

A pénzügyi szolgáltatások reformjának folytatása (bankok, biztosítás, tőkepiac) a szabályozás és a felügyelet terén az európai normákhoz való közelítés révén (A pénzügyi szektort a konvergencia szempontjából kiemelt területként határozzák meg).

- A Bázel II. keretrendszer, valamint módosításainak (Bázel III.) további alkalmazása.

- Megfelelő banki betétbiztosítási rendszer fenntartása.

- Az uniós pénzpiacok irányába konvergáló pénzpiacokra vonatkozó prudenciális szabályozási keret megerősítésének folytatása.

- A pénzügyi intézmények, a pénzpiacok és a biztosítók felügyeleti hatóságai hatásköreinek, hatékonyságának és függetlenségének további megerősítése a nemzetközi normákkal összhangban ;. valamint a makroprudenciális felügyelet kialakítása.

- Az intézményi és szabályozói keret megerősítése a biztosítási piacok és értékpapírpiacok fejlesztése céljából.

- A pénzügyi felügyelet hatékonyságának és hitelességének további megerősítése a Nemzetközi Valutaalapnak a pénzügyi szolgáltatásokról szóló cselekvési tervre vonatkozó jelentésben adott ajánlásaival összhangban.

Konvergencia: E célkitűzések megvalósítása érdekében, Marokkónak figyelembe kell vennie az uniós vívmányokat (az eltérésekről szóló elemzést és a prioritások értékelését követően, amely a konvergencia költség/haszonelemzésén alapul, valamint a szükséges eszközök függvényében, e konvergencia biztosítása céljából; Ld. II. melléklet.)

Postai szolgáltatások

A postai ágazat további fejlesztése Marokkóban

- A tapasztalatok és szaktudás cseréje a postai ágazatra vonatkozó szabályozás terén, beleértve a szabályozási keretek uniós konvergenciájának összefüggésében.
- Tapasztalatcsere a szolgáltatások minőségének előmozdítása érdekében.
- A tapasztalatok és szaktudás cseréje a postai piacok, valamint az e-kereskedelem növekedési kilátásainak értékelésére vonatkozó kapacitás megerősítésére.
- Egyértelmű szabályok megteremtése a verseny előtt nyitott postai szegmensben tevékenykedő szolgáltatóknak kiadott engedélyekre vonatkozóan.
- Egyértelmű szabályok megteremtésére való törekvés az alábbi meghatározás szerinti „egyetemes szolgáltatásra" vonatkozóan : meghatározott minőségű postai szolgáltatások kínálata, amelyet állandóan biztosítanak az egyik fél területének minden pontján, megfizethető áron valamennyi felhasználó számára pontosítva finanszírozásának módjait.
- Biztosítják, hogy a szabályozó hatóság döntései és azok a szabályok és eljárások, amelyeket alkalmaz pártatlanok valamennyi piaci szereplő számára és megakadályozzák valamennyi versenyellenes gyakorlatot a postai és levélszállítási szegmensben.
- A lehető leghamarabb szabályozó hatóság létrehozása, amely jogilag független valamennyi postai és levélszállítási szolgáltatótól és nem tartozik egyetlen ilyen szolgáltatóhoz sem.

Konvergencia: A 2002/39/EK és a 2008/06/EK irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

6.8 Tőkemozgás és folyó fizetések

Előrehaladás a tőkeszámla fokozatos megnyitása felé

- A tőkeszámla fokozatos megnyitásának folytatása.
- A tőkeszámla teljes megnyitását eredményező áttéréssel kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje.
- A tőkemozgás felügyeleti mechanizmusának létrehozása.

6.9 Közbeszerzések

A közbeszerzések és koncessziók odaítélési eljárásaival kapcsolatos átláthatóság és hatékonyság javítása

- A marokkói jogszabályok uniós szabványokhoz való közelítésének folytatása a nyitottság, az átláthatóság, a tájékoztatáshoz való egyenlő hozzáférés és a verseny biztosítása érdekében.

- A közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos vitarendezés hatékony és független rendszerének bevezetése.

- A közbeszerzési szerződések végrehajtásának igazgatására, irányítására és nyomon követésére vonatkozó eljárások korszerűsítésének folytatása, és különösen az eljárások dematerializációjának folytatása.

- A kifejezetten közérdekeket szolgáló nem ipari vagy kereskedelmi jellegű igények kielégítésére létrejött közintézmények és közvállalkozások közbeszerzési eljárásainak szabványosítása.

- A vízügyi, energia-, közlekedési és postai ágazatban működő hálózatüzemeltetők beszerzési rendszereinek javítása.

- Hatékony képzés nyújtása az állami és önkormányzati beszerzők/engedélyezésre jogosult tisztviselők, valamint a közbeszerzések ellenőrzéséért és végrehajtásáért felelős személyek számára.

Konvergencia:

- A közbeszerzések és koncessziók odaítélési eljárásai tekintetében a 2004/17/EK és a 2004/18/EK irányelv.

- A közbeszerzések és koncessziók odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében a 2007/66/EK irányelvvel módosított 89/665/EGK és 92/13/EGK irányelv.

6.10 Versenypolitika

A versenypolitika korszerű keretének kialakítása és annak végrehajtása érdekében a versenyszabályozásért felelős hatóságok kapacitásának erősítése

- A 06/99. sz. törvény reformja, amely megszilárdítja a verseny jelenlegi intézményi rendszerét azáltal, hogy a versenypolitika alkalmazása terén valamennyi hatáskört egyetlen intézményre (az alkotmány által újonnan létrehozott hatóságra, a Versenytanácsra) ruházza át. Az új törvény igazgatási önállóságot és saját kezdeményezési hatáskört biztosít a Versenytanácsnak, amely lehetővé teszi, hogy bírósági felügyelet alatt vizsgálatokat végezzen, valamint kényszerítő döntéshozatali hatáskörrel látja el, amely révén kényszerítő erejű, és nem csupán tanácsadói véleményeket bocsáthat ki.

- A versenyjog alkalmazására vonatkozó igazgatási kapacitás erősítése és az esetleges együttműködési intézkedések azonosítása (piacelemzési technikák, versenyjogi vizsgálatok lefolytatása, összefonódások ellenőrzése, jogviták rendezése).

- A versenyhatóság és az ágazati szabályozó szervek közötti koordináció és egyeztetés, kizárólagos hatáskört biztosítva a Versenytanácsnak a versenyellenes gyakorlatok elleni küzdelem és a gazdasági összefonódások ellenőrzése terén.

- A versennyel kapcsolatos ügyek és keresetek során eljáró bírák speciális képzésének biztosítása.

- A hatályos marokkói keretjogszabályok fokozatos végrehajtásának előmozdítása, különös tekintettel a megkülönböztetésmentesség, az átláthatóság és a tisztességes eljárás elveinek tiszteletben tartására.

6.10.1 Állami támogatások

Közös fogalommeghatározás elfogadása az állami támogatásokra, a mentességekre és azok versenyben játszott szerepére vonatkozóan

- A jelentések rendszeres naprakésszé tétele.

- Kellő hangsúly fektetése az állami támogatások elszámolásának, módszertanának és fogalommeghatározásának javítására.

- Az állami támogatásokkal és a közvetlen költségvetési támogatásokkal kapcsolatos információcsere elmélyítése, valamint azok versenyre gyakorolt hatásának megállapítása.

- A támogatások jellegének és a versenyelvekkel való összeegyeztethetőségének közös fogalommeghatározása.

6.11 Szellemi és ipari tulajdonjogok

Fokozatos közelítés az uniós szintű védelem felé és ezen rendelkezések hatékony alkalmazásának erősítése, a nemzeti jogszabályoknak a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló nemzetközi megállapodásokra (TRIPS-megállapodás) vonatkozó WTO-egyezménnyel való összehangolásának figyelembevételével.

Konkrét célkitűzések

- A marokkói jogszabályok közelítése az uniós jogszabályokhoz[3]:

  – a szellemi tulajdonjogok terén (szabadalmak, formatervezési minták, védjegyek) fennálló eltérések azonosítása,

  – olyan jogi keret kidolgozása és végrehajtása, amely magában foglalja a szabadalmak, formatervezési minták, védjegyek területére vonatkozó

[3] A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvhez és a vámhatósági intézkedésekről szóló 1383/2003/EK rendelethez való fokozatos közelítés.

jogszabályok közelítését (ld. az Európai Szabadalmi Hivatallal folyamatban lévő együttműködés),

– a szerzői és szomszédos jogok terén fennálló eltérések elemzése és az e tekintetben szükséges jogszabályi közelítéseket magában foglaló jogi keret kidolgozása és végrehajtása,

- A közigazgatási és igazságügyi kapacitás megerősítése:

  – a szellemitulajdon-jog érvényesítésének erősítése, hatékony visszatartó erejű és büntetőintézkedések bevezetése révén (igazságszolgáltatás, vámhatóság),

  – az ipari és kereskedelmi tulajdon marokkói hivatalának (OMPIC) fejlesztésére irányuló célkitűzések folytatása és erősítése 2015-ig,

  – a képzési igények felmérése és kielégítése, a tájékoztatási és információgyűjtési rendszerek elemzése és javítása (OMPIC),

  – a marokkói szerzői jogi hivatal (BMDA) igazgatási kapacitása szükségleteinek felmérése és erősítése,

  – az együttműködés folytatása az Európai Szabadalmi Hivatallal és a Belső Piaci Harmonizációs Hivatallal (BPHH),

- a fellépések összehangolása, együttműködés és a tudatosság növelése a hamisítás és kalózkodás elleni küzdelem terén,

  – az erőfeszítések fokozása a szellemi tulajdonjogok hatékony végrehajtása érdekében, nevezetesen a bírósági nyomon követés fokozása révén,

  – a hamisítás és kalózkodás elleni helyszíni küzdelem folytatása és az erre a célra szolgáló eszközök erősítése a vámhatóság és az igazságszolgáltatási rendszer számára biztosított hatáskörök és igazgatási kapacitás fokozása révén,

  – a hamisítás és kalózkodás nemzeti kreativitásra és innovációra gyakorolt hatásának elemzése és értékelése,

  – a közvélemény azzal kapcsolatos tudatosságának növelése, hogy a szellemi tulajdonjogok milyen fontossággal bírnak az ország gazdasági növekedése szempontjából,

  – együttműködés a magánszektorral és a többi érintett intézménnyel, valamint rendszeres fellépések végrehajtása a hamisítás és kalózkodás elleni küzdelem terén (a nemzeti szellemitulajdon-jogi és hamisítás elleni bizottság/CONPIAC cselekvési terve),

- Együttműködés és tárgyalások:

  – az Európai Szabadalmi Hivatallal folytatott, a hatályosításról szóló megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások lezárása,

– a tagállamok és más országok szervezetei és az OMPIC közötti együttműködés folytatása és erősítése,

– együttműködés a hamisítás elleni kereskedelmi megállapodás (ACTA) végrehajtása és a hamisítás elleni küzdelem összehangolása terén,

– a marokkói jogszabályok további közelítése az európai szabványokhoz, a társulási megállapodás 39. cikke szerinti egyezményekhez való csatlakozás folyamatának lezárása, valamint a vállalkozások euromediterrán chartájában szereplő, az innovációt érintő rendelkezések végrehajtása.

Konvergencia: e célkitűzések elérése érdekében Marokkó figyelembe veszi a meglévő uniós vívmányokat; Ld. II. melléklet.

6.12 Vámügyek

A vámigazgatóságok kapacitásának további erősítése, a vámjogszabályoknak a nemzetközi és közösségi szabványokkal való összehangolása, valamint a kereskedelmet megkönnyítő vámintézkedések végrehajtásának folytatása, a nemzetközi logisztikai lánc biztonságának fenntartása mellett

- Az engedélyezett gazdálkodók kölcsönös elismerésére irányuló eljárás bevezetése:

  – az engedélyezett gazdálkodók tekintetében Marokkóban alkalmazott eljárás és státusz elemzése,

  – az engedélyezett gazdálkodók rendszeréről folytatott párbeszéd erősítése a Marokkóban alkalmazott eljárás és státusz elemzése alapján, az engedélyezett gazdálkodók esetleges kölcsönös elismerése céljából.

- A határoknak a többi érdekelt féllel összehangolt igazgatására (egyablakos ügyintézés) irányuló munka folytatása. A pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezmény megkötése, majd alkalmazása.
- Már a kezdeti szakasztól Marokkó részvétele és bevonása a regionális egyezményben foglalt pán-euromediterrán származási szabályok felülvizsgálatának folyamatába.
- Az ellenőrzési lánc reformja:

  – az előzetes ellenőrzések minőségének javítása workshopok szervezése, kísérleti operatív egységek látogatásainak szervezése, a szakmai információkhoz való hozzáférés, valamint a szállítóeszközök és áruk mozgását tartalmazó adatbázisok létrehozása révén,

  – az utólagos ellenőrzési rendszer javítása a bevált gyakorlatok hasznosítása és a műszaki eszközök – erre a célra szolgáló számítógépes alkalmazások formájában történő – rendelkezésre bocsátása révén,

  – a kereskedelmi műveletek esetében az elektronikus kockázatelemzés és elektronikus adatcsere fokozottabb alkalmazása a marokkói vámhatóságok részéről (nemzetközi hálózatba tömörült vámhivatalok).

- A köz- és magánszféra közötti partnerség fejlesztése, nevezetesen az Etikai Megfigyelőközponton belül, annak érdekében, hogy ez a hatóság a Vámigazgatások Világszervezete által közzétett Arushai Nyilatkozatban foglalt elvek alapján, hatékonyan végezhesse feladatát.

- A kombinált nómenklatúra alkalmazása és folyamatos frissítése.

- Marokkó részvétele a „Vám 2013” közösségi programban, valamint a harmadik országok számára nyitott minden egyéb jövőbeni vámügyi programban.

6.13 Vállalkozáspolitika

Marokkó kötelezi magát a vállalkozások euromediterrán chartájának végrehajtására, amely immár a mediterrán országok – köztük Marokkó – közös referenciadokumentumának számít, a befektetési környezet javítása, a vállalkozói szellem ösztönzése, a beruházások előmozdítása és az euro-mediterrán régió piacaihoz való hozzáférés biztosítása érdekében.

A versenyképes vállalkozások fejlődéséhez szükséges környezet és feltételrendszer javítása és a beruházások előmozdítása

- Az üzleti környezet javítása és a vállalkozások euromediterrán chartájának végrehajtása érdekében tett intézkedések folytatása, figyelembe véve a charta 10 cselekvési területére[4] vonatkozó 77 mutató alapján készített, 2008. évi közös értékelés következtetéseit. Különösen a következő területeken szükséges haladást elérni:

  – szabályozási reform és a közigazgatási rendszer egyszerűsítése,

  – finanszírozáshoz jutás,

  – innovációs politika,

  – humán tőke (vállalkozási ismeretek elsajátítása és a szakmai készségek fejlesztése).

- A minisztériumok közötti, valamint a köz- és magánszférához tartozó, a vállalkozásfejlesztés és az innováció előmozdítása által érintett ágazatok összes szereplője közötti koordináció ösztönzése.

- Az üzleti környezet nemzeti bizottsága (CNEA) munkájának támogatása; e bizottságnak köszönhetően a köz- és magánszféra partnerségi keretei között sikerült felgyorsítani az üzleti környezettel kapcsolatos szükséges reformok azonosítását és végrehajtását, nevezetesen a közigazgatási eljárások átláthatóságának egyszerűsítése és fokozása, az üzleti szféra jogi környezetének korszerűsítése és a kereskedelmi vitarendezés javítása terén.

- Az üzleti környezet regionális bizottságainak létrehozása.

[4] Egyszerű eljárások a vállalkozásoknak, a vállalkozói ismeretek elsajátítását célzó oktatás és képzés, készségfejlesztés, könnyebb finanszírozáshoz jutás és a beruházásokat megkönnyítő adójogszabályok, jobb piacra jutási lehetőségek, innováció, erős szakmai szövetségek, jó minőségű támogatási rendszerek és szolgáltatások, euromediterrán hálózatok és partnerségek, egyértelmű és célzott tájékoztatás a vállalkozásoknak.

- Az ország egész területén elért haladás közös értékelése, valamint annak felmérése, hogy ez milyen előnyökkel járt a regionális értékelésben részt vevő vállalkozások számára, közös mutatók alapján végzett teljesítményértékelési folyamat.

- A vállalkozások euromediterrán chartájának felülvizsgálata annak érdekében, hogy az még inkább figyelembe vegye a kis- és középvállalkozások (kkv-k) szükségleteit, az európai kisvállalkozói intézkedéscsomagra építve. Különös figyelem fordítása a férfiak és nők egyenlőségére, a vállalkozások társadalmi felelősségére és a környezetvédelemre.

- A befektetők fogadtatásának javítása és a beruházások helyi letelepedésének elősegítése.

- Ipari, kereskedelmi és technológiai infrastruktúra – nevezetesen innovációs területek – kiépítése és a klaszterek létrehozásának elősegítése.

- A kutatás és innováció fejlődése szempontjából kedvező környezet kialakítása.

- Az ipari földterületekhez való hozzáférés javítása az ingatlantulajdon átruházásának és az építési engedély beszerzésének megkönnyítése révén.

- A helyi vállalkozások mozgósítása a külföldi beruházások körül, az innováció és a belföldi gazdasági fejlődés ösztönzése érdekében.

- A marokkói innovációs központ (CMI) létrehozásának és tevékenységének ösztönzése.

- A „fiatal innovatív vállalkozás” és az „egyéni vállalkozó” státusz bevezetése.

- A mikrovállalkozások (TPE) támogatásának fokozása az e vállalkozáskategória számára kidolgozott nemzeti stratégia keretében.

- A vállalkozások (köztük a kkv-k) rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek javítása, alternatív vitarendezési módszerek (közvetítés és választottbíróság) kidolgozása révén.

- A kereskedelmi bíróságok által hozott bírósági határozatok minőségének javítása és feldolgozási idejének csökkentése.

- A mediterrán partnerekkel a kalózkodás és a hamisítás területén folytatott együttműködés erősítése, különösen az ezzel a területtel kapcsolatos információ- és tapasztalatcsere útján.

- A kkv-k marokkói megfigyelőközpontjának a kis- és középvállalkozások fejlesztésének nemzeti hivatala (ANPME) általi létrehozása és beindítása, amely a vállalati struktúra elemzésének és nyomon követésének eszközeként szolgál majd.

6.14 Ipari együttműködés

A kutatási tőke vonzerejének fokozása

- A technológiaátadás és az ipari partnerség elősegítése.

- Ipari területek kialakítása a vállalkozások különválásával kapcsolatos tevékenységek (spin-off) és inkubátorházak céljára, valamint a kutatás és a fejlesztés támogatása a Marokkóban a növekedés szempontjából kiemelt ágazatokban.

- Az európai klaszterekkel folytatott ikerintézményi együttműködés és partnerség elősegítése.

- A tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréjének fokozása a kutatás és fejlesztés, valamint az ipari innováció területén, ideértve a klaszterek, technológiai platformok vagy technológiai parkok – az innovációs területek mintájára történő – létrehozásával összefüggő szempontokat..

- Partnerségi fellépések kidolgozása a megújuló energiával kapcsolatos ipari tevékenységek megjelenésének és fejlesztésének támogatása érdekében, a vonatkozó nemzeti energiastratégia keretében.

A textil- és ruházati ágazat jövőjére vonatkozó párbeszéd folytatása

- A bevált gyakorlatok cseréjének további erősítése a nemzeti hatóságok, ipari szövetségek, a vállalkozások, a kutatóközpontok és az euromediterrán régióban a textil- és ruházati termékek ágazatában tevékenykedő többi szociális partner között.

- A megbeszélések elmélyítése nem csupán azokról a kihívásokról, amelyekkel a textil- és ruházati ágazatnak szembe kell néznie, hanem arról is, hogy milyen jövőbeni lehetőségek állnak az ágazat előtt és milyen konkrét lépésekre van szükség a megújításához és a textil- és ruházati termékek ipari versenyképességének növeléséhez az euromediterrán régióban.

Az ipari ágazatokról folytatott párbeszéd előmozdítása

- A bevált gyakorlatok cseréjének fokozása és az iparban tevékenykedő különböző nemzeti partnerek közötti megbeszélések elmélyítése, amelyek nem csupán azokra a kihívásokra irányulnak, amelyekkel az ipari ágazatoknak szembe kell nézniük, hanem arra is, hogy milyen lehetséges jövőbeni irányvonalak kínálkoznak az ipar számára és milyen konkrét lépésekre van szükség a nemzeti ipari struktúra megújításához és Marokkó ipari versenyképességének növeléséhez.

- A párbeszéd elmélyítése az iparpolitikához kapcsolódó számos ágazatban és/vagy területen, köztük a kkv-politika, az idegenforgalom, az űrkutatás, a nyersanyagok, a szabványosítás és az ipari termékek megfelelőségértékeléséről és elfogadásáról szóló megállapodás (ACAA) területén.

A vállalkozások fenntartható fejlődésének előmozdítása

- A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos technológiák, bevált igazgatási és átszervezési gyakorlatok átadása és a tapasztalatcsere elősegítése, a marokkói vállalkozások fejlesztési erőfeszítéseinek támogatása érdekében.

Az euromediterrán ipari együttműködési regionális munkaprogramok végrehajtása, amelyek nyomon követésében Marokkó is részt vesz

- Részvétel a regionális szintű euromediterrán ipari együttműködési tevékenységekben.

6.15 Fogyasztóvédelem

- Marokkó jogszabályainak további közelítése az uniós vívmányokhoz és a fogyasztóvédelemre vonatkozó nemzeti jogi keret kidolgozásának befejezése.

- Az igazgatási kapacitás erősítése a fogyasztóvédelmi szakpolitika hatékony és konkrét alkalmazása érdekében, nevezetesen a fogyasztói legfelsőbb tanács és a marokkói fogyasztói központ révén.

- A marokkói független fogyasztói szövetségek tevékenységének további előmozdítása Marokkó által, valamint a marokkói fogyasztói szövetségek által javasolt projektek finanszírozásához szükséges források rendelkezésre bocsátása.

- A marokkói fogyasztói központ létrehozása.

6.16 Munkavállalók és a társadalombiztosítás koordinációja

A társulási megállapodás munkavállalókra és a társadalombiztosítás koordinációjára vonatkozó rendelkezéseivel összhangban vállalt kötelezettségek maradéktalan végrehajtása

- A társadalombiztosítási rendszerek koordinációjának végrehajtása a hatályos jogszabályok szerint.

- Annak biztosítása, hogy a munkakörülmények, a javadalmazás és az elbocsátás tekintetében maradéktalanul érvényesül az egyenlő bánásmódra vonatkozó záradék a marokkói munkavállalók és a jogszerűen alkalmazott uniós állampolgárok esetében egyaránt.

- A megkülönböztetésmentességről szóló záradék teljes körű alkalmazásának biztosítása a társadalombiztosítás területén a munkavállalók és családtagjaik tekintetében.

6.17 Statisztikák

A marokkói szabványok maradéktalan összehangolása az európai és nemzetközi szabványokkal

- A statisztikáról szóló törvénytervezet elfogadása és végrehajtása és a 2013–2017. évi cselekvési terv végrehajtásának folytatása.

- A statisztikai adatok és módszerek összehangolásának folytatása, hogy ezáltal a statisztikák összeegyeztetőek legyenek az európai bevált gyakorlatokkal.

- A nemzeti statisztikai rendszer javításának, valamint mennyiségi és minőségi szempontból történő fejlesztésének folytatása.

- Ipari, kereskedelmi és az új technológiákért felelős megfigyelőközpont, valamint innovációs megfigyelőközpont létrehozása.

- Együttműködés a marokkói devizahatóság és a fizetésimérleg-statisztikák kidolgozásáért felelős európai intézmények között.

7. KÖZLEKEDÉS, ENERGIAÜGY, KÖRNYEZETVÉDELEM, INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM, KUTATÁS ÉS FEJLESZTÉS

7.1 Közlekedés és infrastruktúra

7.1.1 Az infrastrukturális hálózat (közutak, autópályák, repülőterek, kikötők és csatlakozás a transzeurópai hálózatokhoz)

A nemzeti közlekedés- és infrastrukturális politika végrehajtása és minőségi, hatékony, versenyképes és fenntartható közlekedési rendszer megvalósítása révén, amely az alábbi tengelyekre épül:

- A közlekedési infrastruktúra fejlesztésére és karbantartására vonatkozó szakpolitika megerősítése és előtérbe helyezése, valamint a közlekedési infrastruktúra csatlakoztatása a regionális rendszerekhez, nevezetesen a transzeurópai közlekedési hálózathoz (TEN-T), és a magánszféra ágazaton belüli részvételének ösztönzése.

- A marokkói gazdaság logisztikai versenyképességének fejlesztése, nevezetesen logisztikai területek kialakítása révén, az ágazati szereplők és a humánerőforrás erősítése, valamint az áruforgalom optimizálása.

- A mobilitás és a fenntartható közlekedés előmozdítása hatékony, a környezet, valamint a javak és személyek biztonságának megóvását szem előtt tartó közlekedési hálózatok kifejlesztése útján.

- A szabályozási és jogi keret európai és nemzetközi szabványokhoz való közelítésének előmozdítása.

- Nemzeti keret kidolgozása a fő városokban a hálózatok használói és a teheráru számára szolgáló fenntartható városfejlesztési tervek előkészítésére és nyomon követésére.

Regionális elem

- További részvétel a mediterrán régió közlekedési infrastruktúrája – és különösen a jövőbeni transzmediterrán közlekedési hálózat – tervezési folyamatában és az annak létrehozásához szükséges eszközök meghatározásában, továbbá a transzeurópai közlekedési hálózattal való összeköttetések javításában.

- További közreműködés a műholdas kiegészítő rendszerek, a globális navigációs rendszerek, az ezen a technológián alapuló, mediterrán régión belüli alkalmazások, valamint a műholdas navigációval kapcsolatos „Euromed GNSS II” új régiós projekt kidolgozásában.

- A közlekedési hálózat működésének javítására irányuló szükséges könnyítő intézkedések végrehajtása a mediterrán térségre vonatkozó regionális közlekedési cselekvési tervvel (PART) összhangban, a Marokkó, a regionális partnerek és az EU közötti forgalom zökkenőmentesebbé tétele érdekében.

7.1.2 Közúti közlekedés és közúti biztonság

A kiválasztott intézkedések és reformok végrehajtása a közúti közlekedés és a közúti biztonság területén

- Az „Interbus” megállapodás Marokkóra való kiterjesztésére irányuló lehetőség megfontolása, amely elősegítené, hogy Marokkó összehangolja a nemzetközi közúti személyszállításra vonatkozó gyakorlatait és szabályait az európai szabványokkal, és előmozdítsa azok alkalmazását Marokkó és az EU tagállamai között.

- Integrált intermodális tömegközlekedési rendszer kifejlesztése.

- Az európai és nemzetközi szabványok előmozdítása a közúti biztonság területén.

- A személy- és áruszállításra egyaránt kiterjedő tanúsítási rendszer bevezetése egyrészt az árufuvarozáson belüli egyenlő bánásmód biztosítása, másrészt a tömegközlekedés ösztönzése érdekében.

- A szervezetek azon képességének erősítése, hogy alkalmazni tudják a szociális jogokra vonatkozó szabványokat és műszaki követelményeket a veszélyes áruk szállítására, az intelligens közlekedési rendszerek alkalmazására és vezetési és pihenési időre vonatkozó nemzetközi és uniós egyezmények szerinti szabványokkal összhangban.

7.1.3 Vasúti szállítás

A kiválasztott intézkedések és reformok végrehajtása a vasúti közlekedés területén

- A marokkói és európai vasúti hálózatok átjárhatóságának előmozdítása.

- Együttműködés az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszer (ERTMS) kiépítése céljából, az érintett területre vonatkozó nemzetközi szabványoknak való megfelelés, valamint a vonatközlekedés biztonsági szintjének emelése érdekében.

Regionális elem

- A regionális együttműködés lehetőségeinek kiaknázása a földi közlekedési szolgáltatások (közúti, vasúti és városi közlekedés) hatékonyságának, biztonságának és átjárhatóságának elősegítése érdekében.

- A szabályozási és jogi keret európai és nemzetközi szabványokhoz való közelítése regionális szinten.

7.1.4 Légi közlekedés

A kiválasztott intézkedések és reformok végrehajtása a légi közlekedés területén

- Az érvényben lévő légiközlekedési szakpolitika végrehajtásának folytatása és a légiközlekedési szabályozás korszerűsítése a polgári repülési szabályzatra irányuló törvénytervezet révén.

- A 2006. évi euromediterrán légiközlekedési megállapodás valamennyi rendelkezésének végrehajtása, nevezetesen a megállapodásban foglalt szabályozási konvergencia biztosítása céljából.

- Szoros együttműködés a légi biztonság területén, és különösen a biztonsági berendezések fejlesztésére irányuló program végrehajtása által, amely kiterjed a radar fedésterület növelésére és az automatizált légiforgalmi irányító rendszerek teljesítményének fokozására.

- A 2006. évi euromediterrán légiközlekedési megállapodás szerinti szabályozási konvergencia folyamatával összefüggésben az egységes európai égbolt programban való marokkói részvétel lehetőségeinek áttekintése. Ennek céljából az EU mérlegelni fogja annak lehetőségét, hogy Marokkó mielőbb részt vehessen az egységes égbolttal foglalkozó bizottság munkájában.

- A légiforgalmi szolgáltatással kapcsolatos együttműködés folytatása.

- Marokkó további fokozatos bekapcsolódása a külföldi légi járművek biztonsági értékelésére vonatkozó európai programba (SAFA), az Európai Repülésbiztonsági Ügynökséggel (AESA) 2011. március 23-án aláírt munkavégzési megállapodás keretében.

- Párbeszéd kezdeményezése az EU-val olyan intézkedések bevezetésére, amelyek megkönnyítik a Marokkó nemzetközi repülőterein maradt, baleset következtében üzemképtelenné vált légi járművek elszállítására szolgáló berendezésekhez való hozzáférést.

- Párbeszéd kezdeményezése az EU-val egy olyan eljárás bevezetéséről, amely lehetővé teszi a repülőtéri mentők és tűzoltók (ARFF) tevékenységének összehangolását a nemzetközi és/vagy európai szabványokkal, különös tekintettel az életmentő és tűzoltó felszerelések kiválasztására és beszerzésére, valamint a személyzet képzésére, képesítésére és/vagy engedélyére.

Regionális elem

- A szabályozási és jogi keret európai és nemzetközi szabványokhoz való közelítése regionális szinten.

- Az Unióval és a mediterrán partnerekkel folytatott együttműködés fokozása a légi közlekedésről szóló Euromed regionális projektben („Euromed Aviation”) való részvétel útján.

- A biztonsági kérdésekkel kapcsolatos együttműködés és segítségnyújtás folytatása a mediterrán országok repülésbiztonsági egységén (MASC) keresztül, amely az AESA részét képezi.

7.1.5 Tengeri közlekedés

A kiválasztott intézkedések és reformok végrehajtása a tengeri közlekedés területén

- Az EU-val folytatott együttműködés elmélyítése, a marokkói tengerbiztonsági szakpolitikának a vonatkozó uniós szakpolitikához való közelítése érdekében.

- Párbeszéd indítása a kikötői infrastruktúra fejlesztéséről, a kikötői szolgáltatások javításáról, a kikötői eljárások összehangolásáról, a tengeri terület igazgatásáról és fejlesztéséről, a tengeri és kikötői biztonságról és védelemről, valamint az EU és Marokkó közötti hajózási szolgáltatások javításáról, ideértve a tengeri gyorsforgalmi utakat.

- Hatékony tengerbiztonsági intézkedések alkalmazása a kikötő szerinti és a lobogó szerinti illetékes állam hatósága által végzett ellenőrzési rendszerek bevezetésével, valamint a tengerészeti hatóságok intézményi kapacitásának erősítése, amely lehetővé teszi számukra a biztonság és a védelem, valamint a tengerszennyezés megelőzése és ellenőrzése terén történő felelősségvállalást.

- A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) nemzetközi egyezményeinek, valamint a Tengerikörnyezet-védelmi Bizottság állásfoglalásainak végrehajtása.

- A tengeri gyorsforgalmi úti kikötőként azonosított kikötők tekintetében a gyors, hatékony és költségkímélő igazgatási eljárások (igazgatási eljárások és ellenőrzések összehangolása), valamint a magas színvonalú szolgáltatások (kikötői infrastruktúra, kikötői szolgáltatások, tengeri és intermodális szolgáltatások) biztosítása.

- Az együttműködési terv kidolgozására irányuló párbeszéd újraindítása a Bizottsággal, különös tekintettel a kapacitáserősítésre, valamint a Földközi-tenger szennyezésének megelőzésére és a szennyezés elleni küzdelemre, Marokkónak az Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség (EMSA) munkájában való részvétele céljából.

Regionális elem

- További részvétel a tengerpolitikával, a kikötőkkel és a rövid távú tengeri szállítással (short sea shipping) kapcsolatos regionális együttműködésben.

- Az együttműködés folytatása az EU-val és a mediterrán partnerekkel a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet keretében és részvétel a tengerbiztonsággal és –védelemmel (SAFEMED), valamint a tengeri gyorsforgalmi utakkal (MEDAMOS) kapcsolatos Euromed regionális projektekben.

7.1.6 Ellátási lánc

A kiválasztott intézkedések és reformok végrehajtása a logisztika területén

- A Marokkó logisztikai versenyképességének fejlesztésére irányuló új nemzeti stratégia végrehajtásának folytatása.

- Párbeszéd kezdeményezése az ellátási láncról azzal a céllal, hogy Marokkó bekapcsolódjék az EU által az ellátási lánc javítása és biztonságossá tétele érdekében 2007-ben elindított fellépésekbe.

7.1.7 Foglalkozások a közlekedés területén

- Egyeztetés az EU-val a közlekedés területéhez kapcsolódó foglalkozásokra – ideértve a tengerhajózási munkavállalókat és a légi járművek személyzetét – vonatkozó szakszolgálati engedélyek kölcsönös elismerésének megvalósításáról.

Konvergencia: e célkitűzések elérése érdekében Marokkó a szabályozási konvergencia terén – az EU támogatásával – figyelembe veszi a közúti, vasúti, légi, tengeri közlekedésre, valamint a kikötői ágazatra vonatkozó európai szabványokat.

7.2 Energiaügy

Az energiapolitikára vonatkozó párbeszéd és konvergencia elmélyítése, valamint az intézményi és jogszabályi keret erősítése, amelynek célja a marokkói energiapiac fokozatos integrálása az uniós energiapiacba, különös figyelemmel a környezetvédelmi szempontokra

- Az ellátás biztonsága, a versenyképesség és a fenntartható energia célkitűzésein alapuló energiastratégiák végrehajtása az uniós stratégiák felé történő fokozatos közelítéssel.

- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó fejlesztési stratégiák kidolgozásának és végrehajtásának folytatása.

- A közép- és hosszú távú (2020/2030) marokkói energiastratégia és a kiemelt fellépések nemzeti tervének végrehajtása.

- Az energiával kapcsolatos, folyamatban lévő párbeszéd elmélyítése a társulási megállapodás keretében.

- A 2020-ra vonatkozó jövőkép meghatározása és megvalósítása az intézmények megerősítése céljából, különös tekintettel az energiaügyért és bányászatért felelős minisztériumra, annak regionális tevékenységét is ideértve.

- A megfigyelő- és stratégiai ügyeleti rendszer hatékonyságának növelése az energiával kapcsolatos előrejelzés és tervezés javítása céljából, ideértve az energiaügyi statisztikákat is, nevezetesen információ- és tapasztalatcsere, valamint kapacitásépítés útján az európai szabványoknak való megfelelés érdekében.

- A szakértelem és a tapasztalatok cseréje a szakpolitikák közösségi vívmányok felé történő konvergenciájának elmélyítése és felgyorsítása érdekében, különös tekintettel a gázra és a villamos energiára vonatkozó szakpolitikára, valamint a jogalkotási, intézményi, szervezeti, technikai és szabályozási gyakorlatokra és keretre az energiaágazattal összefüggésben.

- Az energiaellátás diverzifikálása:

  – együttműködés a földgáz használatának fejlesztéséhez szükséges feltételek megteremtése érdekében: jogszabályi és szabályozási keret, technikai és támogatási intézkedések,

  – Együttműködés az alternatív energiaforrások fejlesztése érdekében: technológiai kutatás és fejlesztés az olajpala és palagáz területén.

- Az energiára vonatkozó nemzeti szabályozási rendszer létrehozása – nevezetesen a villamos energia és a földgáz tekintetében –, és annak fokozatos közelítése a villamos energiára és földgázra vonatkozó uniós irányelvekhez. Ennek céljából a villamos energiára és földgázra vonatkozó kódex, illetve azok alkalmazási szabályainak elfogadása.

- A villamosenergia- és gázszektor reformjának folytatása, hogy ezáltal javuljon azok teljesítménye és megvalósuljon a liberalizációjuk az uniós vívmányokkal összhangban.

A regionális együttműködés fokozása az energiaügy területén

- Marokkó szerepének erősítése a regionális energiaügyi együttműködésben, nevezetesen a földközi-tengeri napenergia-terv megvalósítása céljából, az energiaügyi euromediterrán partnerség keretében meghatározott 2008–2013. évi kiemelt cselekvési tervvel, valamint az Unió a Mediterrán Térségért célkitűzéseivel összhangban.

- Az együttműködés folytatása a kezdeményezések és a regionális projektek keretében.

- A mediterrán térség déli és északi részének villamosenergia- és földgázellátására szolgáló hálózatok összekapcsolása céljából a Marokkó területén áthaladó rendszer-összeköttetések és szállítási infrastruktúra megerősítése és korszerűsítése.

- Marokkó, Algéria és Tunézia villamosenergia-piacainak fokozatos integrációja.

- Az energiatermékek regionális tárolását biztosító marokkói kapacitás növelése.

- Az energetikai infrastruktúra finanszírozásának megkönnyítése: a marokkói rendszer fokozatos közelítése az uniós gyakorlatokhoz, nevezetesen az energiatermékek tárolását illetően.

Nukleáris biztonsági együttműködés

- Együttműködés a polgári célú atomenergia-termelésre vonatkozó program esetleges kidolgozásához szükséges feltételek megteremtése érdekében: információ- és tapasztalatcsere, a nukleáris biztonságra és a sugárvédelemre vonatkozó rendelkezések.

- A szakértelem és a tapasztalatok cseréje az uniós szabályokhoz és gyakorlatokhoz közelítő szabályozási keret kidolgozása érdekében, amely biztosítja majd a legmagasabb szintű nukleáris biztonságot és az ionizáló sugárzás elleni megfelelő védelmet.

- Együttműködés annak érdekében, hogy Marokkóban felállításra kerüljön a nukleáris biztonság és a sugárvédelem ellenőrzéséért felelős független nemzeti ügynökség.

Az energiahatékonyság javítása

- Az energiahatékonyság javítását célzó intézkedések folytatása a kiemelt cselekvések nemzeti programja keretében, nevezeten az ipar, a lakásügy, a középületek, a közlekedés és az idegenforgalom területén.

- Az intézményi és szervezeti keret erősítése, ideértve a megújuló energiák fejlesztéséért és az energiahatékonyságért felelős ügynökséget.

- Az uniós szabályok felé közelítő szabályozási intézkedések, a szükséges ösztönzők, innovatív finanszírozási mechanizmusok (harmadik fél befektetők, tiszta fejlesztési

mechanizmus stb.), valamint az oktatásra, a tudatosság fokozására és a tájékoztatásra irányuló fellépések végrehajtása.

- Részvétel az EU „Intelligens energia” programjában.

A megújuló energiaforrások alkalmazásának fejlesztése

- A megújuló energiaforrások fejlesztésére irányuló nemzeti célkitűzések megvalósítása, valamint a marokkói napenergia-terv és a marokkói szélenergia-projekt végrehajtása.

- A megújuló energiaforrások fejlesztését célzó kis és nagy léptékű fellépések (szolár vízmelegítők, hálózathoz csatlakozó és hálózaton kívüli fotovoltaikus rendszerek, biomassza stb.) folytatása és a zöld energia exportja, ideértve az ösztönzőket és az innovatív finanszírozási mechanizmusokat.

- Az intézményi és szervezeti keret erősítése, az e területhez kapcsolódó cselekvési tervek kidolgozása és végrehajtása az uniós szabályok felé történő közelítés érdekében.

- A nemzeti biomassza-kapacitás fejlesztése.

- Együttműködés a fenntartható fejlődést szolgáló kutatás, fejlesztés és innováció terén.

- Kutatási és fejlesztési központok és intézetek létrehozása, amelyek tevékenysége a fenntartható energetikai technológiák fejlesztésére, valamint az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrásokra irányul majd: a kutatási témák meghatározása; kutatási egységek felállítása; kapacitásépítés.

- Az energiaügyi minisztérium felügyelete alá tartozó, az említett területekhez kapcsolódó oktatási intézetek tantervének javítása.

- Kiválósági platformok és technológiai parkok kialakítása az innovatív vállalkozások, kutatóközpontok, képzési szervezetek részvételével, különösen a megújuló energiák, az energiahatékonyság és a tengervíz napenergia felhasználásával történő sótalanítása területén.

- Az energiahatékonyságot és a megújuló energiákat elősegítő technológiák és anyagok alkalmazása nemzeti szinten, nevezetesen ipari klaszterek létrehozása, valamint kutatási és fejlesztési programok végrehajtása által.

Az energetikai berendezések biztonságának és ellenőrzésének fokozása

- Az energetikai berendezések és felszerelések, valamint az azokhoz tartozó, a műszaki ellenőrzés és kockázatmegelőzés céljára szolgáló rendszerek biztonságának és védelmének fokozása.

- A tapasztalatok és a szakértelem cseréje az energiaügyi minisztérium energialaboratóriumának erősítése céljából, nevezetesen a szénhidrogének minőségének ellenőrzése tekintetében.

- A tapasztalatok és a szakértelem cseréje az energiaügyi minisztérium energialaboratóriumának tanúsítása céljából.

- Együttműködés az energia- és bányászati ágazattal, valamint a robbanóanyagokkal és nyomástartó berendezésekkel kapcsolatos kockázatok megelőzésére és elhárítására irányuló stratégia végrehajtásában.

7.3 Bányászat

Az együttműködés és partnerség fokozása a bányafejlesztés területén.

- A kapacitás erősítése a bányászatra vonatkozó szabályozás, a mikroméretű bányavállalkozások, a bányák kiaknázása és feltárása, a bányászati és geológiai örökség igazgatása, a geológiai infrastruktúra és a földrajzi információs rendszerek fejlesztése terén.

- A környezet védelme, a bányatelepek rehabilitációja és a bányaterületek átalakítása a bányák bezárását követően.

- A bányák és kőolajtelepek örökségére, valamint a bányászati statisztikákra vonatkozó információs rendszer kidolgozása és bevezetése.

- Az ásványminták és fosszíliák ágazatának megszervezése és hasznosítása.

7.4 Környezetvédelem és vízügy

A jó környezetvédelmi irányítás előmozdítása, ideértve fokozott konvergenciát az uniós jogszabályok és szakpolitikák irányába.

Az igazgatási struktúrák és a stratégiai tervezés megerősítése

- A környezetvédelemért, a környezetszennyezés ellenőrzéséért és a vízgazdálkodásért központi, regionális és helyi szinten felelős marokkói intézmények felállításának felgyorsítása és a folyamat lezárása, továbbá a különböző szereplők közötti koordináció és egyeztetések megerősítése.

- A stratégiai tervezéssel – ideértve a pénzügyi stratégiákat – kapcsolatos kapacitás erősítése, az EU tapasztalataira építve.

- A Marokkóban a környezetvédelmi törvények rendelkezéseinek betartatásért felelős ellenőrző testületek felállítása és működőképessé tétele.

- Piaci eszközök (pl. környezetvédelmi adók) alkalmazása és „a szennyező fizet” elv érvényesítése, ideértve a környezetvédelmi felelősség rendszerének bevezetését is.

Környezeti hatásvizsgálat

- A környezeti hatásvizsgálat rendszerének erősítése és az uniós jogszabályokkal való összehangolása, ideértve a hatásvizsgálatok elvégzéséért felelős nemzeti és regionális bizottságok és a közvélemény-kutatásokat lefolytató bizottságok felállítását.

- A tervek és programok stratégiai környezeti vizsgálatát célzó rendszer erősítése.

A civil társadalom szereplőinek és a nyilvánosság részvételének támogatása

- A civil társadalom szereplőinek támogatása és a nyilvánosság részvételének fokozása a környezetvédelmi kérdésekben, az EU tapasztalataira és bevált gyakorlataira építve.

Az információk hozzáférhetősége

- A környezetvédelmi információkkal kapcsolatos adatgyűjtési és –kezelési rendszer javítása Marokkóban, az EU tapasztalataira és bevált gyakorlataira építve.

- A nyilvánosság környezetvédelmi információkhoz való hozzáférésének javítása és azon törvény érvényre juttatása, miszerint a nyilvánosság jogosult a környezetvédelmi információkhoz való hozzáférésre és a döntési folyamatban való részvételre a környezetvédelmi kérdésekben.

Kommunikáció és információterjesztés

- Kommunikációs stratégiák kidolgozása és végrehajtása a környezetvédelem területén.

- Nemzeti vagy regionális szinten rendszeres jelentések készítése és közzététele a környezetvédelem állapotáról.

A környezetvédelmi ágazatok előmozdítása és az ide vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák irányába történő közelítés, illetve konvergencia

Levegőminőség

- A levegőminőség hatékonyabb ellenőrzésének előmozdítása (határértékek, riasztási küszöbértékek, az övezetek és agglomerációk kijelölése és osztályba sorolása, a levegőminőség ellenőrzési és értékelési rendszerének létrehozása) a közegészségügy é a környezet minőségének javítása érdekében, az uniós jogi keretre építve.

- A levegőszennyezés elleni küzdelemre vonatkozó cselekvési tervek kidolgozása és végrehajtása, ideértve a határokon átnyúló szennyezéseket is.

A tengeri környezet védelme

- A tengeri környezet védelmének előmozdítása, ideértve a tengeri ökoszisztémák megóvását is.

- *A tengerparti övezetek integrált kezelésére vonatkozó jogszabályok elfogadása.*

Hulladékkezelés

- A hulladékkezelésről szóló nemzeti stratégia végrehajtása.

- A hulladékkezelési berendezések integrált hálózatának létrehozása, ideértve az ipari hulladékok kezelését végző központokat is.

- A hulladékkezelési berendezések engedélyezési és nyilvántartási rendszerének, valamint e berendezések felügyeleti és ellenőrző rendszerének létrehozása az uniós jogszabályok elveire építve, valamint az informális szektor szakmai jellegének erősítése.

Természetvédelem

- A védett területek rendszerének további bevezetése, az EU elveire és bevált gyakorlataira építve.

- Az erdei ökoszisztémák védelmére és helyreállítására vonatkozó stratégia végrehajtásának folytatása, az erdőirtás megfékezése és az újraerdősítési műveletek folytatása az újraerdősítési főtervvel (PDR) összhangban. Az erdészeti tanúsítási rendszerek (Forest Stewardship Council/SFC) bevezetésére irányuló munka folytatása.

- A biodiverzitás területén a nemzeti biodiverzitással kapcsolatos tudományos ismeretek bővítése (fajok, ökoszisztémák, rendszertani osztályozással kapcsolatos kérdések).

- A károsodott ökoszisztémák helyreállítása és a veszélyeztetett fajok megmentését elősegítő intézkedések elfogadása, amelyek végrehajtására a helyi lakossággal együttműködve kerül sor.

- A vadon élő állat- és növényfajok kereskedelmére vonatkozó nemzeti jogszabályok végrehajtása, a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezményben foglalt kötelezettségek teljesítése érdekében.

Ipari környezetszennyezés és kockázatok

- A nagy ipari létesítményekből származó környezetszennyezés integrált megelőzésére és csökkentésére szolgáló rendszer bevezetése, az európai szabványokra és bevált gyakorlatokra építve.

- A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzésére szolgáló rendszer bevezetése, az európai szabványokra és bevált gyakorlatokra építve.

Vegyi anyagok

- A vegyi anyagok nyilvántartására, értékelésére és engedélyezésére vonatkozó szabványok elfogadása az EU jogszabályaira és bevált gyakorlataira építve.

- Az emberi egészség és a környezet szempontjából legveszélyesebb vegyi anyagok más anyagokkal történő fokozatos felváltására irányuló stratégia elfogadása.

Elsivatagosodás, ideértve a talajvédelemmel kapcsolatos fellépéseket

- Fellépések végrehajtása az elsivatagosodás elleni küzdelemre és a talajvédelemre vonatkozó terv keretében.

Az engedélyek kibocsátásával kapcsolatos, illetve nyomonkövetési és ellenőrzési kapacitás

- A környezetvédelemért és vízkezelésért felelős marokkói hatóságok igazgatási kapacitásának erősítése az engedélyek kibocsátása, a nyomon követés és az ellenőrzés tekintetében.

Környezetvédelmi integráció

- A környezeti szempontok más ágazatokba – köztük a vízügyi, erdészeti, mezőgazdasági, oktatási, energiaügyi, közlekedési, halászati, ipari és kutatási ágazatba – történő integrálásának további előmozdítása.

A regionális és nemzetközi környezetvédelmi együttműködés erősítése

Nemzetközi együttműködés

- A Marokkó által már aláírt környezetvédelmi egyezmények és jegyzőkönyvek végrehajtásának felgyorsítása, valamint előrelépés az EU jogrendszerének részét képező többi környezetvédelmi egyezmény és jegyzőkönyv megerősítése felé.

Regionális együttműködés

- Az együttműködés fokozása a Földközi-tenger tengeri környezetének és partvidékének védelméről szóló egyezmény (barcelonai egyezmény) és annak jegyzőkönyvei keretében.

- Az együttműködés folytatása a Horizont 2020 kezdeményezés keretében.

- Az együttműködés fokozása az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel annak regionális tevékenységeivel összefüggésben, ideértve a megosztott környezetvédelmi információs rendszereket.

Konvergencia: e reformok végrehajtása érdekében Marokkó a szabályozási konvergencia terén – az EU támogatásával – fokozatos jelleggel figyelembe veszi a következő területekre vonatkozó megfelelő európai szabványokat: jó környezetvédelmi irányítás, levegőminőség, hulladékkezelés, vízgazdálkodás és a tengeri környezet védelme, természetvédelem, ipari szennyezés és vegyi anyagok.

Éghajlatváltozás

- Az éghajlattal kapcsolatos kérdésekért felelős marokkói intézmények felállításának felgyorsítása és befejezése.

- Az éghajlatváltozásról szóló ENSZ-keretegyezmény végrehajtása. Az éghajlatváltozás enyhítésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó stratégiák és tervek kidolgozása és végrehajtása.

- Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátására vonatkozó jegyzék kidolgozása.

- Együttműködés egy 2012 utáni, éghajlat-változási rendszer kidolgozása és bevezetése terén.

- Együttműködés az éghajlatváltozás enyhítése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén.

- Együttműködés a cancúni és durbani megállapodás végrehajtása érdekében.

- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó fejlesztési stratégia (LED) előmozdítása, és ezáltal hozzájárulás a zöld gazdaság fejlesztéséhez.

- Az éghajlatváltozás enyhítését célzó megfelelő nemzeti szintű fellépések előmozdítása, ideértve az ágazati jóváírási mechanizmusokat.

- Az éghajlat-változási szempontok figyelembevételének előmozdítása a döntéshozatali folyamatokban.

- A kibocsátáskereskedelmi rendszer előkészítésére irányuló első intézkedések végrehajtása.

- Az éghajlatváltozással kapcsolatos prioritások integrálása a mezőgazdaságba: a gyümölcsösök arányának növelése; válogatott vetőmagok és az éghajlatnak megfelelő magfajták alkalmazása; a vízgyűjtéssel és az öntözés optimalizálásával kapcsolatos technikák általánosítása; a mezőgazdasági kutatás eredményeinek hozzáférhetővé tétele a mezőgazdaság fejlesztése érdekében.

Víz

A nemzeti vízügyi stratégia végrehajtása az elért eredmények megszilárdítása és a vízkészletek integrált kezelésének biztosítása érdekében

- A vízigény-gazdálkodás és a vízhatékonyság előmozdítása az alábbiak révén:

  – az öntözővíz takarékos felhasználása a csepegtető öntözésre való tömeges átállás, illetve a mezőgazdasági vízgazdálkodás hatékonyságának növelése által,

  – szennyvízkezelő rendszer létrehozása a mezőgazdaságban felhasznált szennyvíz kezelésére, az uniós jogszabályok elveire építve,

  – víztakarékosság az ivóvíz-, valamint az ipari és idegenforgalmi ágazatokban.

- A vízkészletek, a természeti környezet és a veszélyeztetett területek megóvásának és védelmének előmozdítása a következő intézkedésekkel:

  – a vízkészletek minőségének védelme és a környezetszennyezés elleni küzdelem,

  – a települések és ipari létesítmények által a csatornarendszerekbe juttatott szennyvíz minőségének javítását célzó rendszer bevezetése,

  – a felszín alatti vizek és vízgyűjtő területek, oázisok és vizenyős területek megóvása,

  – a vízminőség javítását célzó rendszer kialakítása, ideértve a fürdővizet, az uniós jogszabályok elveire építve.

- A vízzel kapcsolatos természeti kockázatoknak való kitettség csökkentése és alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz a következő intézkedésekkel:

  – a személyek és javak árvíz elleni védelmének javítása, valamint küzdelem az aszály hatásai ellen az egyes vízgyűjtőterületekre vonatkozó aszálykockázat-kezelési tervek által,

  – a nemzeti árvízvédelmi tervben elfogadott intézkedések végrehajtásának befejezése,

  – a megelőzés javítása árhullám-előrejelző rendszerek és mentési tervek kidolgozása révén.

- A szabályozási és intézményi reformok folytatása és különösen a 10-95. sz. törvény rendelkezéseinek teljes körű végrehajtása és az említett törvény felülvizsgálata, amelynek hatályát kiterjesztik az eddig nem lefedett területekre – azaz a vízgazdálkodásra és a megtisztított szennyvíz újrafelhasználására – is.

- Az információs rendszerek korszerűsítése, valamint az eszközök és hatáskörök erősítése a következő intézkedésekkel:

  – a közigazgatás korszerűsítése, a vízgazdálkodásért felelős hatóságok és vízgyűjtő szervezetek megújítása és megerősítése,

  – a vízügyi információk gyűjtésére és kezelésére szolgáló marokkói rendszer megerősítése és korszerűsítése, a nemzeti vízügyi információs rendszer bevezetésével, az EU tapasztalatára és bevált gyakorlataira építve,

  – a vízgazdálkodásért felelős marokkói hatóságok igazgatási kapacitásának erősítése a vízügyi szakpolitika, az engedélyek kibocsátása, a nyomon követés és a felügyelet terén, az e területre vonatkozó európai jogszabályokhoz való közelítés mellett,

  – kommunikációs és figyelemfelkeltő stratégiák kidolgozása és végrehajtása a vízügyi kérdések vonatkozásában,

  – a stratégiai tervezéssel – ideértve a pénzügyi stratégiákat – kapcsolatos kapacitás erősítése, az EU tapasztalataira építve.

- A vízkészletek kezelése és fejlesztése:

  – A hagyományostól eltérő módon – például a tengervíz sótalanítása, a brakkvizek demineralizációja, a megtisztított szennyvíz újrafelhasználása és az esővíz összegyűjtése útján – nyert vízkészletek fejlesztése és népszerűsítése.

7.5 Információs társadalom

- Az EU és Marokkó közötti együttműködési lehetőségek elemzése az információs társadalom területén és különösen a „Maroc Numéric” stratégia és az európai digitális menetrend közötti szinergiák kidolgozása.

- Az elektronikus kommunikációval kapcsolatos teljes körű szabályozási keret kidolgozásának és tényleges végrehajtásának folytatása, ideértve a szolgáltatási hálózatok engedélyezését, összekapcsolását és az azokhoz való hozzáférést, az egyetemes szolgáltatást és a felhasználói jogokat, a fogyasztóvédelmet, a személyes adatok feldolgozását és a magánélet védelmét az elektronikus kommunikációs ágazatban, valamint a rádiófrekvencia-spektrum hatékony kezelését.
- A szabályozás terén elsősorban a következő fő területek további fejlesztése:
  - az elektronikus kommunikációs szolgáltatások nyújtására vonatkozó engedélyezési rendszerek bevezetésének megfontolása,
  - előrelépés a piacelemzés terén, például a hálózati infrastruktúrához való helyhez kötött nagykereskedői (fizikai) hozzáférés – beleértve az osztott vagy a teljesen átengedett hozzáférést – piaca és a nagykereskedői széles sávú hozzáférés piaca tekintetében. Továbbá az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók hozzáférésére vonatkozó kötelezettség (a szolgáltató előválogatása, majd kiválasztása, „bitfolyam”-hozzáférés, átengedett hozzáférés stb.) tényleges és megfelelő végrehajtásának biztosítása,
  - a vezetékes és mobiltelefonok hívószám-hordozhatóságának megkönnyítése az eljárás hatékonyabb végrehajtása révén (a hívószám szolgáltatók közötti hordozhatóságához szükséges idő, a szolgáltatás megszakításának időtartama a fogyasztók számára, a szerződés maximális időtartama, visszaélés és versenyellenes magatartás esetén alkalmazott szankciók stb.),
  - az elektronikus kommunikáció bizalmas jellegével és a nem kívánt tájékoztatásokkal (spam) kapcsolatos intézkedések hatékony végrehajtásának biztosítása.
- Az információs rendszerek biztonságának erősítését és a kritikus infrastruktúra és adatok védelmét biztosító intézkedések kidolgozása és bevezetése; a hálózatok és szolgáltatások ellenálló és stabil működésének elősegítése a nyitottság és a kölcsönös átjárhatóság elveinek szem előtt tartásával.
- Az e-kormányzat alkalmazásaival kapcsolatos szabványok, illetve az alkalmazások felépítésének javítása a nyilvános információs rendszerek interoperabilitására vonatkozó, az európai interoperabilitási keretrendszeren (EIF) alapuló általános keret létrehozása érdekében.
- A kkv-k/kki-k vállalkozások közötti („business to business”, B2B) ügyleteinek dematerializációjához szükséges előírások, normák és szabványok bevezetése, a virtuális csereügyletek elősegítése és a kereskedelmi ügyletek gördülékenyebbé tétele érdekében, az érintett területen tevékenykedő független és illetékes európai szervezetekkel (CEN, CENELEC, ETSI) konzultálva.
- Az együttműködés és a kölcsönös információcsere előmozdítása a következő területeken: az elektronikus hálózatokra és kommunikációra vonatkozó stratégiák, a rádióspektrum alkalmazása, a digitális területre vonatkozó engedélyezési és szellemitulajdonjog-rendszer, az elektronikus ügyletek ösztönzése a vállalkozások közötti cserék előmozdítása érdekében, valamint az információs társadalom jövőbeni fejlesztése nemzeti, regionális és helyi szinten.

- Konkrétabban előrelépés Marokkó új digitális stratégiája, a „Maroc Numéric” végrehajtása terén az információs társadalmi technológiákkal kapcsolatos (ITT) párbeszédet és együttműködést tekintve :

  – a nyilvános közösségi hozzáférést biztosító központok számának növelése, hogy ezáltal kiszélesedjen az új technológiákhoz (nagy sebességű internet és közszolgáltatások) hozzáféréssel rendelkező polgárok köre – különös tekintettel a távoli és vidéki területeken élőkre – és csökkenjen a digitális szakadék,

  – a nemzeti szintű, kulturális és oktatási célú digitális hálózat fejlesztésének támogatása, a köz- és magánszféra által indított kezdeményezések és nemzetközi partnerségek összekapcsolásával,

  – azon lehetőség fontolóra vétele, hogy a nyilvános adatokat hozzáférhetővé tegyék a polgárok és vállalkozások számára, és engedélyezzék számukra az ilyen adatok felhasználását és újrafelhasználását,

  – a civil társadalom részvételének ösztönzése a „Maroc Numéric” stratégia végrehajtásában a polgárok körében az információs technológiák és a távközlés területén,

  – a vállalkozói szellem és az ITT-innováció kultúrájának előmozdítása a magánszektoron belül, valamint a képzési és oktatási tantervekben és programokban,

  – az információk és bevált gyakorlatok cseréje az elektronikus aláírásokkal kapcsolatos tanúsítás, valamint a kommunikációs biztonság és az elekronikus ügyletek területén,

  – támogatásnyújtás az internetprotokoll 6-os verziója szerinti (IPv6) címzési rendszerre való átállásra irányuló marokkói nemzeti program kidolgozásához és beindításához.

- Az információtechnológiával és kommunikációval kapcsolatos normák és szabványok terén az EU-val folytatott együttműködés minden formájának erősítése, különös tekintettel a digitális televízióra, a digitális mobil hálózatokra és a jövő internetére, valamint az igen nagy sebességű hálózatokhoz való kapcsolódásra – amely a kutatások függvénye – (az EUMEDCONNECT következő szakasza) és az információs társadalom technológiai fejlesztéseinek szabályozási keretére.

  – A marokkói magán- és közszféra részvételének ösztönzése – közös projektek formájában is – az európai kutatási és innovációs programok „információs és kommunikációs technológiák” ágában, különösen a nagy társadalmi kihívást jelentő kérdésekkel és a nagy sebességű hálózati infrastruktúrák és a kutatást támogató adatbázisok fejlesztésével összefüggő területeken.

  – erőfeszítések az EU-val folytatott regionális együttműködés és az európai partnerekkel való nemzeti kutatás előmozdítására, bekapcsolódás közös kutatási hálózatokba vagy ilyen hálózatok létrehozása, valamint kutatócserék az uniós tagállamokkal

– a mediterrán régió sajátosságait és fejlődését jobban szem előtt tartó euromediterrán kutatási program elindításának mérlegelése.

- Az internethez való szabad hozzáférés és a dél-mediterrán térség szabályozóival való együttműködés előmozdítása.

- Együttműködés a közös érdekű kérdésekről az elektronikus hírközlési szabályozók Euromed csoportjával (EMERG) és az EU tagállamainak szabályozó hatóságaival.

7.6 Tudomány és technológia, kutatás és innováció

Kutatási és innovációs kapacitásfejlesztés a gazdaság és a társadalom fejlesztésének szolgálatában, valamint Marokkó Európai Kutatási Térségbe való integrációjának elősegítésére

- A nemzeti kutatási rendszer Marokkó fejlődésében betöltött szerepének megerősítése:

  – a nemzeti kutatási rendszer irányításának javítása,

  – a laboratóriumok címkézésének fejlesztése, valamint a kutatók és kutatócsoportok csoportosítása,

  – Értéknövelő struktúrák bevezetése;

  – a belső és külső kutatási tevékenységek megerősítése, valamint mechanizmusok létrehozása a nemzeti kutatási rendszer különböző érdekelt felei közötti hatékonyabb koordináció céljából,

  – az egyetemek és kutatószervek, valamint a kutatási eredmények végfelhasználói közötti együttműködés és partnerség előmozdítása,

  – az euromediterrán vállalkozási charta innovációval kapcsolatos vonatkozásainak további végrehajtása, valamint az elért előrelépések közös értékelése a regionális szinten meghatározott mutatók alapján,

  – tudományos és technológiai partnerségek előmozdítása az euromediterrán térségben,

  – az Európában tartózkodó marokkói kompetenciák mozgósítása a Marokkó és az EU közötti cserék és kapcsolatok megszilárdítása céljából a tudomány, a technológia, a kutatás és az innováció területén,

  – Marokkó EUREKA-hálózathoz való csatlakozása feltételeinek újbóli megvizsgálása.

- Marokkó részvétele az Európai Kutatási Térségben:

  – a tudományos együttműködés lehetőségének feltérképezése, például a „*project twinning”* (programszintű irányítás) tevékenységei alapján az európai kutatási és innovációs programok közös tematikus prioritásai területén,

  – Marokkó európai kutatási és innovációs programokban való részvételi feltételeinek javítása,

– a marokkói egyetemek és kutatóközpontok kutatási kapacitásának megerősítése Marokkó európai kutatási és innovációs programokhoz való jövőbeni társulása, valamint a COST-ban (*Európai együttműködés a tudomány és a technológia területén*) való fokozottabb részvétele céljából,

– az európai kutatási és innovációs programokat érintő marokkói tematikus kapcsolattartó pontok nemzeti hálózatának megerősítése, valamint európai megfelelőikkel való cserék elősegítése,

– a kutatási projektekben érintett személyzet cseréjének megerősítése, valamint a marokkói tudományos szakemberek nemzetközi tudományos vitákon való részvételének előmozdítása,

– olyan feltételek megteremtése, amelyek lehetővé teszik, hogy Marokkó csatlakozzon az Európai Innovációs és Technológiai Intézethez (EIT) és részt vegyen annak programjaiban.

Konvergencia: E célkitűzések megvalósítása érdekében Marokkó a szabályozási konvergencia tekintetében, az EU támogatásával, figyelembe veszi a tudomány és technológia, kutatás és innováció területére vonatkozó európai szabványokat, és különösen az ipari versenyképesség és az életszínvonal javítását, valamint a fenntartható fejlődés ösztönzését célzó európai kutatási és innovációs programok rendelkezéseit.

7.7 Audiovizuális ágazat

- Az audiovizuális politikával – ideértve annak szabályozási vonatkozásait is – kapcsolatos nézőpontok, információk és tapasztalatok cseréjének előmozdítása.

- Ezen ágazat előmozdítása az irányítási normáknak, a szolgáltatások minőségének és a versenyképességnek a javítása, valamint a kompetenciák képzéssel és technikai segítségnyújtással történő megerősítése céljából.

- Átlátható, hatékony és kiszámítható szabályozási rendszer kifejlesztésének támogatása, mely magában foglalja a jogalkotási keret felülvizsgálatát, és az audiovizuális hírközlésért felelős főhatóság Alkotmányban biztosított új jogköreinek végrehajtását.

7.8 Integrált tengerpolitika

Marokkó uniós integrált tengerpolitikában való részvételét lehetővé tevő kapcsolati keret fejlesztése

- Az összes kapcsolódó vagy a tengerre és a parti zónákra kiható tevékenység integrált megközelítésének kialakítása, nemzeti és regionális szinten.

- E különféle tengerészeti tevékenységek irányításának további javítása, főleg olyan eszközök kifejlesztésével, mint például a tengeri területfejlesztés, a tengerparti övezetek integrált kezelése, valamint a tengerkutatás és a tengerhasznosítási célú kutatás területén tett erőfeszítések.

7.9 Idegenforgalom

- A Vision 2020 idegenforgalmi stratégia végrehajtása.

- Információcsere a fenntartható, magas színvonalú és felelősségteljes idegenforgalmat érintő szakpolitikákról, fellépésekről és projektekről.

8. OKTATÁS, KÉPZÉS ÉS EGÉSZSÉG

8.1 Oktatás

Az esélyegyenlőség elvének megszilárdítása

- Az iskoláztatásból lemorzsolódottak arányának csökkentése, különös tekintettel a vidéki környezetben élő lányokra.

- Az oktatásba való újbóli beilleszkedés arányának javítása.

- Az ösztöndíjrendszer javítása.

- Az iskolai erőszak elleni küzdelem.

Az alapfokú oktatáshoz való hozzáférés általánosítása és az írástudatlanság elleni küzdelem

- Az írástudatlanság arányának csökkentése, különös tekintettel a vidéki környezetben élő fiatalokra és nőkre.
- A tankötelezettség általánosítása (az általános iskola felső tagozatáig).
- A végzettséget nyújtó középfokú oktatás arányának megerősítése, különösen a lányok körében.

Az iskolai oktatás minőségének javítása

- Az iskola előtti nevelés általánosítása.

- Az évismétlési arány csökkentése.

- Az oktatás nyelvének és idegen nyelvek ismeretének általánosítása.

- A tanárképzés rendszerének megerősítése.

- A nehézségekkel küzdő tanulók pályaválasztási tanácsadásával és nyomon követésével kapcsolatos szabályozás megerősítése.

Az euromediterrán vállalkozói charta oktatással kapcsolatos vonatkozásai végrehajtásának továbbvitele

- A vállalkozási ismeretek elsajátításának fejlesztése mint kulcsfontosságú kompetencia az általános és középfokú oktatásban.

- Az elért előrehaladás közös értékelése a regionális szinten e tekintetben meghatározott mutatók alapján.

8.2 Oktatás és szakképzés

- A szakképzés reformjának követése.

- Az olyan eszközökkel kapcsolatos párbeszéd folytatása, mint például az európai szakképzési kreditrendszer (ECVET), valamint a szakképzési minőségbiztosítás (EQARF VET).

- Intézményi és működési feltételek megteremtése az országos képesítési keretrendszer kialakítása céljából.

- A szakképzés rendszerének és igazgatásának reformja (a társadalmi partnerekkel), valamint a kompetencia-kereslet és -kínálat közötti párbeszéd megerősítése a munkaerő-piaci igények megfelelőbb kielégítése céljából.

- Több bizonyítékon alapuló munkaerő-piaci elemzés és közpolitikai koncepció biztosítása.

- A folyamatos képzés megerősítésének elősegítése, főként a folyamatos képzést szolgáló alapok hatékonyabb kezelésével (a speciális szerződések reformja), ezáltal a hozzáférés és a minőség javítása.

- Az euromediterrán vállalkozási charta végrehajtásának folytatása a képzési vonatkozásokkal kapcsolatban, külön figyelemmel a vállalkozói ismeretekkel kapcsolatos képzésre. A vállalkozásokban nyújtott képzésekkel kapcsolatos információgyűjtés javítása. Az elért eredmények közös értékelése a regionális szinten e tekintetében meghatározott mutatói alapján.

8.3 Felsőoktatás

A marokkói felsőoktatási rendszer reformjának, valamint a bolognai folyamat elveivel való konvergenciájának támogatása

- Párbeszéd és cserék kialakítása az európai felsőoktatási térséget létrehozó bolognai folyamat elveiről és ajánlásairól.

- Marokkó jogalkotási és szabályozási konvergenciája a bolognai folyamat célkitűzéseivel.

- A tanulmányok átláthatóságát, összehasonlíthatóságát és elismertethetőségét elősegítő eszközök bevezetése, mint például a kreditátviteli és -gyűjtési rendszer (ECTS), valamint az oklevélmelléklet (a kreditek, tantárgyak és érintett intézmények hatékony rendszerének elfogadása és bevezetése).

- Az országos képesítési keretrendszer végrehajtásának folytatása.

- A szakképzési tanfolyamok továbbfejlesztése az egyetemi diplomák alkalmazhatóságának javítása céljából, valamint aktív partnerségek kialakítása a szakmabeliekkel.

- A diplomások nyomon követésének bevezetése és elhelyezkedési arányuk javítása.

- Az oktatási szolgálatok dekoncentrációjának és decentralizálásának megerősítése, valamint a felsőoktatás decentralizálása, a „tágabb regionalizáció" támogatása céljából.

A felsőoktatáshoz való hozzáférés javítása

- A hallgatók szociális szolgáltatásainak (szociális ösztöndíjak, érdemen alapuló ösztöndíjak, az egyetemi kampuszok befogadóképessége, egyetemi kantinok és a kötelező egészségügyi alapellátás javítása.

- A hallgatókat támogató intézkedések bevezetése, különösen a szabadon elérhető egyetemi központokban.

- Az évismétlés és az iskolából lemorzsolódás elleni küzdelmet szolgáló intézkedések végrehajtása ((integrált intézkedések a nyelvtanításra, az egyetemi módszertani modulokra, nyelvi és kommunikációs modulokra, számítógépes modulokra, mentori rendszerre, diplomások és hallgatók pályaválasztási tanácsadása, valamint az alapvető tanterv és a szakváltást elősegítő átmenetek kidolgozására).

- Hatékony információs és orientációs rendszer bevezetése.

A marokkói felsőoktatási rendszer minőségének javítása

- Az egyetemi személyzet kapacitásának és kompetenciáinak javítása.

- A távoktatás előmozdítása.

- Új információs és kommunikációs technológiák fejlesztése a marokkói felsőoktatási rendszerben.

- A minősítési folyamat megerősítése az egyetemi oktatás területén.

- A felsőoktatási intézmények vezetésének és autonómiájának megerősítése.

- Kompetenciafejlesztés a programok, projektek és képzési intézmények értékelése területén (pedagógiai, igazgatási és pénzügyi értékelés).

- A marokkói felsőoktatásra vonatkozó intézményértékelő-rendszer bevezetése.

- A független minőségbiztosítás megerősítése.

- **Kutató-továbbképzés, különösen doktori szinten**

Az együttműködés megerősítése az oktatás és a képzés területén Marokkó európai felsőoktatási programokban való részvételének fokozásával és/vagy javításával

- A felsőoktatás reformjának és korszerűsítésének további támogatása a Tempus program és annak utódja keretében.

- Marokkó részvételének előmozdítása a felsőoktatás területét érintő meglévő európai mobilitási és partnerségi programokban.

- Információs kampányok folytatása e programokkal kapcsolatban a potenciális pályázók, hallgatók és egyetemi oktatók számára.

- Marokkó közelítésének ösztönzése az Európai Unióban folyamatban lévő diplomaelismertetési eljárásokhoz.

- A marokkói MERIC központ és az ENIC-NARIC hálózat közötti cserék ösztönzése.

- A portorozi euromediterrán egyetem és a marokkói képzési központok közötti együttműködés előmozdítása.

8.4 A közösségi szakpolitikákkal kapcsolatos képzés támogatása

- Marokkó részvételének megerősítése az egyetemi oktatás és az európai integrációval kapcsolatos tanulmányok területét érintő kutatóprojekteket támogató Jean Monnet fellépésekben.

- Marokkó fokozottabb bevonása a harmadik országok tisztviselőinek szóló, a közösségi szakpolitikák megismertetését célzó specifikus programokba.

8.5 Egészségügy

A marokkói közegészségügy szintjének javítása, valamint a Marokkó és EU közötti egészségügyi párbeszéd megerősítése

- További együttműködés az egészségügy reformja területén, különösen Marokkó „Vision 2020” elnevezésű nemzeti egészségügyi stratégiája, a 2008-2012-es időszakra vonatkozó cselekvési terv, és adott esetben jövőbeni aktusok alapján, ideértve az egészségügy minőségének és – különösen a szegények számára való – elérhetőségének javítását, a regionalizációt, valamint a megelőző intézkedések megerősítését célzó egészségügyi rendszerről szóló kerettörvény elfogadását is.

- Intézmények és laboratóriumok megerősítése az egészségügyi felügyelet és biztonság javítása céljából (a Nemzeti Közegészségügyi Ügynökség létrehozása).

- Együttműködés az egészségügyi mutatók területén, különösen a 4. és 5. millenniumi fejlesztési céllal kapcsolatosakat illetően.

- A fertőző és nem fertőző betegségek – különösen a hosszan fennálló betegségek és a költséges krónikus betegségek – megelőzése és ellenőrzése, többek között olyan nemzetközi egészségügyi aktusok ratifikálásával és végrehajtásával, mint például a

WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye és a WHO nemzetközi egészségügyi rendelete.

- Együttműködés egyes, a közegészségügy területét érintő uniós végrehajtási szabályokhoz és gyakorlatokhoz való fokozatos és hosszú távú közelítés céljából.

- A regionális egészségügyi együttműködés elmélyítésének feltérképezése, különösen az euromediterrán együttműködés összefüggésében.

Konvergencia: E célkitűzések megvalósítása érdekében Marokkó az egészségügyi rendszerrel kapcsolatos jogalkotási és szabályozási dokumentumokat fogad el, valamint a szabályozási konvergencia összefüggésében – az EU támogatásával – figyelembe veszi az egészségügyi felügyelet és biztonság területét érintő vonatkozó európai irányelveket és WHO-ajánlásokat.

8.6 Ifjúság és sport

- A fiatalok és az ifjúsági vezetők nem formális tanulása területén folytatott együttműködés megerősítése a cserék, a kultúrák közötti párbeszéd és a civil társadalom kialakításának előmozdítása céljából, különösen olyan ifjúsági programok révén, mint például a Fiatalok lendületben program (2007-13), az euromediterrán ifjúsági program (*Euromed Jeunesse IV*), valamint az e területet érintő jövőbeni programok.

- Az információcsere és a bevett gyakorlatok megosztásának előmozdítása olyan közös érdeket képviselő témákkal kapcsolatban, mint például a szociális befogadás a sportban és a sport révén, sport és oktatás, fizikai tevékenység, valamint a doppingolás és a sportban elkövetett erőszak (főleg a stadionokban elkövetett erőszak) elleni küzdelem.

- Annak lehetővé tétele, hogy a marokkói tisztviselők sporttal kapcsolatos műhelymunkákon, szemináriumokon és konferenciákon vehessenek részt.

- Együttműködés marokkói helyszínű tematikus sportesemények szervezése céljából, a meglévő struktúrák keretében.

C. MAROKKÓ RÉSZVÉTELE AZ EU PROGRAMJAIBAN ÉS ÜGYNÖKSÉGEIBEN

- Regionális tevékenységeik összefüggésében az alábbi európai ügynökségekkel való együttműködés megerősítése: Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA), Európai Képzési Alapítvány (ETF), Európai Repülésbiztonsági Ügynökség (EASA), Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA), az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (FRONTEX), EUROPOL, EUROJUST, Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) és Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség (EMSA).

- Marokkó részvétele a harmadik országok előtt nyitott közösségi programokban, főleg az alábbiakban: Versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP), a 2013-as vámprogram (2008-2013), a SESAR program, a Marco Polo program.

- Részvétel az Enterprise Europe Network hálózatban.

- Az EU hozzájárul Marokkó e programokban és ügynökségekben való részvételének tényleges megvalósításához.

D. PÉNZÜGYI DIMENZIÓ

- Az EU-Marokkó partnerség pénzügyi dimenziójának végrehajtása során az alábbiakból fakadó igények figyelembe vétele:

  – a kiemelt státusz,

  – Marokkó politikai, gazdasági és szociális reformok körül kialakult belső dinamikája, amely gazdasági és szociális infrastruktúra tekintetében fontos szükségleteket eredményez,

  – az inkluzív növekedés elősegítésének igénye a szegénység csökkentése céljából,

  – Marokkó globális, és különösen az uniós gazdaság felé való nyitása és integrációja megerősítésének szükségessége, valamint

  – az EU új szomszédságpolitikai stratégiája.

- Azon lehetőségek feltérképezése, amelyek révén Marokkó 2013-tól új szakaszába léphet a megfelelő közösségi pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés tekintetében, regionális politikája és az EU-val való konvergenciája, továbbá új végrehajtási eljárások elfogadásának támogatása céljából.

- A meglévő pénzügyi eszközök végrehajtásának optimalizálása, a célzottabb együttműködési programoknak és a Marokkó és az EU közötti hatékonyabb együttműködésnek köszönhetően, Marokkó felvevőképességének optimalizálása céljából.

- Az EU által – külső fellépésének részeként – biztosított minden új, releváns és szükséges eszköz és tematikus program kihasználása, Marokkó igényeinek, reformok terén való előrehaladásának és felvevőképességének figyelembe vételével.

III NYOMON KÖVETÉS ÉS JELENTÉSEK A NYOMON KÖVETÉSRŐL

A cselekvési terv nyomon követése

- E cselekvési terv - elődjéhez hasonlóan – stratégiai dokumentum az EU és Marokkó közötti együttműködéshez.

- E cselekvési tervet benyújtják az EU/Marokkó Társulási Tanácsnak, amely azt hivatalosan elfogadja.

- A társulási megállapodás által bevezetett közös struktúrák, és különösen az e célból létrehozott albizottságok és munkacsoportok viszik előre és biztosítják a cselekvési terv végrehajtásának nyomon követését.

- Az albizottságok a cselekvési terv és a szabályozási konvergencia nemzeti programja alapján pontosan nyomon követik az adott évben megvalósított, uniós vívmányokhoz való szabályozási közelítést. Erről jelentést készítenek a Társulási Bizottságnak. E célból biztosítják, hogy a „*TAIEX assessment*” eszköz, valamint az uniós vívmányoktól való eltérés értékelését szolgáló, az EU rendelkezésére álló egyéb eszközök alkalmazására vonatkozó kérelmeket az érintett minisztériumok nyújtsák be.

Nyomon követési jelentések

- Az EU és Marokkó – a Társulási Bizottság keretében végzett felülvizsgálattól függetlenül – külön-külön megvizsgálhatja a cselekvési terv végrehajtása terén elért előrehaladást.

- Az EU és Marokkó a cselekvési terv által felölelt területeken Marokkóban és az EU-ban tevékenykedő nem kormányzati szervezeteket és egyéb érdekelt szervezeteket kérhet fel arra, hogy küldjék meg észrevételeiket a végrehajtás előrehaladásának vizsgálata céljából.

IV ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

- E cselekvési terv öt évre szól (2013-2017).

- A Társulási Bizottság ellenőrzi a cselekvési terv végrehajtásának előrehaladását, az albizottságok által készített jelentések és jegyzőkönyvek alapján. A Társulási Bizottságnak lehetősége van továbbá arra, hogy új prioritásokra, valamint a cselekvési terv kiigazítására tegyen javaslatot az elért haladás alapján és/vagy új igények szerint, és azt jóváhagyásra a Társulási Tanács elé terjessze.

- Ennek során a Társulási Bizottság figyelembe veszi a cselekvési terv által felölelt területeken aktív marokkói és uniós nem kormányzati szervezetek és egyéb érdekelt szervezetek által benyújtott észrevételeket.

- E cselekvési terv végrehajtása harmadik éve után a felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy – a kiemelt státuszról szóló csatolt dokumentumban említett ad hoc munkacsoport megbeszélései alapján - meghatározzák egy új kapcsolati keret kialakítását célzó jövőbeni lépéseket.

I. MELLÉKLET:

Európai és/vagy európa tanácsi egyezmények listája

- Az emberi jogok európai egyezménye (6. cikk – A tisztességes eljáráshoz való jog); Az EU Alapjogi Chartája (VI. fejezet Igazságszolgáltatás).
- Az emberi jogok európai egyezménye (3. cikk – A kínzás tilalma; 13. jegyzőkönyv (a halálbüntetés eltörléséről); Az Európai Unió Alapjogi Chartája (2. és 4. cikk).
- Az emberi jogok európai egyezménye (10. cikk – A véleménynyilvánítás szabadsága; 11. cikk – a Gyülekezés és egyesülés szabadsága); Az Európai Unió Alapjogi Chartája (11. és 12. cikk).
- A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó közösségi keretstratégia
- Az emberi jogok európai egyezménye (14. cikk – A megkülönböztetés tilalma) Az Európai Unió Alapjogi Chartája (III. fejezet).
- Az Európa Tanács felülvizsgált szociális chartája (4.3., 7., 8., 11., 15., 16., 17., 20. és 27. cikk).
- Az emberi jogok európai egyezménye (14. cikk – A megkülönböztetés tilalma) Az Európai Unió Alapjogi Chartája (III. fejezet).
- Az Európa Tanács elítélt személyek átszállításáról szóló egyezménye és kiegészítő jegyzőkönyve.
- Az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye és kiegészítő jegyzőkönyve.
- Az Európa Tanács egyezménye az emberkereskedelem elleni fellépésről.
- Az Európa Tanács egyezménye a pénzmosásról, a bűncselekményekből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról.

II. MELLÉKLET:

A közösségi vívmányok főbb hivatkozásai az EU belső piacának területein

Pénzügyi szolgáltatások

A **bankszektorban** a legfontosabb irányelv a „tőkemegfeleléséről" szóló irányelv, amely az alábbi két irányelvet foglalja magában:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 2006/48/EK irányelve a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról (átdolgozott szöveg)

- Az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 2006/49/EK irányelve a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőkemegfeleléséről (átdolgozott szöveg)

Egyéb fontos irányelvek e területen:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2000. szeptember 18-i 2000/46/EK irányelve az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről

- Az Európai Parlament és a Tanács 2002. december 16-i 2002/87/EK irányelve a pénzügyi konglomerátumhoz tartozó hitelintézetek, biztosítóintézetek és befektetési vállalkozások kiegészítő felügyeletéről

- Az Európai Parlament és a Tanács 1994. május 30-i 94/19/EK irányelve a betétbiztosítási rendszerekről.

A **biztosítás** területén Marokkó számára kulcsfontosságú irányelvek a következők:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 25-i 2009/138/EK irányelve a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II), (kodifikált változat) HL, 2009.12.17., 2012 végétől alkalmazandó;

- 5/6 éven belül: Jogalkotás elfogadása egy, a Szolvencia II-höz hasonló, a biztosítótársaságokat érintő szolvencia és felügyeleti rendszerről, és ugyanez a gépjármű-biztosításra vonatkozóan az azzal kapcsolatos irányelv alapján.

- A 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK irányelv (a gépjármű-felelősségbiztosításról szóló kodifikált irányelv), HL, 2009.10.9.

Az **értékpapírok** területén Marokkó számára kulcsfontosságú irányelvek a következők:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2003. január 28-i 2003/6/EK irányelve a bennfentes kereskedelemről és a piaci manipulációról (piaci visszaélés), valamint a Bizottság elfogadott irányelvek végrehajtása

- Az Európai Parlament és a Tanács 2003. november 4-i 2003/71/EK irányelve az értékpapírok nyilvános kibocsátásakor vagy piaci bevezetésekor közzéteendő

tájékoztatóról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról, valamint a Bizottság ezen irányelvvel kapcsolatos ajánlásai

- Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-i 2004/39/EK irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről

- Az Európai Parlament és a Tanács 2006. április 5-i 2006/31/EK irányelve a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2004/39/EK irányelvbe foglalt egyes határidők módosításáról

- A Bizottság 2006. augusztus 10-i 2006/73/EK irányelve a 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a befektetési vállalkozások szervezeti követelményei és működési feltételei, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések tekintetében történő végrehajtásáról

- A Bizottság 2006. augusztus 10-i 1287/2006/EK rendelete a 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a befektetési vállalkozások nyilvántartás-vezetési kötelezettségei, az ügyletek bejelentése, a piac átláthatósága, a pénzügyi eszközök piaci bevezetése, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések tekintetében történő végrehajtásáról

- Az Európai Parlament és a Tanács 1997. március 3-i 97/9/EK irányelve a befektetőkártalanítási rendszerekről

- Az Európai Parlament és a Tanács 2009. szeptember 16-i 1060/2009/EK rendelete a hitelminősítő intézetekről

- Az Európai Parlament és a Tanács 2012. március 14-i 236/2012/EU rendelete a short ügyletekről és a hitel-nemteljesítési csereügyletekkel kapcsolatos egyes szempontokról

Ami a **befektetési alapokat** illeti, a legfontosabb irányelvek a következők:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2009. július 13-i 2009/65/EK irányelve az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (EGT-vonatkozású szöveg)

- A Bizottság 2007. március 19-i 2007/16/EK irányelve az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 85/611/EGK tanácsi irányelv egyes fogalommeghatározások pontosítása tekintetében történő végrehajtásáról

- A Bizottság 2010. július 1-jei 2010/43/EU irányelve a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a szervezeti követelmények, az összeférhetetlenség, az üzletvitel, a kockázatkezelés, valamint a letétkezelő és az alapkezelő társaság közötti megállapodás tartalma tekintetében történő végrehajtásáról

- Helyesbítés a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az alapok egyesülésére, a master-feeder struktúrákra és a bejelentési eljárásokra vonatkozó különös rendelkezései tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2010. július 1-jei 2010/42/EU bizottsági irányelvhez

- A Bizottság 2010. július 1-jei 583/2010/EU rendelete a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a kiemelt befektetői információk tekintetében, valamint a papírtól eltérő tartós adathordozón vagy weboldalon rendelkezésre bocsátott kiemelt befektetői információk vagy tájékoztató esetében teljesítendő különleges feltételek tekintetében történő végrehajtásáról (EGT-vonatkozású szöveg)

- A Bizottság 2010. július 1-jei 584/2010/EU rendelete a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a bejelentő levél és az ÁÉKBV-igazolás formája és tartalma, a bejelentés céljára az illetékes hatóságok közötti elektronikus kommunikáció használata, valamint a helyszíni ellenőrzésekre és vizsgálatokra és az illetékes hatóságok közötti információcserére vonatkozó eljárások tekintetében történő végrehajtásáról (EGT-vonatkozású szöveg)

- Az Európai Parlament és a Tanács 2011. június 8-i 2011/61/EU irányelve az alternatívbefektetésialap-kezelőkről

Kulcsfontosságú irányelvek az **infrastruktúra** területén:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2009. május 6-i 2009/44/EK irányelve a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről szóló 98/26/EK irányelv módosításáról

- Az Európai Parlament és a Tanács 2002. június 6-i 2002/47/EK irányelve a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról, a kapcsolódó rendszerek és magánkövetelések tekintetében

Postai szolgáltatások

A **postai szolgáltatások** területén Marokkó számára kulcsfontosságú irányelvek:

- A 2002/39/EK és a 2008/06/EK irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 2002-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv,

Szellemi és ipari tulajdonjogok

A legfontosabb irányelvek:

- 2004/48/EK irányelv (a szellemi tulajdonjogok tiszteletben tartása),

- 2001/29/EK irányelv (szerzői jog és kapcsolódó jogok az információs társadalomban),

- 2001/84/EK irányelv (követő jog),

- 2006/116/EK irányelv (a védelem kibővítéséről)
- 1383/2003/EK rendelet a vámhatósági intézkedésekről
- A 2009/24/EK irányelv által helyettesített 91/250/EGK irányelv a számítógépes programok jogi védelméről
- A 2006/115/EK irányelv által helyettesített 92/100/EGK irányelv a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról
- 93/83/EGK irányelv a műholdas műsorsugárzásról és a vezetékes továbbközvetítésről
- 96/9/EK irányelve az adatbázisok jogi védelméről

A **védjegyekről**:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2008. október 22-i 2008/95/EK irányelve a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (kodifikált változat)
- A Tanács 2009. február 26-i 207/2009/EK rendelete a közösségi formatervezési mintáról (kodifikált változat)

A **szabadalmak** tekintetében:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2009. május 6-i 469/2009/EK rendelete a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról (kodifikált változat)
- Az Európai Parlament és a Tanács 1996. július 23-i 1610/96/EK rendelete a növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i 1901/2006/EK rendelete a gyermekgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerkészítményekről, valamint az 1768/92/EGK rendelet, a 2001/20/EK irányelv, a 2001/83/EK irányelv és a 726/2004/EK rendelet módosításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 1998. július 6-i 98/44/EK irányelve a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006. május 17-i 816/2006/EK rendelete a közegészségügyi problémákkal küzdő országokba történő kivitelre szánt gyógyszeripari termékek előállításával kapcsolatos szabadalmak kényszerengedélyezéséről

A **mintákról**:

- Az Európai Parlament és a Tanács 1998. október 13-i 98/71/EK irányelve a formatervezési minták oltalmáról
- A Tanács 2001. december 12-i 6/2002/EK rendelete a közösségi formatervezési mintáról

III. MELLÉKLET: Kiemelt fellépések a kiemelt státuszt végrehajtó EU-Marokkó cselekvési terv (2013–2017) keretében

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Politikai és stratégia párbeszéd	1) A kétoldalú politikai párbeszéd erősítése, valamint fokozottabb koordináció többboldalú fórumokon/intézményekben	b) Miniszteri/főtisztviselői szintű találkozók szervezése ad-hoc alapon a közös érdeket képviselő témákban	RT	
		b) Közös kezdeményezések, informális koordinációs mechanizmusok létrehozása az ENSZ fórumain/intézményein belül, különösen a biztonságot érintő fenyegetések elleni küzdelem, az emberi jogok és a regionális kérdések tekintetében	RT	
	2) Az együttműködés fokozása a konfliktusmegelőzés és a válságkezelés, a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozása, valamint a fegyverek és a kettős felhasználású áruk exportellenőrzése, továbbá a polgári védelem, valamint a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris kockázatmegelőzés területén	a) Keretmegállapodás megkötése az EU válságkezelési műveleteiben (polgári és katonai) való marokkói részvétel vonatkozásában.	RT	
		b) Operatív intézkedések kidolgozása a marokkói és az Európai Bizottság szervei között polgári védelmi mechanizmus megfigyelési és tájékoztatási központjával való együttműködés tekintetében;	RT	
		c) Hatékony nemzeti ellenőrzési rendszer bevezetése a fegyverek és kettős felhasználású termékek exportja tekintetében	KT Aktív részvétel a fegyverkereskedelmi szerződés tárgyalási folyamatában.	

(*) Ez az oszlop a jelenleg végrehajtás vagy kidolgozás/esetleges programozás alatt álló támogatásokat tartalmazza. Egyébként Marokkó közösségi programokban és ügynökségekben való részvétele ugyancsak kiemelt fellépésnek számit.

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Jogállamiság, demokrácia és kormányzás	3) A demokráciát és a jogállamiságot biztosító intézmények megszilárdítása	a) A Parlament, a kormány és a politikai pártok, a Nemzeti Emberi Jogi Tanács és az ombudsman szerepének és cselekvőképességének megerősítése;	KT Az érintett intézmények megnövelt kapacitása	*Támogatási program a Nemzeti Emberi Jogi Tanács és az emberi jogok minisztériumok közötti delegációja számára, valamint e két intézmény kapacitásainak megerősítése (SPRING).* *A kormány főtitkárságának támogatása (P3A III program)* *A Parlament támogatása (P3A III program és "A kiemelt státusz sikeres megvalósítása" program)*
		b) Megfelelő jogalkotási normák elfogadása;	KT Megnövelt kapacitás a jogalkotási és szabályozási szövegek minősége és alkotmánynak való megfelelése tekintetében A Parlament igazgatási kapacitásainak megerősítése; Az Alkotmánybíróság létrehozása	
		c) Az Európa Tanáccsal való együttműködés megerősítése;	KT Fokozatos csatlakozás a cselekvési terv 2.8. szakaszában felsorolt vonatkozó egyezményekhez; A „partner a demokráciáért” státusz végrehajtása	*„A kiemelt státusz sikeres megvalósítása" és „A demokratikus reform megerősítése a déli szomszédság országaiban" program*
		d) A közigazgatás korszerűsítése, különösen a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, az ország egyenletes területi lefedettségének, valamint a nyújtott szolgáltatások folyamatosságának és	KT Közszolgáltatási charta és a dekoncentrációt célzó charta végrehajtása; Az adminisztratív eljárások egyszerűsítése; Az	*HAKAMA program*

		minőségi javításának biztosítása;	elektronikus adminisztráció végrehajtása	
		e) Az egységes költségvetési törvény elfogadása;	RT	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Jogállamiság, demokrácia és kormányzás		f) Az előrehaladott regionalizáció bevezetése	KT A helyi önkormányzatok közötti szolidaritás feltételeit, részletes szabályait, illetékességüket, valamint működésük részletes szabályait megállapító alapvető törvény elfogadása és végrehajtása A helyi önkormányzatok működésének keretét és részletes szabályait megállapító alapvető törvény elfogadás és végrehajtása	
	4) Az igazságszolgáltatás függetlenségének biztosítása és hatékonyságának javítása	a) Igazságügyi reformstratégia elfogadása;	RT	*Az igazságügyi reformstratégiát szolgáló potenciális támogatóprogram; kapacitásfejlesztés;* *„A demokratikus reform megerősítése a déli szomszédság országaiban" program*
		b) Bírói kar függetlenségének megerősítése;	KT Legfelsőbb igazságszolgáltatási tanács felállítása	
		c) Megfelelő jogalkotási normák elfogadása;	KT Új büntetőtörvénykönyv elfogadása; Az ágazat reformstratégiájában meghatározott ütemezés és prioritások tiszteletben tartása	

		d) Az igazságszolgáltatás korszerűsítése, főleg az igazságügyi eljárások egyszerűsítése és javítása révén; e) A bírák és igazságügyi alkalmazottak képzésének elmélyítése	KT Az eljárások időtartamának csökkentése; Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása; Alternatív vitarendezési módok kialakítása	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Jogállamiság, demokrácia és kormányzás	5) A civil társadalom szerepének megerősítése	a) A konzultációs szervek megerősítése annak elősegítése céljából, hogy a civil társadalom jobban részt vehessen a közpolitikák kidolgozásában, végrehajtásában és értékelésében;	KT A konzultáció hatása, az érintett marokkói osztályok és a társult szereplők közötti együttműködésben	*A civil társadalmi szervezetek kapacitásainak erősítése tematikus (a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze – EIDHR, nem állami szereplők és helyi hatóságok, migráció és menekültügy) és bilaterális programok révén*
		b) A társult marokkói szereplők igazgatási és szervezeti kapacitásainak erősítése a nemzeti és nemzetközi hatóságokkal való együttműködés céljából	KT Partnerségek kötése	*Az észak-marokkói vidéki területek integrált fejlesztésének dinamizálását támogató program (DRIN), A nemek közötti egyenlőség és méltányosság előmozdítását támogató program, az erdészeti politika támogatóprogramja, valamint a civil társadalom támogatása az e célra létrehozott eszközzel*
	6) A nőket és kiskorúakat megillető jogok védelmének megszilárdítása.	a) A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény végrehajtása;	RT	*A nemek közötti egyenlőség és méltányosság előmozdítását támogató program; a kapacitások megerősítése; a civil társadalom támogatása az e célra létrehozott eszközzel, A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program*
		b) Esélyegyenlőségi Hatóság felállítása és a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem;	RT	
		c) A nőkkel szembeni erőszak – ideértve a házastársi erőszakot is – elleni küzdelemre	RT A nőkkel szembeni erőszakról	

		vonatkozó jogszabályi keret véglegesítése;	szóló törvény elfogadása	
		d) A nők, gyerekek, fogyatékossággal élők jogainak védelmét és előmozdítását szolgáló mechanizmusok végrehajtása;	KT Az egyenlőségről szóló kormányterv szerinti haladás; A büntetőtörvénykönyv reformja; A háztartási alkalmazottak foglalkoztatási és munkafeltételeiről szóló törvény elfogadása és végrehajtása; a családok és a gyermekek konzultatív tanácsának felállítása	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Jogállamiság, demokrácia és kormányzás		a) Azon ellenőrzési mechanizmusok megerősítése, amelyek a 15 év alatti gyermekek általi munkavégzés – a munka törvénykönyvében foglalt – tilalmának hatékony alkalmazására vonatkoznak	KT Az ILO jelentései	
	7) Az egyesülés, gyülekezés és véleménynyilvánítás jogának megszilárdítása	a) Új sajtótörvény elfogadása és végrehajtása, amely magában foglalja az írott és online sajtót is, és tartalmazza a szakmai magatartási szabályainak összeállítását is;	RT Konzultáció az összes érintett partnerrel az új sajtótörvény kidolgozása keretében; Nemzeti Sajtótanács felállítása; A nemzetközi normáknak való megfelelés	

		b) A média pluralitását és függetlenségét célzó reformok folytatása;	KT A piac liberalizációjának folytatása az audiovizuális média területén; Az audiovizuális hírközlésért felelős főhatóság függetlenségének megerősítése	
		c) Az egyesülés jogáról szóló jogszabályok hatékony alkalmazása, valamint az utcai demonstrációkról szóló törvény módosítása;	RT Azonnali elismervény kiadása az egyesületek létrehozásáról; A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya rendelkezéseinek és különösen 21. cikkének való megfelelés	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Jogállamiság, demokrácia és kormányzás		d) A szociális partnerekkel folytatott tárgyalások továbbvitele a sztrájkhoz való jog gyakorlásának feltételeiről és részletes szabályairól szóló alapvető törvény véglegesítése céljából, a szociális partnerekkel folytatott tárgyalások eredményeinek megfelelően	KT Tárgyalás a társadalmi partnerekkel A jogi keret és a gyakorlatok megfeleltetése az ILO ellenőrző szervei által meghatározott elvekkel	
	8) A korrupció elleni küzdelem javítása	a) Az intézményekben elkövetett korrupció áldozatairól és tanúi védelméről szóló törvény alkalmazása.	RT	*A feddhetetlenség biztosításáért és a korrupció elleni küzdelemért felelős nemzeti hivatal támogatása (technikai segítségnyújtás a P3A III program keretében), valamint a kapacitások megerősítése*
		b) A feddhetetlenség biztosításáért és a korrupció elleni küzdelemért felelős nemzeti hivatal felállítása, valamint szerepének, függetlenségének és kapacitásainak megszilárdítása.	RT A feddhetetlenség biztosításáért és a korrupció elleni küzdelemért felelős nemzeti hivatal felállításáról szóló alapvető törvény elfogadása és végrehajtása; Az ICPC éves jelentése	
		c) A korrupció elleni küzdelmet célzó cselekvési tervek végrehajtása, valamint nemzeti stratégia elfogadása;	KT A Transparency International mutatói, valamint egyéb	*„A demokratikus reform megerősítése a déli szomszédság országaiban" program P3AIII Sigma program*

			vonatkozó nemzeti és nemzetközi források	
Mobilitás, migráció és biztonság	9) A határigazgatás javítása, visszafogadás, a személyek mobilitása, a migrációs politika, a nemzetközi védelem és menekültügy	Mobilitási partnerség kötése több fejezettel:	RT	*A mobilitási partnerség melléklete fogja meghatározni az EU és a tagállamok támogatási intézkedéseit, például az alábbiakat:*
		a) jogszerű migráció: vízumkönnyítés, többek között az Uniós Vízumkódex keretében;)		
		b) illegális migráció: az illegális bevándorlás elleni közdelem/határigazgatás/visszafogadási megállapodás;		*A reformok követése, kapacitáserősítés, a civil társadalom, a képzés, a tapasztalatcsere és a szakértelem-megosztás támogatása,*

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
		c) kapcsolat a migráció és a fejlődés között;		*tudatosító kampányok, „Migráció és menekültügy" tematikus program, valamint együttműködés az unió érintett ügynökségeivel;* *Azon régiók fejlesztésének támogatása, amelyet a lakosság nagy arányban hagy el (DRIN projekt a RIF régióban)*
		d) a nemzetközi védelem elősegítése és a menekültügyi politika megerősítése,		
Gazdasági és szociális reformok	10) A gazdaság és pénzügyek strukturális reformjainak folytatása	a) Az integrált ipari platformok és kereskedelmi tevékenységi területek programtervének végrehajtása;	KT Az ipari fejlődés nemzeti paktumának végrehajtása a főbb gazdasági ágazatokban (főleg: gépjárműgyártás, aeronautika, elektronika, offshore kihelyezés,, textil-bőr, agrár-élelmiszeripar), valamint a kereskedelmet és értékesítést célzó Rawaj stratégia végrehajtása	*Hakama és SPRING program (a reformok követése és a kapacitások megerősítése)*
		b) A termelékenység növelését és a munkaerő képzését célzó intézkedések további végrehajtása a gazdaság főbb ágazataiban		
		c) Az üzleti környezet javítása, a vállalkozói szellem előmozdítása, a kkv-k és mikrovállalkozások, valamint az euromediterrán vállalkozási charta végrehajtásának folytatása;	KT Az euromediterrán vállalkozási charta nyomon követésének mutatói; Az üzleti környezet nemzeti bizottsága (CNEA) által kidolgozott cselekvési terv	

			végrehajtása; A kkv-k megfigyelőközpontjának létrehozása; A mikrovállalkozásokra vonatkozó stratégia elfogadása; Szabályozási reform és igazgatási egyszerűsítés; kisvállalkozói intézkedéscsomag a kkv-k számára	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Gazdasági és szociális reformok		d) Az adópolitika és az államháztartás-igazgatás reformjának folytatása	KT Az adóügyi igazgatás átláthatóságának és hatékonyságának javítása; Az adórendszer egyszerűsítése (ideértve a héát is); Az egységes költségvetési törvény végrehajtása;	
	11) Integrált foglalkoztatási stratégia fejlesztése, valamint a szociális politika és a közegészségügy előmozdítása	a) A foglalkoztatással, a foglalkoztathatósággal és a méltányos munkával kapcsolatos politikák fejlesztése, figyelembe véve az európai foglalkoztatási stratégia iránymutatásait, valamint a 2008 novemberében Marrakeshben a foglalkoztatásról szóló euromediterrán miniszteri konferencián meghatározott cselekvési keretet, a társadalmi igazságosság és méltányosság elveivel összhangban;	RT	*A „kiemelt státusz sikeres megvalósítása" program és a SPRING program (a reformok követése és kapacitásfejlesztés).*

		b) A munkahely elvesztéséért járó kompenzáció rendszerének elfogadása és végrehajtása.	RT	
		c) A kötelező egészségbiztosítás kibővítése és az egészségügyi program végrehajtása;	RT	*Az egészségügyi alapellátással kapcsolatos programok; Egészségügyi támogató programok*
		d) A közegészségügy javítása, különösen az intézmények megerősítése révén;	KT Marokkó „Vision 2020” nemzeti egészségügyi stratégiájának végrehajtása; Fokozatos közelítés a WHO és/vagy az EU vonatkozó normáihoz	
		e) Az állami támogatások rendszerének reformja („kompenzációs alap”);	RT Általános támogatások rendszere helyett az energiaárak és egyes élelmiszertermékek támogatását szolgáló rendszer az alacsony jövedelmű lakosság megsegítésére	*„Egészségügyi alapellátás” program;* *„A nemek közötti méltányosság és egyenlőség előmozdításának támogatása” program*

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Gazdasági és szociális reformok		f) A szegénység és a társadalmi különbségek csökkentése	KT A szegénység elleni küzdelem megerősítése vidéken; Az egészségügyi alapellátás kibővítése; A nemzeti humánfejlesztési kezdeményezés projektjeinek hatékonyabbá tétele	*INDH II program, a vidéki egészségügyi politikát támogató program (SPRING); Az írástudatlanság elleni küzdelmet támogató program* *(SPRING)* *Az észak-marokkói vidéki területek integrált fejlesztésének dinamizálását támogató program (DRIN)*
Kereskedelem, piac és a szabályozási reform	12) Közelítés az uniós vívmányokhoz	a) Jogalkotási és szabályozási közelítés a megállapodás szerinti első kiemelt ágazatokban: (1) pénzügyi szolgáltatások (biztosítások), (2) közbeszerzések, és (3) szabványok és műszaki szabályozás (minőség és biztonságé) *[utóbbival kapcsolatban: vö. 13) a) fellépés];*	RT	*A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program, valamint ikerintézményi program az Iparminisztériummal*
		b) Nemzeti szabályozási konvergenciaprogram elfogadása egyéb kiemelt ágazatok meghatározásával;	Mostantól 2015-ig (azaz két évvel a cselekvési terv elfogadása után)	
		c) Megfelelő jogalkotási és szabályozási reformok elfogadása e nemzeti konvergenciaprogramnak megfelelően	KT A nemzeti konvergenciaprogramban (majdan) meghatározott ütemezés és prioritások tiszteletben tartása;	

	13) A kereskedelmi kapcsolatok	A gazdasági integráció végrehajtása az alábbiak révén: a) Az ipari termékek piacra jutásának megkönnyítése marokkói jogszabályok uniós jogszabályokkal való összehangolása, valamint az infrastruktúrák minőségének növelése révén a kiemelt ágazatokban.	RT ipari termékek megfelelőségértékeléséről és elfogadásáról szóló megállapodások (ACAA) aláírása (elektromos termékek és játékok) KT ACAA megállapodások aláírása (építőanyagok, gázkészülékek és gépek)	*Kommunikációs fellépések*

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Kereskedelem, piac és szabályozási reform		b) Az együttműködés megerősítése a piacvédelmi eszközök meghatározásában és a választottbíróságokkal kapcsolatban;	RT Szakértelem kifejlesztése a piacvédelmi eszközök és a választottbíróságok terén	
		c) Tárgyalások folytatása a szolgáltatáskereskedelem és a letelepedés liberalizációjára vonatkozó megállapodásról, a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalás megkezdésének céljából;	RT	
		d) Tárgyalások megkezdése a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásról.	RT A feltérképezés eredményei	
	14) Előrehaladás a kereskedelemmel kapcsolatos egyéb területeken	a) Szellemi és ipari tulajdonjogok: Fokozatos közelítés az uniós oltalom szintjéhez, valamint az igazgatási és igazságügyi kapacitások erősítése;	RT A marokkói jogszabályok közelítése az uniós jogszabályokhoz: Hatékony visszatartó erejű büntetőintézkedések bevezetése (igazságszolgáltatás, vámok); A hamisítás és kalózkodás nemzeti kreativitásra és innovációra gyakorolt hatásának értékelése;	*OMPIC ikerintézményi program*

			A szabadalmi rendszer javítása	
		b) Az egészségügyi és növény-egészségügyi normák korszerűsítése, valamint nemzeti élelmiszer-biztonsági hivatal kapacitásainak megerősítése, különösen a növényvédőszerek, műtrágyák és táptalajok engedélyezése tekintetében;	KT Az élelmiszerbiztonságról szóló 28-07 sz. törvény végrehajtási jogszabályainak, valamint az Európai Unió által 2007-2009-ben finanszírozott ikerintézményi programok keretében kidolgozott és jóváhagyott törvények és rendeletek elfogadása és végrehajtása;	*A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program*

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Kereskedelem, piac és szabályozási reform			A laboratóriumok fejlesztése akkreditációjuk céljából. Regionális rendszer bevezetése az állategészségügy területén	
		c) A fogyasztóvédelem szintjének javítása;	KT A jogalkotási közelítés folytatása; A fogyasztóvédelmi legfelsőbb tanács igazgatási kapacitásainak erősítése; A marokkói fogyasztói központ létrehozása.	
	15) A mezőgazdasági és halászati ágazat korszerűsítése és kapacitásfejlesztése	a) A minőségi termelés előmozdítása	KT Megállapodás kötése a földrajzi jelzések oltalmáról	
		b) A szolidáris mezőgazdaság fejlesztése (A Zöld Marokkó terv II. pillére, főleg a kiszolgáltatott és nehéz helyzetben lévő régiók kisüzemi gazdálkodása és vidékfejlesztés	KT Minőségi, helyi termékek fejlesztése, ideértve a biogazdálkodást is; A kedvezményezett ágazatok dinamikusabbá tétele a célzott területeken;	*A Zöld Marokkó terv 2. pillérét támogató programok* *ENPARD kezdeményezés;* *A mezőgazdasági tanács stratégiájának támogatása (SPRING);*

			ENPARD kísérleti programok	
		c) A piacok és termékek stratégiai fokozottabb figyelemmel kísérése	KT	
		d) Halászati gazdálkodási keret végrehajtása, különösen a nagybani halkereskedői szakma modernizálása (a Halieutis-stratégiával és az európai halászati politika halászati erőforrások megőrzésére és fenntartható kiaknázására vonatkozó rendelkezéseivel összhangban)	KT A halászati termékek belső piacának strukturálása és dinamikusabbá tétele; A halászati termékek népszerűsítésének és értékesítési feltételeiknek javítása	*A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program*

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Infrastruktúra	16) A közlekedési eszközök hatékonyságának javítása	a) A légiforgalom-irányítás korszerűsítése, valamint a légi közlekedés biztonságának és védelmének javítása;	KT A biztonsági berendezések fejlesztését célzó program végrehajtása, ideértve a radarlefedettség megerősítését, valamint a légi irányítás automatizált rendszere teljesítményének fokozása	
		b) A megerősített tengeri védelmet, biztonságot és felügyeletet szolgáló tengerstratégia megvalósítása	KT A kikötő szerinti állam, a lobogó szerinti állam és a parti állam általi ellenőrzés rendszereinek megerősítése	*A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program* *(a kapacitások megerősítése, valamint a reformok követése);* *SafeMed és MEDAMOS program*
	17) Az energiaellátás és –biztonság megerősítése	a) A jogalkotási és szabályozási konvergencia folytatása az energiaágazatok összességében, ideértve a megújuló energiaforrásokat és a földgázt is, az energiaellátás biztonságának, a versenyképességnek és az ágazat korszerűsítésének célkitűzésén alapuló marokkói energiastratégia végrehajtása céljából	KT A 2020-ra vonatkozó jövőkép meghatározása és megvalósítása	*A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program*
		b) Az energia összekapcsolódási infrastruktúra megerősítése, valamint az energiapiacok integrálása	KT Kedvezményes feltételek bevezetése a marokkói operátorok	

			uniós energiapiacokhoz való hozzáféréséhez, valamint az energiapiacok integrálási feltételeinek megteremtése	
		c) A földgáz használatának fejlesztéséhez megfelelő feltételek megteremtése, ideértve a szabályozó hatóságot is	KT 2020-ig a földgázra vonatkozó 20%-os rész elérése a nemzeti energetikai mérlegben	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Infrastruktúra		d) A megújuló energiaforrások fejlesztését célzó kis és nagy léptékű fellépések fejlesztése; a zöld energia exportja, valamint az energiahatékonyság előmozdítása	KT Az erdészeti erőforrások védelmét és fenntartható gazdálkodását védelmét szolgáló stratégia hatékonyságának megerősítése. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-előállítás 42%-os célértékének elérése 2020-ig; A marokkói napenergia-tervben és a marokkói szélenergia-projektben meghatározott célkitűzések megvalósítása	
Környezet és fenntartható fejlődés	18) A környezetvédelem, a vízgazdálkodás, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelem javítása	a) nemzeti stratégiák és programok kidolgozása és végrehajtása a környezetvédelem és vízkészletek területén, ideértve a zöld gazdaság előmozdítását célzó nemzeti stratégia kidolgozását is	KT Fokozatos közelítés az uniós jogszabályokhoz	*- Az erdészeti politika támogatóprogramja,* *A zöld gazdaságot célzó nemzeti stratégia és az éghajlatváltozás elleni stratégia kialakításának támogatása; A kiemelt státusz sikeres megvalósítása program a vízágazatban;* *- A környezetvédelmet és a fenntartható fejlődést célzó nemzeti charta működésbe lépésének támogatása;*
		b) A civil társadalom és a környezetvédelmi fellépés által érintett helyi önkormányzatok részvételének javítása	RT Képzési fellépések a környezetvédelmi szervezetek kompetenciáinak javítása céljából; A civil társadalom hozzájárulása a stratégiai dokumentumok és programozás előkészítéséhez; Értékelés a helyi NGO-k	

			platformjával (GT-PEV)	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Környezet és fenntartható fejlődés		c) Folyamatos elkötelezettség az éghajlatváltozás elleni küzdelem mellett	KT A cancúni és durbani megállapodás végrehajtása; Az éghajlatváltozásról szóló nemzeti stratégia, valamint a globális felmelegedés elleni küzdelem területi terveinek végrehajtása;	
		d) A vállalkozások fenntartható fejlődésének előmozdítása	KT Bevált igazgatási és ésszerűsítési gyakorlatok kialakítása	
Oktatás, felsőoktatás és szakképzés	19) Az oktatási rendszer javítása, valamint a felsőoktatás és a képzés munkaerő-piaci igényeknek való megfeleltetése	a) Az írástudatlanság elleni küzdelem stratégiájának végrehajtása	RT	*Támogatóprogram az oktatási stratégia végrehajtásához; Az írástudást célzó stratégia (SPRING) támogatása; INDH II; Erasmus Mundus, Tempus és az új Erasmus mindenkinek program, ikerintézményi program, valamint a mobilitás támogatása a kiemelt státusz sikeres megvalósítása program keretében*
		b) A formális oktatás és a felsőoktatás elérhetőségének, minőségének és irányításának javítása;	KT A felsőoktatási rendszer reformja, valamint jogalkotási és	

			szabályozási konvergencia a bolognai folyamat célkitűzéseivel; A hallgatói és egyetemi oktatói mobilitás lehetőségeinek növelése az egyetemekkel való partnerségekben; A minőségbiztosítás megerősítése (főként a felsőoktatáson belüli minőségbiztosítási hivatal létrehozásával)	

Terület	Célkitűzés	Marokkó fellépései	Ütemezés/Mutatók	*EU-támogatás (*)*
Oktatás, felsőoktatás és szakképzés		c) A felsőoktatási és szakképzési reform végrehajtása a munkaerő-piaci igényeknek való jobb megfelelés érdekében	KT A munkaerő-képzés fejlesztése a növekedő, különösen az ipari fejlődés nemzeti paktumában tervbe vett gazdasági szektorokban (aeronautika, autógyártás, elektronika, offshore kihelyezés, agrár-élelmiszeripar és textil); A tanárok és rendelkezésre álló diákhelyek számának növelése, valamint ezen ágazatokban a képzés minőségének javítása.	*A stratégia partnerségi programja a szakképzés területén (SPRING)*
Kutatás és fejlesztés, információs társadalom	20) Kapacitásfejlesztés az információs társadalom, valamint a kutatás-fejlesztés területén	a) a „Digitális Marokkó 2013” új digitális stratégia végrehajtása, valamint a stratégia és az európai digitális menetrend, valamint az információs társadalommal kapcsolatos európai politikák közötti szinergiák	RT	

		kidolgozása		
		b) A marokkói egyetemek és kutatóközpontok kutatási kapacitásának erősítése	KT A tematikus nemzeti kapcsolattartó pontok hálózatának erősítése. Szabályozási konvergencia a tudomány és technológia területének európai normáival	

RT = rövid táv (2014 vége előtt)

KT = közép táv (2017 vége előtt)